

Upravništvo, Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.

Ispravitelj oddelka: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.

Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2. — Telefon št. 190.

Razni pri posluček zavodih: Ljub-
ljana št. 11 842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126 Maribor,
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Državljanska vojna v Avstriji

Državljanska vojna v Avstriji, ki je vzemirila vso Evropo, je končana. Kakor ni bilo drugače pričakovati, je zmagašla vlada. S številčno in tehnično premočjo vojske, žandarmerije in policije ter hajmverovskih čet je v krvavih spopadih zatrla obupni odpor socialnih demokratov. Tisoče žrtev, ki so jih zahtevali boji v obeh nasprotnih si taborih, obžalujejo po vsem civiliziranem svetu. Tragično je, da je moral kancelar Dollfuss, ki je proglasil za smernico nameravane reorganizacije državnega in družabnega ustroja papežev encikliko, postaviti temelje svoje nove stavbe v jarke krvi.

Dollfuss sam tega najbrž ni hotel in ni želel. Toda zašel je v usodno zagato, ker je imel pred očmi poleg cilja, ohraniti samostojno Avstrijo, vedno tudi cilj, ohraniti Avstrijo klerikalno. Zato ni našel pota k socialni demokraciji, ki je bila še pri zadnjih volitvah najjačja avstrijska stranka in ki bi mu lahko bila naravna, zanesljiva in močna zaveznica v boju proti hitlerjanstvu. Namesto, da bi si jo napravil za zaveznico, jo je proglasil za sovražnika, enako nevarnega kakor hitlerjevci.

Vojna na dve fronti je vedno bolj slabila sile Dollfussovega režima, ob enem pa pomagala do vpliva in oblasti hajmverovcem. Ti so dobro vedeli, da bi postali odvisni, ako bi se stvoril most med obema glavnima avstrijskima strankama. Že samo zato so bili zakleti sovražniki socializma. Gotovo je igralo vlogo tudi dejstvo, da se hajmverovski voditelji po večini rekrutirajo iz starega avstrijskega plemstva in jim socialno poravnani pokreti že sami po sebi niso simpatični. Glavno pa je, da so hajmverovci v celoti prevzeli doktrino italijanskega fašizma, s katerim so v intimnih stikih, in si postavili za nalogo, ustvariti novo Avstrijo po fašističnem vzoru.

Iz vseh teh razlogov je bil brezobziren boj proti socialni demokraciji med glavnimi točkami hajmverovskega programa in na prvem mestu njihovih zahtev. Čim bolj so videli, da jih režim potrebuje, in čim večji je postal njihov vpliv, tem bolj glasen in nestrpen je postal njihov postulat po iztrebljenju socialne demokracije in po dosledni izvedbi neprikrite fašistične diktature, odnosno avtoritarne državne oblasti, kakor pravijo v Avstriji.

Mnoga znamenja so kazala, da se je Dollfuss upiral temu pritisku, ki je bil, kolikor se je nanašal na pofašistenje države, naperjen tudi proti njegovi lastni, proti krščansko-socialni stranki. Toda iz zagate, ki je bil v njo zašel, ni znal izhoda in hajmverovski vpliv je popolnoma prevladal. Začela se je akcija za pospešeno izvedbo avtoritarnega principa. Naperjena je bila najprej proti socializmu, ki so videli, da se bliža definitivno uničenje njihove organizacije, in se sili uprli s silo. Iz prvih spopadov se je v kratkih urah razplamela bratovska vojna.

Vojna je sedaj končana. Prinesla je formalno zmago avtoritarni tezi. Kaj ta zmaga stvarno pomeni, o tem so mnenja po svetu precej deljena. Večina pa se strinja v sodbi, da razbitje socialne demokracije ne znači eksepive boja za samostojnost Avstrije, marveč prej nasprotno.

Včeraj smo objavili poročilo iz Berlina, ki dovolj nazorno kaže, kako gledajo na položaj hitlerjevci in kako so njihovi računi; trdno pričakujejo, da se bodo razbite socialistične množice raje pridružile njim kakor pa Dollfusovi in Feyevi fronti. Tudi češkoslovaško in del francoskega časopisja daje izraza bojznosti, da je bil z razbitjem socialne demokracije porušena najjačji jezik proti anšlusu.

V Jugoslaviji smo z iskrenim obžalovanjem gledali na dogodke v sosedni državi. Ne samo z občeloškega stališča. V prijateljsstvu živimo in hočemo živeti v Avstriji. Zelo živahni in tesni so v marsikakem pogledu naši medsebojni stiki, posebno tudi gospodarski. Zato nam ni moglo biti vse eno, kaj se dogaja nad našimi severnimi mejami. Korektni sosedski odnosi so nam nalagali še večjo rezerviranost kakor že samo načelo, da se ne moremo vmešavati v notranje zadeve druge države. Da pa je naše javno mnenje z zelo mešanimi občutki gledalo na hajmverovske podvige, morajo v Avstriji pač razumeti, saj je bila avstrijska socialna demokracija brez dvoma ena najjačjih ovir za načrte, ki so se pletli in se še pletejo med Rimom, Budimpešto in Dunajem.

Ne da bi se spuščali v kritiko načina, kako so bili tragični dogodki v Avstriji likvidirani, moramo vendar z zadoščenjem beležiti, da se je vrnil v sosedno državo mir. Želimo le, da bi bil trajen in da bi šel dolgoročno razvoj Avstrije po poti, ki vodi k prijateljskemu sodelovanju narodov in držav v osrčju Evrope.

Čsl. valutna reforma

Praga, 17. febr. AA. Ker sta obe zbornici sprejeli zakon o valutni reformi, stopi ta zakon takoj v veljavo.

Dollfuss utrjuje svoj režim

Vsi socialistični mandati razveljavljeni — Pred razpustom vseh deželnih zborov in imenovanjem novih vlad — Včeraj so bili obešeni štirje delavci

Dunaj, 17. februarja. AA. Včerajšnji dan je minil v miru. Gospodarsko življenje se razvija normalno. Promet po ulicah je popolnoma prost. Redarji ne zahtevajo več izkaznic in potnih listov. Le v Meidlingu in Hitzendorfju je bilo oddanih več streliv iz pušk. Policija je takoj odposlala redarje, ki pa niso nikogar našli.

Ministrski svet je na včerajšnji seji sklenil izraziti vsem organom državne oblasti zahvalo in priznanje za naglo in odločno udeležitev socialistične vstaje. Zvezni kancelar dr. Dollfuss je sporočil ministrskemu svetu, da je predsednik republike Miklas z najtoplejšim priznanjem odklopal zveznega podkancelarja Feyja kot glavnega poveljnika akcije proti upornikom z lento reda za zasluge avstrijski republiki.

Ministrski svet je tudi ugotovil, da se obredno stanje lahko ukine razen na Dunaju, Spodnjem in Zgornjem Avstrijskem in Štajerskem, kjer pa bo tudi v najkrajšem času ukinjeno.

Vsi mandati, dobljeni na podlagi kandidatur socialno-demokratske stranke, so razveljavljeni. Vse obstoječe kolektivne pogodbe o delu ostanejo v veljavi v tem smislu, da pridejo na mesto izginulih strank-pogodbencev (ukinjenih delavskih organizacij) komisije, ki jih bodo v ta namen imenovala delavske zbornice.

Državni tajnik Neustädter-Stürmer je bil imenovan za ministra za socialno skrbstvo. Dosedanji minister za socialno skrbstvo Schmitz, ki je bil imenovan za vladnega komisarja na Dunaju, ostane v vladi kot minister brez portfelja.

Likvidacija Delavske banke

Dunaj, 17. febr. Včerajšnji ministrski svet je sklenil razpust in likvidacijo Delavske banke, ki je že zaprta od strani policije. Z likvidacijo je bil poverjen avstrijski Kreditni zavod za javna podjetja in dela.

Nagrade za izročitev orožja

Dunaj, 17. febr. d. Generalna direkcija za javno varnost je izdala proglas, da morajo vsi neupravičenci izročiti oblastem orožje do 25. t. m. Za oddajo puške je določena nagrada 2 šilingov, za strojno pa 50 šilingov. Obenem se jamči, da ne bodo izdana imena izročiteljev orožja in da tudi ne bodo kaznovani. Tudi ovaduhom je obljubljena posebna nagrada.

Žrtve eksekutive

Dunaj, 17. febr. AA. Po uradnih podatkih so zadnji krvavi dogodki zahtevali naslednje žrtve:

Izmed organov oblasti sta padla v vsej Avstriji 102 moža, ranjenih pa je bilo 319, med njimi 115 hudo. Med padlimi je vojakov 29, policistov 29, orožnikov 11 in članov pomožnih prostovoljnih oddelkov 33. Na Dunaju je padlo 42 mož, ranjenih pa je bilo 125.

Civilnih oseb je padlo 137, ranjenih pa je bilo 339. Na Dunaju sam odpade 105 mrtvih in 24 ranjenih.

To je bila v zadnjih letih že druga oborožena vstaja socialno-demokratske stranke. Pri vstaji dne 15. julija 1927 je padlo 98 oseb, ranjenih pa jih je bilo nad 700.

Pogreb v torek

Dunaj, 17. febr. g. Pogreb na Dunaju padlih članov eksekutive je bil danes določen za torek 20. t. m. ob 13. uri. Pogreb bo šel od trga pred magistratom, kjer bodo zbrani vsi člani vlade in predstojniki oblasti, preko Ringa na Schwarzenbergplatz, kjer se bo vršila prva žalna svečanost. Na centralnem pokopališču bo druga žalna svečanost. Podkancelar major Fey bo osebno vodil žalni kondukt v Gradcu in Linzu so se danes vršili pogrebi članov eksekutive, ki so padli pri zadnjih nemirih. V Gradcu je bilo pokopanih 19 žrtev, v Linzu pa 14.

Objekovalni fond

Dunaj, 17. febr. d. Danes so policijski organi započeli prostore v avstrijskem parlamentu.

Volilna borba v Bolgariji

Izid današnjih občinskih volitev na Bolgarskem bo odločilnega pomena za bodoči bolgarski režim

Caribrod, 17. febr. t. Snoči je bila zaključena volilna agitacija za občinske volitve, ki bodo jutri po vsej Bolgariji. Pri volitvah sodelujejo vse politične stranke, ki si mnogo prizadevajo, da bi ohranile svoj prestiž med narodom.

Od izida občinskih volitev je namreč izredno mnogo odvisna oblika bodočega bolgarskega režima. Tega ne trdijo le v opoziciji, marveč tudi vodstva vladajočih strank. Kakor znano, so se v zadnjem času pričela pogajanja med ministrskim predsednikom Mušanovim in vodjo Demokratskega zgovora, bivšim ministrom Molovim. Demokratski zgovor naj bi po volitvah stopil v vlado na mesto nacionalnih liberalcev, ki nameravajo izstopiti iz sejanja Narodnega bloka, ker smatrajo, da se na njegovi podlagi ni mogoče pripraviti za bližnje parlamentarne volitve.

Antinacionalistična opozicija je razvila izredno živahno agitacijo tudi zaradi tega, ker namerava vladnim strankam z občinskimi volitvami priznati čim hujši udarec. Sočel po govori vladnih in opozicijskih agitatorjev, bje Narodnemu bloku poslednja ura. Morja se bodo po občinskih volitvah vladajoče stranke sporazumele s svojem nadaljnjem sodelovanju, ki pa

lamentu, ki jih je imela dosedaj na razpolago socialna demokratska stranka. Z zaplenjenim imetjem socialistov bodo ustanovili deploracijski fond. Z obrestmi tega fonda bodo podpirali vdove in sirote padlih vojakov, policijskih organov, orožnikov in heimwehrovcev ter krili škodo, ki je nastala na nekdanjih socialističnih domovih in drugih objektih. Za popravilo poškodovanih občinskih hiš bodo prisilno porabili vseh 2500 aretiranih socialistov. Po vsej državi se je pričela tudi nabiralna akcija za ta fond. Zveza industrijcev je darovala 100.000 šilingov, banka Scheller 50 tisoč, Zveza avstrijskih bank pa 25.000 šilingov. Danes dopoldne so krožili po delavskih okrajih, kjer so divjali največji boji, tudi avtomobili z zastopniki tujih poslaništev na Dunaju. Diplomati so si ogledali razdejane občinske hiše in betonirane kleti, v katerih so bila skladišča orožja in streliva.

Štiri nove justifikacije

Dunaj, 17. febr. d. Včeraj je bil obsojen pred prekim sodiščem na smrt 30letni mestni delavec Emil Svoboda ter je bila smrtna obsodba izvršena ob 21.25.

St. Pölten, 17. febr. d. Včeraj pred prekim sodiščem na smrt obsojena člana republikanskega Schutzbunda 20letni zidar-ki pomočnik Viktor Rauchenberger in 43letni brezposelni Johann Hois, oče treh otrok, sta bila tri ure kasneje justificirana.

Gratec, 17. febr. s. Smrtna obsodba proti tajniku graške delavske zbornice Josipu Staneku, ki je bil pred prekim sodiščem zaradi aktivne udeležbe pri zadnjih nemirih obsojen na smrt na vešalih, je bila danes ob 16. izvršena.

Tiralica za Wallischem

Gratec, 17. februarja. a. Varnostna direkcija za Štajersko je izdala tiralico za Kolomanom Wallischem, ki se je kot vodja zdelal vstaje Schutzbunda v Brucku ob Muri.

Kaj pravi dr. Deutsch

Praga, 17. februarja. p. Prvak avstrijske socialne demokracije in vrhovni voditelj socialističnega Schutzbunda, dr. Deutsch, ki je po krutanih borbah pobegnil z Dunaja na Češkoslovaško, je prišel danes v Prago. Tu ga je pričakovalo večje število domačih in inozemskih novinarjev, katerim je o razvoju dogodkov v Avstriji izjavil:

„Vodstvo avstrijske socialne - demokratske stranke si je že pred več meseci prizadevalo, da pride v Avstrijo do mirne rešitve politične krize. Osebnostem pred dnevi opozoril preko nekega krščanske - socialnega posrednika kancelarja dr. Dollfussa na grozečo katastrofo in ga rotvil v imenu slovenskega, naj se zavzame za mirno rešitev vseh notranje - političnih sporov. Socialno-demokratska stranka je še pred dnevi oficijelno ponudila mir, toda vse to je ostalo brez odzgora. V avstrijski vladi so nekateri člani, ki so odkrito želeli, da pride do nasilnega spopada. Delavci so bili oboroženi še iz za svetovna vojna. Nikdar pa tega orožja niso rabili, marveč so ga ževali, da bi bili pripravljeni vsak čas braniti ustavo in republikanski režim pred fašizmom. Schutzbund je bil samo defenzivna organizacija. Borba avstrijskega delavstva je došla podobna usklajenim kmečkim uporom, ki tudi niso imeli nobenega drugega cilja, kakor da branijo svoje domove in svoja pravice. Tudi avstrijsko delavstvo je branilo samo svoje domove in imetje stranke.“

Borba z orožjem je končana, toda politična borba se nadaljuje. Vlada, ki a topovi strelja na ženske in otroke, pač ne more dolgo ostati na krmilu. Vse slovensko delo bo izbrskalo in se bo vsa prebudila po vsem svetu in tudi v Avstriji sami. Delavstvo, ki se je borilo tako žilavo, ne more preostati.

Šole zopet odprte

Dunaj, 17. februarja. d. Razen na visokih šolah bo na Dunaju v ponedeljek prišli na vseh srednjih šolah zopet redni pouk. Drugod po Avstriji so bile šole odprte.

Že danes. V Linzu bo v ponedeljek prebran v vseh šolah proglas deželne šoleškega sveta, ki odreja, da se morajo v bodoče pri odhodu iz šole gojenci pozdravljati z besedami »Treuer Österreichler!«

Listi iz Rajha prepovedani
Dunaj, 17. febr. s. Urad zveznega kancelarja je danes prepovedal vsako razširjanje vseh listov iz Nemčije za dobo enega meseca do vstetega 16. marca.

Preosnova deželnih vlad

Deželni zbori bodo razpuščeni — V novih deželnih vladah bodo le člani patriotskih organizacij

Dunaj, 17. febr. d. Preosnova deželnih vlad je bila zaradi poslednjih dogodkov začasno odložena, bo pa v kratkem izvršena. Predvsem je treba likvidirati posledice bojev zadnjih dni, razpust socialno-demokratske stranke ter njenih strokovnih in drugih organizacij, kar bo trajalo še nekaj časa. Vprašanje glavnega mesta Dunaja je začasno rešeno z imenovanjem zveznega komisarja na čelu občinske uprave. Za preosnovo deželnih vlad bo služila brzokone kot zgled Tirolska. Izvršena bo na ta način, da bodo deželni zbori sklenili svoj razpust ter pooblastili deželne glavarje, da smejo izdati vse ukrepe, ki spadajo v področje deželnih zborov, na lastno odgovornost. Na ta način bo dana deželnim glavarjem možnost, da bodo v sporazumu z zvezno vlado izvedli imenovanje novih članov deželnih vlad ter posvetovalnih odborov, sestavljenih na stanovski podlagi. Člani novih deželnih vlad in deželnih odborov bodo imenovani v glavnem iz patriotskih organizacij. Na Koroškem bo brzokone namestu člana Landbunda, Kermmaierja, imenovana druga osebnost za deželne glavarja. Isto velja tudi za Zg. Avstrijsko.

Dollfussove pogreške

Dollfuss je samo še navidezno gospodar Avstrije Heimwehr bo njegov grobokop

Pariz, 17. februarja. r. »Journalu« se bavi znani francoski publicist Saint Brice z novim položajem v Avstriji in pravi, da je napravil Dollfuss usodno pogreško, ko je dorustil, da je prišlo do krvavega spopada s socialisti. Razvoj notranje političnih dogodkov v avstrijski republiki v nobenem primeru ne bo povoljno končal za dr. Dollfussa, čeprav je izšel iz te borbe navidezno kot zmagovalec in gospodar položaja. Vsekakor ne bo dolgo počival na sedanjih »lavorikah«, zaradi katerih je mnogo izgubil na simpatijah, ki jih je doslej užival v inozemstvu. Notranje politične krize v Avstriji ima svoj izvor v tem, da je skušal dr. Dollfuss vsiliti avstrijskemu narodu neko novo formulo, ki bi bila nekako v sredini med italijanskim fašizmom in nemškimi narodnim socializmom. Toda take načrte je mnogo lažje zamisliti, kakor pa ustvariti. Med sistemom Hitlerja in Mussolinija ni velike razlike, najmanj pa tolike, da bi mogel med oba postaviti še Dollfuss svoj sistem. Heimwehrovci, ki so sedaj še edina in glavna opora Dollfussovega režima, niso niti najmanj zanesljivi.

vi. To je prilično maloštevilna armada, katere polovica se nagiba k Rimu, polovica pa k Berlinu, k obema pa mnogo bolj kakor pa k Dollfusovi avstrijski koncepciji. Nadaljnje ustoličevanje avstrofašizma, ki se je sedaj z vso naglico pričelo, pa ne bo imelo za posledico samo likvidacijo socialnodemokratske stranke, marveč bo uničilo tudi konservativno kuščan. socialno stranko, ki je postavila dr. Dollfussa na kancelarsko mesto. Res je ta stranka v zadnji dobi kazala vedno večje slabosti, toda brez nje si za enkrat ni mogoče misliti stalnega režima v Avstriji. Dollfuss je že dolgo okleval in odlagal svoje načrte, toda Heimwehr je postajala z vsakim dnem agresivnejša, prevzela naslednjo oblast v provinci in zahtevala končno obračun z dunajskimi marksisti. Ta obračun je izvršen, toda Dollfuss ima sedaj samo še navidezno državno oblast v svojih rokah. V resnici je on sam ujetnik razpaljenih strast, ki izročajo Avstrijo na mišost in nemilost sovjetom hitlerjevske diktature in diktature Starhemberga.

Hitler vabi socialiste

Hitler o položaju v Avstriji po zmagi režima — Pričakuje, da se bodo socialisti pridružili hitlerjevemu

London, 17. februarja. r. Angleški tisk se vedno z največjo pozornostjo zasleduje dogodke v Avstriji in razmotriva zlasti, kakšne posledice bo imela krvava državljanska vojna v Avstriji za odnose med Avstrijo in Nemčijo. Posebno pozornost je zbujala Hitlerjeva izjava berlinskemu dopisniku »Daily Maila« o položaju v Avstriji.

Hitler je najprej naglasil, da narodni socialisti v nobeni obliki niso zapleteni v državljansko vojno v Avstriji in jo spremljajo kot docela neprizadeti opazovalci. Mi nimamo prav nikakih simpatij niti za Heimwehr, niti za dr. Dollfussa, niti za njegove nasprotnike. Na obeh straneh so napravili velike pogreške. S silo se ne da nikomur vteptati prepričanje in topovi so najmanj sposobno sredstvo za pridobivanje prijateljev. Take metode ustvarjajo samo še večji prepad, dražijo in izzivajo le še večje ogorčenje. S takimi metodami Dollfuss ne bo nikogar pridobil, marveč bo odbil še one maloštevilne pristaše, ki so danes še z njim.

Hitler primerja nato v svoji izjavi narodno-socialistično revolucijo z državljansko vojno v Avstriji in pravi, da je nasprotnika mogoče pridobiti le s treznim delom. Vcepiti se mu mora tudi prepričanje, da je bil poprej na napačni poti. Tako smo

delali v Nemčiji, dočim je dr. Dollfuss imel vedel puč, prelomil ustavo in uporabil metode, ki so že vnaprej obojene na neuspeh. Da so narodni socialisti postopali tako, kakor je dr. Dollfuss, bi moralo biti v Nemčiji, ki ima 11krat več prebivalstva kakor Avstrija, najmanj 18.000 mrtvih in 50.000 ranjenih. Toda vsa narodno-socialistična revolucija je zahtevala samo 27 človeških žrtev. Pri nas ni padla nobena ženska in ni bil umorjen noben otrok. Nobena hiša ni bila porušena in izvršen ni bil noben rop. Tudi nemški komunisti so bili dobro oboroženi ter so razpolagali morda še s mnogo večjimi zalogami orožja, kakor avstrijski marksisti, toda nikomur ni prišlo na misel, da bi zaradi tega razpalil državljansko vojno, marveč smo šli med delavske mase in jih pridobili za narodno-socialistični program.

Razvoj dogodkov v Avstriji ne more imeti prav nikakega vpliva na odnose med Avstrijo in Nemčijo, kajti politiko, ki jo vodi Nemčija, narekujejo interesi nemškega naroda in države, ne pa osebne ambicije, kakor je to primer v Avstriji. Osebnostem prepričan, da se bodo avstrijski delavci, oropani svoje organizacije, vsi do zadnjega pridružili narodnim socialistom. To bo prva reakcija na metode krvavega Dollfussovega režima.

Ogorčenje v Angliji

Angleška javnost zahteva, da naj vlada javno izrazi nezadovoljstvo s postopanjem avstrijske eksekutive

London, 17. febr. d. Italijanski poslanik v Londonu Dino Grandi je snoči posetil zunanjega ministra Simona in ga obvestil o načrtu italijanske vlade, da bi se zapadne evropske velesile skupno manifestativno izrazile za ohranitev avstrijske neodvisnosti. Simon je ta načrt zavrnil in izjavil, da je angleška vlada sicer pripravljena priključiti se taki skupni izjavi, vendar pa le pod pogojem, če se v njej zadržanje zveznega kancelarja Dollfussa in njegove vlade pri poslednjih krvavih dogodkih v Avstriji obsoji z vso odločnostjo. Angleški zunanji minister je naglasil, da prevladuje v Angliji javno mnenje, ki brezpogojno zahteva, da angleška vlada pred vsem svetom izrazi svoje nezadovoljstvo nad postopanjem avstrijske državne eksekutive. Do-

godki poslednjih dni v Avstriji so zelo ogorčili angleško javnost, zlasti pa ministrskega predsednika Macdonalda, ki je bil že dolga leta intimen prijatelj voditeljev avstrijske socialne demokracije. Nadalje je Simon izjavil, da smatra v ostalem kot nepotrebno posebno izjavo glede avstrijske neodvisnosti, ker je Avstrija kot članica Društva narodov v okviru njegovega pakta prevzela obveznost braniti svojo neodvisnost.

Slično stališče glede italijanskega načrta je zavzela tudi francoska vlada. Pridržke, ki ji je izrazil angleški zunanji minister, pa ne bosta mogla sprejeti niti Avstrija niti Italija ker preveč odkrito obsoja njuno vzajemno politiko.

Tesno sodelovanje med Poljsko in Rusijo

Rusija priznava Poljsko za velesilo — Baltički garantnijski pakt — Rusko posredovanje med Poljsko in Litvo

Pred par dnevi smo objavili iz Varšave dopis, ki je govoril o potovanju poljskega zunanjega ministra v Moskvo in opozorili na veliki politični pomen tega obiska. Zunanji minister Beck se je med tem že zopet vrnil v Varšavo. Niso še znane vse podrobnosti njegovih razgovorov in dogovorov z vodilnimi sovjetskimi državniki, toda že sedaj se da reči, da so bili zelo dalekosežni. Minister Beck je ob povratku izjavil, da je z rezultati svojega potovanja izredno zadovoljen. Čeprav govorijo tako ali slično vsi diplomati ob enakih prilikah, mi smemo to v polnem obsegu verjeti. Ne mudi nas pri tem na zunanje strani diplomatskega sprejema, ki so bili slični. Tudi vsebina sama je za Poljsko in Rusijo, v celoti morda pa tudi za ostalo miroljubno Evropo razveljavljiva.

V treh poštah smo dosegli vesti, ki so konkretno zaključile moskovskih razgovorov. Prvič je sovjetska vlada prišla na to, da povzame svoje poslanstvo v Varšavi na eno veleposlaništva ali ambasade, prav tako kot prizna tudi poljskem poslanstvu v Moskvi enak višji značaj. S tem izreka in dejansko izjavlja Rusija, da priznava Poljsko za velesilo. Motili bi se, če bi gledali v teki deklaraciji samo formalnost. Samo pomislimo na pakt štirih velesil, ta nam bo dalekosežnost tega koraka brž bolj razumljiva in nas bo to pomagalo prebrati tudi o praktični pomembnosti. S paktom štirih, ki se je skoval v Rimu, se je Poljski odrekla značaj velesile, ali bolje rečeno, se ji ni priznalo. Samo po sebi sicer ni to nič presenetljivega, nič novega, kajne takega značaja Poljske v mednarodnih odnosih še ni. Pa vendar z eno izjemo: Francija, da ji svojem poslanstvu v Varšavi značaj ambasade, kar pomeni, da je pripravljena pomagati Poljski, da se uvrsti med države prvega reda. Zato so bili v Varšavi tem bolj odločeni, ko je končno Francija vendarle pristala na pakt štirih velesil. Če je s tem Pariz pokazal premalo konkretno čeno za poljske prizadevanja.

Da je Rusija sedaj Poljski priznala značaj velesile, morajo v Varšavi vsklikati kot pravi zares velik uspeh in Beck je mogoče ravnati zadovoljen kreniti nazaj proti domu. Razen tega pa se more to priznati, vzdi v račun kot skupni rusko-poljski front, ki vendar ne more imeti velikega pomena, ako se pokaže, da tu dve velesili, ki tudi hoče imeti v sedo, pa ju ni v četvorici. Se več: morda bi se tudi zaključilo, da s tem Rusija izjavlja, da bi šla v tako kombinacijo velesil samo z zahtevu, da se vzame zaven tudi Poljska. Res je za enkrat ta zaključek samo teoretičen, nomena, ker vendar Rusija ne kaže nič nagnenosti, da bi se priključila četvorici. Toda mednarodni odnosi se ne razvijajo samo po sebi, ne morejo se ne razvijati, med sovjetsko Rusijo in ostalo Evropo. V tem in vsakem takim primeru bi mogla Poljska

samo pridobiti na osnovi dalekosežnega priznanja, kakor je to že danes nedvomno prepričanje poljskega stališča napram ostali Evropi.

Drugi važni rezultat moskovskih razgovorov je skupna garantnijska izjava Rusije in Poljske za sedanje stanje v baltičkem področju. Počakati moramo še, da se objavi preciznejše, kakšno vsebino ima ta na prvi pogled malo nenavaden sklep. Že iz dosedanjih objav pa moramo sklepati na rusko in poljsko voljo, da ostane ob Baltiku status quo. Znana je potuda, ki je izšla iz Moskve pred nekaj tedni glede istega področja in iste garantnijske svrhe. Našla je pozitiven odziv v Varšavi, v baltičkih državah pa ne posebno simpatičen odziv, dočim je »javno mnenje« Nemčije načrt odločno odklonilo. Če so vesti točne, sta se Ruska in Poljska skupno in medsebojno zavezali, da bosta delali nad sedanjim stanjem v Baltiku. To se pravi, da obe državi nikakor ne bosta pristopili, da bi kdorkoli hotel uveljaviti svoje ekspanzivne težnje napram ozemlju baltičskih držav. Ker se je doslej oglašal z aspiracijami samo hitlerjev, je pričakovati, da bodo sprito poljsko-ruske garantnijske pogodbe ogorčeni zlasti Nemci; trditi pa, da je napetost proti Nemčiji, si bodo naštežko upali.

Da se Poljska in Rusija hkrati odrekata vsakršnim lastnim težnjam po spremembi v baltičkem področju, sledi iz pogodbe samo po sebi. Jasno je razvidna iz nje tarna volja, da se tu spravijo z dnevnega reda vsakršne možnosti za medsebojne konflikte. Oseboj odseva to iz tretjega glavnega zaključka, ki se je javil z moskovskih razgovorov. Rusija se zavezuje, da bo porabila vse svoj vpliv v Litvi, da bi pregovorila na sporazum s Poljsko. Tudi to kaže je ogromnega pomena, zlasti še v zvezi s prejšnjim. Koristno je priključiti si v spomin, da je sovjetska Rusija pred več kot desetimi leti toliko kot oficijelno priznala litavske zahteve glede Vilna napram Poljski, kar so se smatrali v Varšavi kot precej neprijetno dejanje in Kovnu pa kot vzpodbuda za nadaljnjo protipoljsko politiko. Sovjetska vlada se z garantnijsko obvezjo in z obvezo glede intervencije v Litvi v interesu Poljske odpoveduje svoji stari politiki ter stopa popolnoma na stran obstoječega stanja, to je na stran Poljske; jasno je, da sedaj Litvi ne kaže prav nič drugega kot opustiti nadaljnji odpor in iskati končnega ter iskrenega sporazuma z Varšavo.

Beck je potemtakem zares dosegel velike uspehe v Moskvi in domov se vrača ne kot z običajnega diplomatskega poseta, marveč z garantno pogodbo in v vsestranskega sporazuma z Rusijo. Politično stanje v vzhodni Evropi se je še na dalje utrdilo in postalo trdno, kakor ni bilo še v vsem povojnem času.

Dva madžarska problema

Pomadžarjenje imen naj prikrije svetu, da je polovica današnjih Madžarov nemadžarskega porekla — Zakaj plemstvo slepi in hujska kmete

Bratislava, 15. februarja.

Prekrat in trianonski mir sta prekinila največje in nasilnejše raznarodovalno početje, kar jih je kdaj bilo na svetu. Nemcem se upravičeno lahko oči, da so izvajali germanizacijo v velikem obsegu, toda veličine madžarizacijskega delovanja tu ni očitno. Prvo zanesljivo ljudsko štetje v ogrski polovici monarhije se je vršilo ob koncu 17. veka in pri tej priložnosti je bilo naštetih 5.680.000 Nemadžarov in samo 2.320.000 Madžarov. Vrh tega so bili slednji razdeljeni na tri plemena, Kumanje, Jacige in Sikuljce, ki skorajda niso imela nikakršne zveze med seboj. Što let kasneje pa je avstrijsko štetje 1. 1850. dognalo že 5 milijonov Madžarov in 6.300.000 pripadnikov drugih narodnosti. To veliko napredovanje Madžarov ni pripisati njihovim narodnim močim, marveč okoliščin, da so postali Madžari z 1. 1848. nesilno svobodnjakešega gibanja in odpora proti avstro-nemški tiraniji ter jim je to vloga pridobila do malega vse ogrsko meščanstvo in razumnost. Madžari, ki so bili vedno dobri in smotrni politiki, so to položaj izkoristili v madžarizacijske svrhe in tako pomnožili svoje vrste za še enkratno število.

To dejstvo priznavajo vsi madžarski pisatelji od levicarskega do skrajnega šovinista pečuskega renegata dr. Kristića, ki složno navajajo, da so se Madžari z odnaredovanjem nemškega, židovskega, slovanskega in rumunskega življa v letih 1787 do 1910. pomnožili za 3.200.000 duš, pri čemer ni štet njihov lastni prirodni prirastek. Še v desetletju 1910 do 1920 so Madžari po računu debrecinskega profesorja Haendela pridobili celih 400.000 duš kot zadnji veliki obrok svojega nasilnega teka. Po raziskavanju istega pisca je od 2 milijonov Madžarov, ki so pripadli nasledstvenim državam, vsaj 1 milijon pomadžarjenec.

Raznarodovanje je po trianonskem miru ostalo omejeno na sedanje ozemlje Madžarske, kjer mu podlegajo znatni manjšini Nemcev in Slovkov ter manjši drobci Srbov, Hrvatov, Slovencev, Rusinov in Rumunov. Na mesto ekstenzivnega pomadžarjenja so Madžari sedaj uvedli intenzivno, ki hoče izbrisati zadnje slelove nemadžarskega porekla dobrih treh milijonov sedanjih Madžarov. Šovinistom so na poti rodinskega imena, ki po dobri tretjini izhajajo nekdanjo narodno pripadnost današnjih vrlih Madžarov. Akcijo za iznemembno imen je dvignil Istvan Somogyi, ki zahteva, da letos vsaj 150.000 Madžarov izpremeni slovansko ali nemško ime, da se tako očisti madžarski narod spominov na pretežno tuje pokolenje. Doslej so si izpreminjali imena le v manjšem obsegu. Po 2000 do 3000 oseb letno, v prvi vrsti židov je prošlo za izpremembo imena. Agitacija je dvignila to število na 30.000 do 40.000 letno kar pa je sprito treh milijonov vse premo in bi akcija ne bila zavrnjena v dolgem času.

Ravnatelj statističnega urada dr. Sandor Kovács je zlasti omenjati zastopnik pomadžarjenja imen, ker je dojel, da med madžarskimi državnimi uradniki madžar-

ska imena nikjer niso zastopana po dveh tretjinah, v zunanjem ministrstvu pa jih je komaj polovica. V Budimpešti sami prevladujejo nemadžarska imena nad madžarskimi. Temu stanju, ki glasno vpije po madžarizaciji preteklih desetletij, hočejo Madžari napraviti konec, da bi tako tudi zunanje lice madžarskih krajev dobilo turanški izgled.

Ta problem bodo Madžari gotovo z lahka rešili, vprašanje pa je, ali se s tem rešen madžarski narod, ki zaznamuje nazadovanje na vsej fronti, odkar je prekinjena omejena velikopotezna madžarizacija in je prestat dotok osvetočije tuje krvi. Madžarski domoljubi so v tem oziru zelo v skrbeh, osobito ker ne vidijo možnosti, da bi se povzdignila rodovitnost madžarskega kmeta. Let-a živi namreč v tako bednih prilikah, da mora pešati njegova življenjska sila. Predvsem nima kmet dovolj zemlje in so leti stoletij kmetov navezani samo na obdelovanje veleposelstniške lastnine. Po letnem izveštvju madžarskega statističnega urada je razvidno, da znaša vsa zemljiška posest 18.4 milijona katastrskih orolov, od katerih 3.8 milijona odpade na veleposelstva. Ako odstojemo državna, samoupravna in občinska posestva, vidimo, da 1427 veleposelstnikov drži v rokah 2.110.000 katastrskih orolov zemlje, t. j. eno osmino vse obdelane zemlje v državi. Vezanost te zemlje je za kmeta največje zlo, ker ostane večni hlapec na tujih tleh, pa naj bo še tako delaven in številjen. Stvar je tem slabša, ker dosegajo nekatera veleposelstva od 200.000 orolov in so ravno ta posestva nedotakljivi fidejkomisi.

Fidejkomisi obsegajo 816.808 orolov in jih je 92; še večje zemlje imajo cerkve, namreč 917.231 orolov. Ti dve ogromni ploskvi sta pri sedanjih prilikah nedosegljivi za kmeta. Enako pa tudi državna in občinska zemlja ter posest raznih verskih in naučnih fondov, ki znaša skupno okoli 1.200.000 orolov. Manjše opozicijske stranke vzdihujejo po agrarni reformi, toda oblast je v rokah plemstva in cerkve, ki imata najslabši interes, da onemogočita vsako bistveno izpremembo v lastništvu zemlje. Madžarski kmet vdano trpi, ker so ga zaslepili, da prihaja njegovo gorje od Trianona in da je treba samo doseči »neokrnjeno« Madžarsko, pa se zopet vrne v deželo blagostanje. Dolgo pa to varanje ne bo moglo trajati, saj ima madžarski kmet na treh straneh vzgleda, kako je mogoče likvidirati plemiško posest Jugoslaviji, Rumuniji in Češkoslovski. So izvedle temeljito agrarno reformo in dale zemljo v posest kmetu, ki dela na nji. Osobito strogo se je to izvedlo ravno na področju nekdanje madžarske plemiške oligarhije in ta vzgled je gotovo zelo zanimljiv tudi za madžarskega kmeta.

Seja Narodne skupščine

Beograd, 17. febr. Prihodnja seja Narodne skupščine bo 19. februarja ob 16 ur. Na dnevnem redu je določitev dnevnega reda.

Spremembe v češkoslovaški vladi

H. — Praga, 16. februarja.

Zadnja vladna kriza je bila na videz zelo kratkotrajna in listi poudarjajo, da je bila čudovito hitro rešena. V resnici pa je bila to najdaljša trajača kriza, kar jih je republika doslej doživela. Vlekla se je prav za prav od lanskega septembra, ko je bila odložena, in vse kaže, da tudi s sedanjo rekonstrukcijo ni iztrpana. Narodni demokrat, ki so izzvali krizo, so že ves čas preteli z izstopom iz koalicije, tako da je bila vlada le nekaj provizorijska. Vse te mesece je koalicija pretehtovala, ali naj vzame na mesto narodnih demokratov v svoje vrste zastopnike obrtniške stranke, ki je enako močna kakor narodno-demokratska, ali pa celo Hlinkovo ljudsko stranko. Toda položaj ni dovoljeval niti najmanjših izprememb v vladi in v parlamentu, ker stoji tik pred volitvijo državnega predsednika. Za ta dan — 17. maja — je vveljavljena taktična modrost, da ostane kolikor možno vse pri starem.

Do zadnjega trenutka ni bilo gotovo, ali ostanejo narodni demokratje v vladi ali ne. Splošno je prevladovalo mnenje, da bodo sicer preteli z izstopom, naposled pa da bodo vendar ostali v koaliciji. Ko je namreč šlo za znižanje plač državnim uradnikom, je ta stranka tudi grozila na vse močje načine in napovedovala svoj izstop, na zadnje pa je le ostala v vladi. Državno uradništvo tvori znatni del volivcev narodno-demokratske stranke in bilo mu je treba pokazati, da se za njihove interese vodi ueno-a borba. Koalicija je tudi sedaj računala s podobnim razvojem. Toda razen uradnikov zastopa narodna demokracija tudi oni množični, ali bogati sloj naroda, ki v praksi na čuden način uresničuje interese velebank. Ti interesi so se sedaj udarili z nazori večine koalicije. Ker požitovnost ni ravno lastnost teh krogov, zato je stranka raje izstopila iz vlade, dašič večina tega koraka nikakor ne odobrava.

Kriza je bila nato brž rešena. Predsednik Masaryk je sprejel staro vlado v kratki noslovilni audijenci, takoj na to pa je nagovoril novo vlado, pri čemer ni skrival nikre ironije. Dejal je: »Staro-nova vlada! Pri nas tedaj vendar še ni tako hudo: to-le je šlo še precej hitro. Drugod je vse huje, — pravkar so namreč prihajale vesti o dogodkih v Avstriji —, pri nas pa odhajata samo dva gospoda.«

Tisk različnih strank označuje naloge nove vlade kot težke tako z ozirom na politični, kakor zlasti na gospodarski in socialni položaj. »Česke Slovo« se sprašuje: Kaj hočemo? Obenem si je odgovorja: politični mir, potem pa predvsem varstvo, da bi se cene zopet ne zvišale. Predsednik vlade je v svojem govoru po radiju izrecno podčrtal, da se pri valutnih izpremembah ne smejo zvišati cene, vendar so narodni socialisti poslali k njemu posebno odposlanstvo, ki ga je rotilo, naj vlada ukrene vse potrebno za zaščito splošnosti, da oteruhi ne bi izrabili položaja v svoje namene.

»Pravo Lidue«, glasilo socialno-demokratske stranke, želi vladi mir za težko delo, ki jo čaka, in obžaluje, da so narodni demokratje izstopili iz vlade. To se je zgodilo zdaj že drugič in vselej takrat, kadar je položaj posebej težak. Prvič so demokratje izstopili iz vlade 1. 1920., ko je polovica Slovaške bila zasedana po Madžarih. Toda tedaj je bila država pred volitvami in narodna demokracija je rajše šla v volilni boj prostih rok, nego da bi doprinesla kako žrtve državi. Letos je nastopila skoro enako, kar da slutiti, da računa na možnost državnozbornih volitev. Vendar bi bile volitve mogoče šele na jesen, sedanjim strankam se noče volitev, v prvi vrsti zaradi težkega mednarodnega položaja.

Iz vlade izstopa notranji minister dr. Cerny, ki je bil v kabinetu kot uradničenestrancar. Pozvan je bil na vlado, ko je država stale pred obširnimi akcijami proti ekstremnim političnim strankam, zlasti proti nemškemu hitlerjevskemu pokretu. Te naloge ni mogel prevzeti član kake stranke. Njegov odhod je zanesljivo znamenje, da vlada v čl. notranji politiki mir. Novi mož v vladi pa je drugi dr. Cerny, takisto notranji minister. Ta je član republikanske stranke že od svojih dijaških let. V politično življenje je vstopil po prevratu kot član revolucijske narodne skupščine. Novi dr. Cerny je zet pokojnega Antonina Švehle in je že čisto prišel v poštev za ministrski stolec, pa ga je vselej odklanjal. V zbornici je bil predsednik komisije za štednjo predsednik proračunskega odseka in glavni poročevalec za proračun. V teh funkcijah se je izkazal kot vrli in sposoben finančnik ter dober gospodar.

Minister narodne prosvete dr. Jan Krémář velja v vladi kot zaupnik narodno-demokratske stranke. Dr. Krémář je po poklicu profesor zasebnega prava na praški univerzi, stalni izvedenec Češkoslovake pri Mednarodnem razsodišču v Haagu, stalni izvedenec čl. delegacije pri Društvu narodov in stvarh mednarodnega prava in svetovalec zunanjega ministra dr. Beneša. V javnosti je dobro znan in zelo priljubljen. Njegova žena je znana gledališka umetnica ena Mila Pačova, članica gledališča na Vinogradih.

Obenem z vlado je podalo ostavko tudi ravnateljstvo Narodne banke. Guverner dr. Pospíšil pojde najbrž v pokoj: o njegovem nasledniku še ni odločeno. Prej ko ne bo to mesto zasedel dr. Engliš, ki je s svojimi predlogi za reformo valute povzročil sedanjo vladno krizo.

Državna razredna loterija

Zrebanje 14. februarja.

Din 2.000.— št.: 4.482
Din 1.000.— št.: 4.469, 4.494, 5.962, 5.970, 10.865, 22.761, 22.775, 37.030, 45.795, 58.301, 58.325, 62.212, 62.283

Zrebanje 15. februarja.

Din 3.000.— št.: 51.586, 62.281
Din 1.000.— št.: 4.428, 5.960, 10.891, 22.709, 22.732, 37.022, 42.503, 42.537, 42.546, 45.717, 45.726, 45.787, 58.318, 58.379, 62.207, 62.254, 62.276, 73.378, 73.387, 88.216, 88.221

Zadružna hranilnica r. z. z. o. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 19

Italijanski protektorat nad Avstrijo in Madžarsko

Suvichev obisk v Budimpešti — Priprava za sestaneč Dollfussa in Gömbösa z Mussolinijem v Rimu

Budimpešta, 17. februarja. 6. Prihodnji terek bo prišel v Budimpešto italijanski podtajnik v zunanjem ministrstvu Fulvij Suvich. Madžarska vlada mu bo pripravila prav tako prirčen sprejem, kakor ga je bil deležen pred dnevi avstrijski zvezni kancelar dr. Dollfuss. Suvich bo celo gotovo državnega regenta Horthyja. Uradni komunikacije, ki napoveduje poset, pravi, da namerala Suvich predvsem povrniti obisk, ki sta ga napravila v Rimu Mussoliniju in italijanski vladi madžarski ministri predsednik Gömbös in zunanji minister Kánya, listi pa ugotavljajo, da bodo na dnevnem redu razgovorov predvsem mednarodna in gospodarsko-politična vprašanja, kakor stališče Italije, Avstrije in Madžarske napram vprašanju Podunavja, tesnejši odnosi med temi tremi državami glede na novi srednje-evropski politični položaj, ki ga je ustvaril balkanski pakt, obnova diplomatskih odnosov med Madžarsko in Rusijo, povečanje madžarsko-italijanskih trgovinskih zvez, zlasti pa vprašanje uvoza madžarske živine v Italijo, tujski promet in problem tržaške luke.

V političnih krogih, ki imajo tesne zveze z Gömbösom in Kanyo, so danes z velikim zanimanjem znova razpravljali o namerah italijanske vlade, da paralizira politični vpliv balkanskega pakta s tesnejšim političnim in gospodarskim sodelovanjem Rima, Dunaja in Budimpešte. V zadnjih tednih se je v Rimu pripravljala z vso vno skupna konferenca Mussolinija, Dollfussa in Gömbösa, ki naj bi se vršila v Rimu že letos zgodaj spomladi. Pri tem poudarjajo, da se o tej konferenci govorilo že v Budimpešti, ko so se tam sestali Gömbös, Dollfuss in italijanski poslanik Colonna. Kot prvi pogoj za tesnejše sodelovanje po tej italijanski zamisli so že takrat določili ožje gospodarsko sodelovanje med Avstrijo in Madžarsko, splošno pa smatrajo, da Mussolini ni toliko za poglabitev gospodarskih odnosov med prizadetimi tremi državami, marveč predvsem za javno demonstracijo svojega vpliva in italijanskih interesov v srednji Evropi, posebno sedaj, ko zlasti po vsej Evropi, predvsem pa v Nemčiji ugotavljajo, da so celo balkanske države s svojim paktom dokazale, da italijanska velesila nanje nima nikakega vpliva.

Budimpeštanski politični krogi ugotavljajo obenem, da si Italija zlasti prizadeva utrditi carinsko unijo med Avstrijo in Madžarsko, da pa bi prav ta italijanski načrt naletel na hudo mednarodno diplomatske ovire. Že v Berlinu je italijanski

državni podtajnik Suvich skušal dobiti podrobnejše informacije o stališču, ki bi ga Nemčija zavzela napram taki avstro-ogrski gospodarski zvezi. Pozneje je na Dunaju skušal sondirati teren za italijanski načrt. Nedvomno bo padla odločitev o njem šele na trojni konferenci v Rimu. Že na Dunaju je Suvich povabil zveznega kancelarja dr. Dollfussa, naj pride meseca marca v Rim. Slično vabilo bo dobil sedaj tudi Gömbös.

V ostalem pripisujejo v Budimpešti rimski konferenci zgodovinski pomen v povojni politiki Madžarske. Pri tem napovedujejo, da bo nedvomno izvela izredno zanimanje tudi v ostali zapadni Evropi, ki že dolgo zaman računa na gospodarsko obnovo podunavskih dežel. Glede na informacije iz Pariza in Londona pa z nekim razočaranjem ugotavljajo, da so tam zavzeli rezervirano stališče, ker so postali že docela skeptični sprito neprestanih neuspehov dosedanjih diplomatskih akcij v korist Podunavja.

Listi poročajo, da bo trajal Suvichev poset v Budimpešti tri dni.

Gömbös pojde zopet v Rim

Budimpešta, 17. febr. A. A. Madžarski dopisni urad poroča: Po podatkih, s katerimi razpolagajo politični krogi, sta predsednik madžarske vlade Gömbös in avstrijski zvezni kancelar dr. Dollfuss na svojem sestanku v Budimpešti razpravljala o raznih vprašanjih. Razgovori se bodo nadaljevali pozneje, ko bo prišlo tudi do načelnih sklepov. Trdi se, da se bodo razgovori nadaljevali v Rimu. Pri budimpeštanskih razgovorih je bilo zlasti govora o nadaljnjem razvoju gospodarskih odnosov med Avstrijo in Madžarsko in o porobitvi politike gospodarskega sodelovanja med obema sosednjima državama. Glede bodočih važnih razgovorov so dobili listi od poučenih krogov tele podatke:

Dokler ne pride italijanski državni podtajnik Suvich v Budimpešto, je še preuranjeno govoriti o datumu nameravanega potovanja predsednika vlade v Rim in o vsebini razgovorov, ki naj se vrše v Rimu. Za sedaj se lahko reče samo to, da ni čisto izključeno, da bo res prišlo do takignega sestanka, vendar pa končnega sklepa o tem ne bo pred obiskom državnega podtajnika Suvicha v Budimpešti. Madžarska je vsak trenutek za politiko naitesnejšega gospodarskega sodelovanja, toda na takšno sodelovanje so potrebni tudi mnogi tehniški pogoji, katerih izvedba sama po sebi zahteva dolgih in temeljitih razgovorov.

Iz finančnega odbora

Beograd, 17. febr. Plenum finančnega odbora Narodne skupščine je pod predsedstvom dr. Šerčera razpravljali snodi od 9. ure do 1. ponoči o podrobnostih predloga proračuna za ministrstvo za šume in rudnike. Ko je zastopnik ministrstva g. Juraj Demetrović podal izčrpen ekspozé o proračunu tega resora, se je začela debata, ki so se je udeležili poslanci Ivan Mohorić, dr. Ante Kuntarić, dr. Tosarić, Milutin Jelić, Franja Markić, Salih Baljić, Dušan Jančević, Milan Dobrović, Stefan Čirić, dr. Djura Ostojić, Jovan Miširić, dr. Dragotin Kostić in dr. Vjekoslav Miletić. Po debati je bil brez izpremembe sprejet proračun ministrstva za gozdove in rudnike.

Davi je odbor nadaljeval delo. Razpravljal je o podrobnostih proračuna ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje. Minister g. Ivan Pucelj je podal izčrpen ekspozé o proračunu svojega resora, nakar so govorili dr. Miloslav Stojadinović, dr. Ante Kuntarić, Anton Cerer, Salih Baljić, dr. Vjekoslav Miletić, Ivan Mohorić, Miloje Sokić in Dragutin Kostić. Nato je bil brez izpremembe sprejet proračun ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje.

Važno gospodarsko zborovanje v Beogradu

Beograd, 17. febr. p. Po tridnevem zasedanju je bila danes končana konferenca zastopnikov trgovskih in industrijskih zbornic. Konferenca je zbrala obsežno gradivo in zavzela stališče v pogledu revizije obrtnega zakona. Določen je bil poseben odbor, ki bo na osnovi sklepov konference definitivno formuliral predloge in jih dostavil trgovskemu ministru. V zvezi s tem je konferenca razpravljala o splošnih aktualnih vprašanjih, ki doslej še niso rešena. Konferenca je tudi določila smernice za enotno vodstvo industrijske in trgovske statistike. Obširna razprava se je vršila o vprašanju zavarovanja trgovcev ter so bili sprejeti primerni sklepi glede trgovskih strok. Konferenca je nadalje izkoristila ta sestaneč zastopnikov gospodstva iz vse države za temeljito razpravo o vseh aktualnih vprašanjih, zlasti o davčnih zadevah ter je sklenila dostaviti ministrstvu za trgovino in industrijo obširno spomenico o reformi in reviziji raznih uredb, predvsem uredbe o zaščiti kmetov, o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov ter uredbe o javnih delih. Konferenca je tudi zavzela svoje stališče v vprašanju revizije zakona o prisilni poravnavi zven stečajev.

Dva lepa shoda v krškem srezu

Sreski odbor JNS v Krškem je priredil v nedeljo dva shoda, v Radečah in v Sv. Jurju pod Kumom, oba sta izpadla naravnost sijajno. Obenem sta se vršili tudi redni letni skupščini omenjenih občinskih organizacij JNS. Obah shodov so se udeležili narodni poslanec g. Alojzij Drmelj, banovinski svetnik g. Jože Ravnikar in kot zastopnik sreskega odbora g. Oton Ambrož. Radeče spadajo med najbolj agilne organizacije v srezu, a tudi v Sv. Jurju so se razmere dokaj izboljšale po občinskih volitvah. Nedeljski shod je pokazal, da tudi v tej naši najvišji dolenjski občini vidno napreduje nacionalna misel.

Prvi shod se je vršil predpoldne v veliki, s trobojčami in zelenjem okrašen dvorani hotela »Jadrane« v Radečah. Zbralo se je okrog 400 somišljenikov, ki so z velikim zanimanjem sledili izjavljanjem govornikov. Shod je otvoril in vodil aginji župan in predsednik naše organizacije g. Anton Polane, ki je podal izčrpen predsedniški poročilo, v katerem je posebno poudarjal veliko zmago pri občinskih volitvah in uspešno borbo za chrnitev sreskega sodišča. Nadaljnja poročila sta podala delovna funkcionarja g. Bogomil Trepenčnik ml. in Robert Premereštin. Končno je bil po znovanu soglasno izvoljen dosedanji odbor z županom g. Polancem na čelu.

Poslanec g. Alojzij Drmelj se je v svojem govoru obširno bavil z gospodarskimi in finančnimi vprašanji, ki jim vlada posveča največjo pozornost. Razložil je značaj gospodarske uredbe ministrskega sveta in se izrekal za zopetno uvedbo banovinske trošarine na vino in žganje, ki se bo uporabila za javna dela. Nato je g. Ambrož podal podrobno poročilo o političnem položaju ter o delu in organizaciji JNS Banovinski svetnik g. Ravnikar je poročal o proračunskih zasedanjih banovinskega sveta in razložil proračun naše banovine. Iz bečnostnega fonda bo določeno 75.000 Din za regulacijo hudournika Sapote, kar bo zelo velikega pomena za občini Radeče in Sv. Jurju pod Kumom. Mogoče bo zaposliti precejšnje število brezposelnih, posebno iz vrst bivših rudarjev in steklarjev. Obenem pa bo ves kraj zavarovan pred tem nevarnim hudournikom.

Zborovanje je trajalo nad tri ure. Drugi shod se je vršil popoldne v Sv. Jurju pod Kumom, v gostilni predsednika občinske organizacije JNS g. Martina Rovana. Tudi tukaj so bili gostilniški prostori nabito polni zborovalcev. O delovanju odbora JNS ter o domačih političnih razmerah je izčrpano poročal neumorni tajnik g. Leopold Knez, ki je duša vsega nacionalnega gibanja v tej idilični gorski občini. Posebej je omenil uspešno borbo za chrnitev samostojne občine. Ostro je grajal one, ki so ob priliki občinskih volitev poskušali napraviti zmedo med našimi pristaji. Tudi tukaj je bil z majhnimi izpremembami izvoljen stari odbor na čelu z g. Rovanom in Knežom.

Nato sta govorila še g. nar. posl. Drmelj in Ambrož, radeški župan pa je poročal o regulaciji Sapote.

Vremenska napoved

Zagrebska vremenska napoved za danes: Oblačno, zmerno hladno, precej stalno. — Situacija vzhodnijske dne: Anticiklon nadvaluje sedaj obovečni nad znanodno Evropo ter je deloma nad vzhodnimi robovi centralnih in južnih delov kontinenta.

Dunajska vremenska napoved za nedeljo: Nobene bistvene spremembe sedanjega vremena.

Naši kraji in ljudje

Prof. Lacroix o novinarstvu v Franciji

Ljubljana, 17. februarja. V sredo zvečer se je vršilo v Francoskem inštitutu izredno zanimivo predavanje: prof. Jean Lacroix, lektor francoskega jezika na naši univerzi, je predaval o novinarstvu v Franciji.

Predavatelj je dejal, da se francoski tisk, ki se ponaša s tristoletnim obstojem, danes deli v velike informativne liste in v tako zvane journaux d'opinion, t. j. liste, ki zastopajo določeno svetovno-nazorsko stališče. Ker v Franciji vlada popolna tiskovna svoboda in listi ne podlegajo cen-

zurni, se tisk prosto razvija, prihaja pa delno pod vpliv velekapitala. Veliki pariški dnevniki, kakor n. pr. »Matine«, »Journal«, »Le petit Parisien«, »Le petit Journal« predstavljajo v Franciji stvarno moč. Imena, kakor so Bunnau-Varilla, Dupuy, Patenôtre, pomenijo nekako to, kar Hearst v Ameriki, lord Northcliffe ali lord Rothermere v Angliji. Eden najbolj zanimivih pojavov v zgodovini tega novega fevdalizma je boj med konzorcijem velikih dnevnikov, združenih okoli Messagiers Hachette, ki predstavlja zelo razmrežen časniški trust, in finančnikom Cotyjem in njegovim listom »Ami du Peuple«. Ta boj se je nedavno končal s Cotyjevim porazom.

Dnevnik, kakor so n. pr. »Tempe« ali »Journal des Débats«, razodevajo mnogo resnejši značaj, četudi so sicer manj neod-

visni. Zveze »Tempe« z nekaterimi krogi težke finance, pa tudi z vladnimi krogi, so dovolj znane. Ta list, ki je morda manj nepristranski, a tudi manj oboje kakor njegov angleški tovariš »Times«, kaže znatno literarno višino, zato najdeš v njem mnogo manj tiste slovnike in stilistične ohiplivosti, ki jo tako radi očitajo časniškarskemu jeziku in slogu.

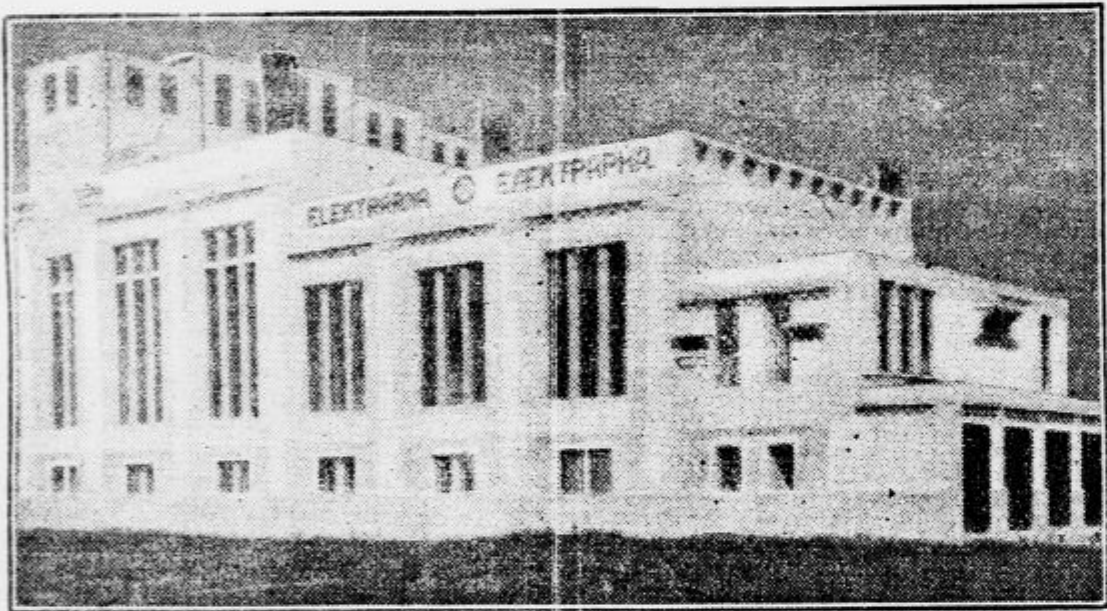
Svetovnonazorsko opredeljeni listi, ki se raztezajo kakor pahljara od leve do desno — le-teh je došla vrsta od »Humanité« do »Action française« — predstavljajo manj organizirano silo, vendar pa so bolj spontani kakor prvi. V njih se v večji meri uveljavljajo močne individualnosti. Kaj bi bil »L'Oeuvre« brez Térya, kaj »Action française« brez Maurrasa in Leona Daudeta? V teh listih se vzlic njihovi opredeljenosti čisto kaže resnična svoboda osebnega mišljenja. Žal, da tudi njih demoralizirajo visoki finančni krogi. Ni se pozabljena afera dnevnika »Journal honnête pour les honnêtes gens« (Pošten dnevnik za poštene ljudi), ki so mu nekega dne dokazali na veliko presenečenje javnosti, da je stal v službi neke finančne skupine...

Izvenpariški, provincijski tisk je takisto pomemben, ako hočemo spoznati pravo politično obličje Francije. Čeprav glede umetnosti ali književnosti prihajajo skoraj vse izpodbude iz Pariza, ima vendar francoska provinca politično samostojen tisk, ki ne ponavlja člankov pariških dnevnikov. Glavno glasilo radikalov je »Dépêche de Toulouse«, izhaja torej v provinci, dočim list »L'Ouest Eclair« zastopa bretonski partikularizem.

Novinarski poklic v Franciji nima več tistega pustolovskega ali bohejskega obeljezja, kakor ga še poznamo iz Balzacovih spisov. Slovesni reporterji so čisto tudi dobri pisatelji, n. pr. P. Mille in Dorgelès sta bila novinarja, Bérard in Roubaud sta to še vedno. Delo v redakcijah pomeni kajkrat prehodno etapo za politične funkcije ali za sodelovanje v vladi, kakor kaže n. pr. primer Herbetta ali Tardieuja. Lahko pa trdimo, da so najboljši in najpoštenjši, pa tudi najprikupnejši tisti žurnalisti, ki mirno opravljajo v redakcijah svoje vsakdanje delo in ne hlepijo po politični karieri.

Navzoč so z veliko pozornostjo poslušali predavanje uglednega francoskega intelektualca in se mu zahvalili z iskrenim aplavzom.

Velenjska elektrarna ena najmočnejših v državi

Velenjska elektrarna bo poslej, kakor smo včeraj že poročali, imela zelo važno nalogo pri elektrifikaciji Slovenije. Izpolnjena bo z novim agregatom, ki bo sam imel kapaciteto 5250 kilovatov in bo lahko proizvedel preko 40 milijonov kilovatskih ur na leto. Dosedanja dva agregata premoreta le okrog 2000 kw. Šele z novim agregatom bo mogoče kriti tudi potrebe Ljubljane. Tako bo velenjska elektrarna za Falo najjačja v Sloveniji in med najmočnejšimi v vsej Jugoslaviji.

Zračni promet v Jugoslaviji

Ljubljana, 17. februarja. Naše domače društvo Aeroput je v preteklem letu vršilo promet od 1. maja do 28. oktobra 1933. Polaz zvez Beograd - Zagreb - Graz - Wien, Beograd - Skopje - Solun, Zagreb - Sušak, Beograd - Zagreb in Beograd - Skopje je bila v preteklem letu odprta nova proga - Zagreb - Ljubljana in Ljubljana - Sušak. V celoti je bilo v zadnji poslovni dobi preletenih 230.521 km, od tega po naših progah v dravski banovini 16.720 km.

Potnikov so prenesla letala 1512, od tega iz Ljubljane v smeri proti Zagrebu in Beogradu ter Ljubljane proti Sušaku in obratno 450.

Priloge je bilo oddane po letalih 7287 kg, pisna in poštna paketa pa so znašali na teži 274 kg.

Ves promet je vršilo sedmero potniških letal tipe Potez 29 s 450 HP, datje trimotor

Farman z motorji po 240 HP ter trimotor Spartan Cruiser z motorji po 130 HP. Poleg navedenih velikih potniških letal sta obratovali dva sporniki letali kot aerotaksija in to Gips Moth z motorjem 100 HP in Fox Moth z motorjem 130 HP.

Po programu je bilo predvidenih 947 poletov, ker so vse zgoraj navedene linije bile vzdrževane dnevno, razen ob nedeljah, izvršilo pa se je 937 poletov, 10 poletov so prenehale težke atmosferske prilike. Iz navedenih števk je razvidno, da je znašala regularnost v letenju 98,94 %.

Za letošnje leto je predvidena otvoritev zračnega prometa na vseh dosedanjih linijah, poleg tega pa bo Ljubljana vezana še z inozemstvom in to z linijo Ljubljana - Celovce in obratno. Za promet sta nabavljena še dva nova letala trimotorja tipa Spartan Cruiser, od katerih bo eno zgrajeno na Angleškem, drugo pa v licenci v Jugoslaviji.

Tujski promet na Gornjem Jadranu

Sušak, 16. februarja. Tujski promet na zgornjem Jadranu je beležil lansko leto velike uspehe. Nasprotno letu 1932, se je zvišal pri številu izletnikov za 25, pri številu nočnin pa za 15 odstotkov. Vseh posetnikov in izletnikov na gornjem Jadranu je bilo lani 50.909, ki so preživeli v raznih letovisih 540.265 dni. Po številu izletnikov se kraji gornjega Jadrana vrstijo takole: Rab, Crikvenica, Sušak, Baska, Novi, Malinska, Senj, Delnice, Kraljevica, Selce, Omišalj, Krk, po številu nočnin pa sta na prvem mestu Crikvenica in Rab. Tudi letošnja turistična sezona obeta postati zelo ugodna. Mnogo zanimanja za naša gornja jadranska kopališča in letovišča kažejo poleg Čehoslovakov Svici, Avstrijci in Nemci. Velik uspeh se pričakuje tudi od sklenjenega turistiškega pakta med Čehoslovako, Rumunijo in Jugoslavijo. V prvi vrsti pričakujejo več obiskovalcev iz Rumunije. Za kopališča gornjega Jadrana skrbijo intenzivno savska banovina in se sliho od strani oblasti posveča vedno večja pozornost razvoju turističnega prometa, ki je, kakor je razvidno

iz ekspozije finančnega ministra o našem novem državnem proračunu, prispeval v osmih mesecih k naši trgovski bilanci preko 233 milijonov dinarjev. Dohodki od turizma v celotnem letu pa so gotovo znašali preko 300 milijonov. Na sam zgornji Jadran odpade po prej navedenem številu izletnikov in nočnin gotovo preko 50 milijonov, kar tvori eno šestino od vseh dohodkov, ki jih ima naša država od tujškega prometa.

Skrb za razvoj turizma se udeležuje v raznih smerih, kakor v zboljanju prometa, v urejanju vodovodnih naprav, pri elektrifikaciji ter posebej se pri urejanju kopaliških in letoviških naprav. Se večjo skrb pa bi bilo treba posvečati sanaciji našega hotelstva, ki igra tako važno vlogo. Ker vlada za naša gornja-jadranska kopališča in letovišča doma in v tujini veliko zanimanje, se italijanska letovišča pripravljajo na veljavno tekmo. V italijanskih listih je vedno več pozivov in opozoril na velik razvoj jugoslovanskih letovišč, pred katerimi italijanska ne smejo zaostati za nobeno ceno. Vsi taki napori in apeli pa ne morejo biti nevarni našemu turizmu, ker zadostuje vsakemu domačemu in tujemu izletniku že primerjava naših in italijanskih letovskih pro-

spektov. Zadostuje samo proučitev cen, ki se v italijanskih hotelih gibljejo okrog 100 lir dnevno ali preko 400 Din, nadalje je treba na italijanskih parnikih za kabino 1. razreda plačati 25 lir ali 100 Din, za obed v 1. razredu pa 50 lir itd. Poleg ugodnih cen pa štejejo tujci našim idiličnim krajem ob morju še marsikaj v dobro

Kvalitetni radioaparati!

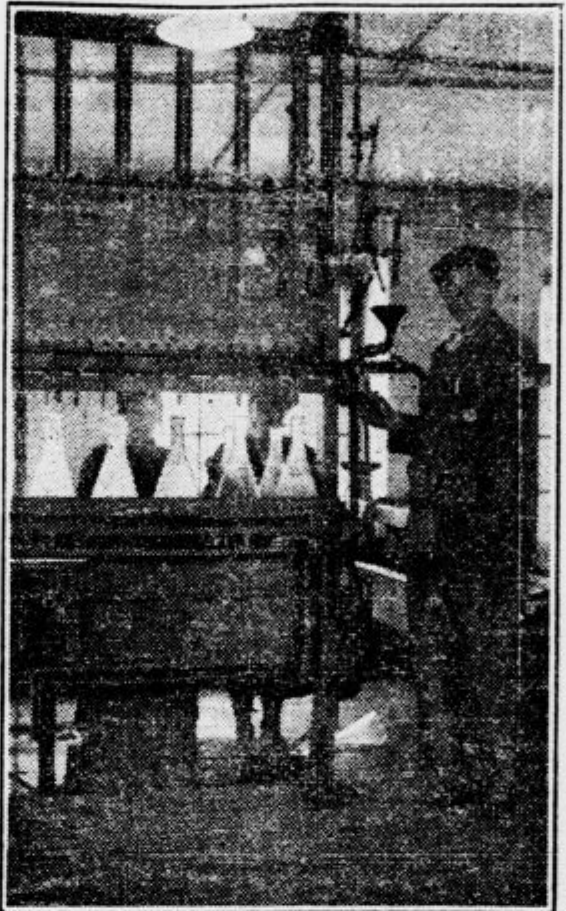
Popravila — Zamenjave

Radioval - Ljubljana

Dalmatinova ulica 13
poleg hotela Strukelj. — Telefon št. 33-63.

Važna iznajdba steklarja

V hrastniški steklarni uporabljajo zanimiv aparat za merjenje steklenic in ostalih posod, ki je izdelan po izumu namestečnega steklarja g. Ivana Matka. Doslej je bilo mnogo dela z merjenjem steklenic in čas, ker je bilo treba meriti vsako posebej. G. Matko pa je napravil model, ki ima po vrsti votle cilindre in bate za reguliranje vsebine. Priprava je urejena tako, da naenkrat izmeri celo vrsto steklenic in čas. Model je preizkusil in-

ženjer steklarne g. Schmanz ter konstruiral aparat, ki ga vidimo na sliki, poleg njega pa g. Matka, ki je dal zanj idejo in model. Aparat so izdelali v mehanični delavnici steklarne, preizkusili pa so ga organi uprave za mere v Beogradu ter ugotovili njegovo popolno točnost. Aparat ima 6 votlih cilindrov za merjenje posod od 1 litra do 2 decilitrov, v drugi vrsti pa 12 votlih cilindrov za merjenje posod od 1 decilitra do centilitrov. Podlaga se lahko poljudno dvigne ali znižuje zaradi različnih visokosti za merjenje pripravljenih posod. Pomen te iznajdbe je najbolj razviden iz dejstva, da je sedaj mogoče v 8 urah dvema delavkama izmeriti do 4000 raznih steklenic in čas.

Pri poapnjenju v možganih in srečo dosežemo pri vsakdanji uporabi male množine »Franz Josefov« grenčice iztrebljenice črevesa brez hudega pritiska. Cenjeni učenci na klinikah za notranjo medicino so dosegli celo pri polstransko ohromelih s »Franz Josefov« vodo najboljši uspehi pri iztrebljenju črevesa. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Novo vodstvo francoskega konzulata v Ljubljani

Konzul g. E. Neuville, ki je služboval med nami od 1. 1928, ter si pridobil v naši javnosti mnogo simpatij in spoštovanja, nas bo v kratkem zapustil. V Ljubljano je prišel iz Bolgarije, iz Ruščuka.

prej pa je služboval v Španiji, v Južni Ameriki in v francoskem Maroku. Ob vsaki priliki je rad pokazal, kako ljuba mu je naša domovina, posebne njegove naklonjenosti in pomoči pa so bile deležne organizacije in ustanove, ki poglavlja vez med jugoslovanskimi in francoskimi narodom.

Za njegovega naslednika je bil imenovan g. Gabriel Remerand, ki je doslej služboval v raznih mestih Azije, odkar je kot tolačevo orientalskih jezikov pri francoskem konzulatu v Kairu l. 1913. začel svojo diplomatsko kariero.

Strojvodja je preprečil železniško nesrečo

Dravograd, 17. februarja. Mariborski večerni vlak 9016 se je odpeljal 15. t. m. s postaje Dravograd-Meže po voznom redu ob 20.22 proti Prevaljam za Avstrijo. Na progi pred Guštanjem v bližini Malgajevskega spomenika na je strojevodja vlaka začutil udarec izpod stroja in v hudi slutnji z bliskovito naglico ustavil drveči vlak. Ko sta s kurjačem pregledala lokomotivo, sta opazila, da se je pri stroju tenderju zlomila kolesna os in da je že kolo skočilo s tračnice.

Ce bi vrli strojvodja g. Spindel vlaka ne ustavil, bi nastala velika železniška nesreča, ki bi gotovo zahtevala človeške žrtve in ogromno materialno škodo. Na tem kraju se vije proga visoko nad reko Mežo. Če bi vlak ne bil pravočasno ustavljen, bi zdrčili vozovi v dolino. Kakšne bi bile posledice, si lahko predstavljamo.

O nezdobi je bila obveščena postaja Dravograd-Meža, ki je poslala premikalni stroj proti Guštanju, da je potegnili vozove na postajo Dravograd-Meža. Potniki iz tranzitnega vlaka so prenočili v Dravogradu in so naslednjega dne jutraj nadaljevali pot v Avstrijo. Pomožni vlak, ki je prišel okrog polnoči na mesto, kjer je še čakala lokomotiva na rešitev, je potegnili pokvarjeni stroj v Dravograd in zatem pa v Maribor, odkoder je tudi s posebnim vlakom prispelo strokovno osebje. Vestnemu strojvodji gre za njegovo pazljivost vse priznanje.

Tragična smrt marljivega delavca

Trbovlje, 17. februarja. Ko je davi pregledoval oljna stikala pri kompresorju na Gvidi 40letni rudniški električar Ivan Bratun, je prišel po nesreči v dotik z električnim tokom, ki ga je vrgel na tla. Pokloniki rudniški zdravnik g. dr. Jensterle se je takoj pripeljal z rešilnim avtom na kraj nesreče in poizkušal vse, da bi ponorečenega spravil k življenju. Ves trud zdravnika je bil zaman. Pokojni Bratun je bil doma iz Poljske v litijskem srezu. Bil je miren in trezen delavec ter pri tovariših in predstojnikih zelo priljubljen. Zapuščal ženo in otroka. Nesrečnega moža, ki ga je doletela smrt pri vestnem izvrševanju službe, bodo ohranili vsi, ki so ga poznali, v najlepšem spominu.

Smrt bosanskega veterana

Zagorje, 17. februarja. Komaj so se zapirala vrata tega sveta za popularnim cukom iz Kisovca, že je odšel za njim drugi veteran, Franc Prašnikar z Bušenj, po domače Nabušenčan. Dosegel je starost 83 let. Visokega moža so poznali daleč okrog. Priljubljen je bil zaradi svoje zgovornosti, ki je očitovala precejšnjo naobrazbo, ki si jo je pridobil v širokem svetu. Posebno rad je pripovedoval o svojih doživljajih pri okupaciji Bosne leta 1878, katere se je udeležil s 17. polkom. V bitki pri Livnu je bil odlikovan, napredoval je do nadlova in bil po trinajstih letih službe leta 1884. odpuščen. »Pr meji kuhovne«, je pripovedoval, topovske krogle so padale na mošeje, kjer je bilo Turkov ko čebel. Ob cestah grob pri grobu. Turek je vsak padel grob, naš pa nazaj, seveda, ker so bežali. Na utrdbah so natikali glave naših. Mnogo so jih pa masakrirali! V Travniku smo zaplenili sedemdeset belih zrebcev in jih poslali na Dunaj. Vrnili smo se čez Split in Trst v Ljubljano, kjer so nas sprejeli z godbami. V Kolizeju smo spali in dobili cigaret, da smo bili vsi opečeni okoli ust.

Pripovedoval je živo, vpletal modrosti in prav dobro udaril po nemško. Pozneje je odšel v Ameriko in se vrnil dokaj premožen, da si je kupil lepo domačijo z milnom. Enega sina je pustil v Ameriki, eden je padel v svetovni vojni, ena hčerka pa je v domačem kraju poročena. Z njim je legel v grob popularen mož, ki ga bomo ohranili v prijetnem spominu. Pokopali so ga na Izlakah.

Vas Ljubno svojemu pokojnemu prijatelju

Ljubljana, 17. februarja. Gospoda Malenška ni več — je šel glas od ust do ust po vasi, ko nam je bilo po radiu povedano, da je g. Josip Malenšek umrl. Vse vašane Ljubno je prevzela tiha žalost, saj je bil g. Malenšek pri vseh brez razlike tako priljubljen, da ga bomo zelo pogrešali.

Ko sem mu ob začetku leta voščil srečo za Novo leto, mi je odgovoril: »Vse vas moči hočem posvetiti za povzdigo ljubljene vasice Ljubno in upam, da bomo z združenimi močmi imeli uspeh.« — V teh besedah se je pokazala vsa njegova iskrena ljubezen do vasi Ljubna in to svojo ljubezen je pokazal tudi v dejanju. Porabil je vsako priliko da je pihljal v Ljubno, na svojo ljubko domačijo, tam lepšal, kopal, sadil drevje in rože ter prilival ro-

ali razsipati? Slabije žarnice stanejo pri nakupu res nekaj manje, vendar nadplačate to kar prihranite, desetkrat, ker rabi slabija žarnica več toka. Mala poraba toka in velika svetlobna moč — to znači pravilno štediti. Zahtevajte torej od Vašega dobavitelja ekonomično žarnico

žicam, da je bilo videti kakor v paradizu. Vsa kotiček okrog njegove hiše priča, kako se mu je priljubila ta kraj, kjer je hotel preživeti v miru svoja zadnja leta, ko bo šel v pokoj, sredi med sadnimi drevesi in rožami, ki jih je sam vzgojil. Hotel je pokazati, da ljubi vašane, a da je pripravljen priskočiti na pomoč tudi v nesreči, se je vpisal za rednega člana gasilske čete v Ljubnem.

Vaščani smo mu vračali ljubezen ter ga je občina izvolila za častnega občana.

Hočemo storiti vse, da ostane spomin Josipa Malenška med vašani trajen; tudi pozni rodovi naj vedo, da je tu v prijazni hišici, v lepo urejenih vrtovih žive dober in ljubezniv gospod. A.—Š

Rudarji!

Danes vam je odločiti, kdo vas bo tri leta zastopal pri delodajalcu in pri oblasteh. Danes pade odločitev, ali se izrečete za nacionalno fronto, kakor ste to storili pri volitvah v Delavsko zbornico, ali krenete drugo pot. Marksistični zaupniki vam v dolgih treh letih niso mogli ničesar pomagati in so pokazali vso svojo nesposobnost. Zato ne boste več volili takih zaupnikov, marveč si morate izvoliti nove moze, nove tovariše, ki korakajo z duhom časa in neustrašeno izpovedujejo svojo pripadnost k narodu. Voliti morate kandidate Narodno strokovne zveze, ki stoje v nacionalni fronti, ki edina hodi danes zmagovito pot. Zaupati morate sami sebi, nikoli tujcu ali njegovim agentom. Dokazite, da ste aiti suženjstva in da hočete popolno nacionalno svobodo. Dokazite to s tem, da volite kandidate, ki pripadajo nacionalno socialistični fronti.

Rudarji! Danes vsi do zadnjega na volitve, da bo vaša zmaga tako veličastna ko ona pri volitvah v Delavsko zbornico. Ne ostajajte doma, opozorite drug drugega na dolžnost, ki jo imate storiti. Pojdite vsi složno in do zadnjega na volitve ter oddajte glasovnico, na katero ste napisali kandidate Narodno strokovne zveze.

Vsi na volitve za novo zmago nacionalnih rudarjev!

Izvrševalni odbor
Narodno strokovne zveze
v Ljubljani.

Letos bo v Ljubljani velika strelska slavnost

Ljubljana, 17. februarja. V salonu restavracije glavnega kolodvoza se je vršil preteklo nedeljo redni letni občni zbor Ljubljanske strelske družine ob veliki udeležbi članstva. Zboru je predsedoval g. Milan Sterlekar, ki je v uvodu pozdravil vse prisotne brate strelce, med njimi zlasti zastopnike naše hlaebre vojske, ki je v lepem številu včlanjena v vrstah ljubljanskih strelcev. Z zbora je bila poslana vdanostna brzojavka pokrovitelju strelskega pokreta Nj. Vel. kralju in kraljevskemu domu. Predsednik se je nato spomnil z lepimi besedami vseh med letom umrlih članov, ki jih je zbor počastil z vzdikom: »Slava!« H koncu je pozval vse članstvo, da v tekočem letu, ki ima v svojem programu veliko strelsko slavnost, deluje še složnejše in še z večjim veseljem.

Sledilo je poročilo tajnika Borisa Roša, ki je omenjal, da je mestni odbor imel v preteklem letu 6 odborovih sej ter precej zanimivo korespondenco, kar dokazuje, da zanimanje za viteški sport čimdalje bolj narašča. Strelskih vaj je bilo 15. — Blagajnik Joco Kostanjevec je navedel, da družina napreduje tudi v gmoletnem pogledu. Iz poročila društvenega gospodarja Hermana Solarja sledi, da poseduje društvo lep inventar in vse priprave na strelišču dobro služijo. Članstvu se nudi prilika za vsestransko izvežbanje v streljanju in poznavanju orodja. Med svojim izvajanjem je omenjal zelo agilno delovanje odseka za sobno streljanje za Bežigradom in pri Brestvarju.

Temperamenten govor je imel načelnik tehnične sekcije Rudi Deržaj, ki je pozval vse strelce k slogi in skupnemu delovanju, da se strelski pokret v Ljubljani še bolj dvigne in se razširi tudi zunaj na vse plasti naroda. Osebnostna nasprotja naj izginejo, kajti strelski pokret mora složno, ramo ob ramu stremeti za viteškimi smotri.

Vse poročila funkcionarjev so bila z odobravanjem sprejeta. Pri volitvah je bila izvoljena naslednja nova uprava: predsednik Milan Sterlekar, odborniki Matko Jevak, Boris Roš, Joco Kostanjevec, Rudolf Deržaj, Herman Solar, Rudolf Paljevec, Janko Lipnik, Kuco Hočevar, Dušan Gorazd, Franjo Gerbec, Albin Pavšič, poročnik Rista Marič, podporočnik Stanko Znidar in narednik Mihael Maršanič; za nadzorni odbor pa Janko Jarc in Franjo Cvetko.

U telovadnice - zbor!

Sokolsko vzgojno delovanje v pravcu državljanske in nacionalne zavesti

»Sokolski Glasnik« objavlja v svoji zadnji številki pod gornjim naslovom uvodnik, ki je velikega pomena za vse naše življenje. Objavljamo ga v celoti v slovenščini.

Po vsem kulturnem svetu se danes z veliko intenzivnostjo ukvarjajo pedagogi in sociologi z vprašanji državljanske vzgoje. Tudi v naši državi opažamo v tem pogledu v učiteljskih krogih živahno gibanje. Nacionalna vzgoja širokih plasti naroda dobiva s tem pravo lice in pravilno pot. Vrača se doba neminljivih naukov, ki jih je postavil veliki Čeh Jan Amos Komenský, ki jim je dal realno obliko dr. Miloslav Tyrš in ki smo jih prevzeli v polnem obsegu tudi mi jugoslovenski Sokoli pri izvajanju svojega vzgojnega delovanja v zgoraj označenem pravcu.

Vprašanje državljanske in nacionalne vzgoje je nad vse aktualno posebno od časa propasti stare Evrope in nje preoblikovanja z osnovanjem novih državnih tvorb, ki med njimi zavzemajo prvenstveno mesto slovanske države: Bolgarija, Češkoslovaška, Jugoslavija in Poljska.

Poklicni vzgojevalci so svojemu udejstvovanju v lastni nacionalni državi iskali vzorcev in pobud tudi na tujerodnih popriščih novega vzgojstva, kar je dopustno že po Tyrševem nauku, da smemo pridobivati znanosti in vede, kjerkoli jih zajamemo s svojim kritičnim duhom, prevesti v svoj dom ter jih uporabljati svojim potrebam primerno.

Starim Sokolom take nove orientacije ni bilo treba, ker so pravilno pojmovanje državljanske in nacionalne vzgoje že pred vojno nosili v svoji zavesti, ki se je med vojno le utrdila kot bistveni in sestavni del naše miselnosti in se dvignila v duhovni svetilnik našega hontenja. Na stotisoče naših bratov je tej zavesti v prid in zanos žrtvovalo svoje življenje ali pa se je izpostavljalo pogumno in smelo vsem, tudi najkrajnejšim in najkrutejšim posledicam.

To smo — vsi več ali manj fizično izčrpani in materialno izmuzgani, a duševno osveščeni in ojačani — soglasno podarili takoj leta 1919. v Novem Sadu, še odločneje in precizneje leta 1924. v Zagrebu, a čisto koncizno in naravnost dogmatično leta 1931. v Beogradu.

Zivljenje je pokazalo, da se nismo motili. Pa je zmotila izključena, kjer se zida zgradba duha in materije iz čiste in zdrave ideje, ki se je zmagovito prebila skozi vse viharje od svojega početka pa do današnje dne.

V svoji knjigi »Pota in cilje« pravimo, da so naši nazori glede na vse življenje v prvi vrsti plod našega pojmovanja sokolske ideje in naših pogledov na vsa vprašanja nacionalnega, državnega in obče slovanskega življenja, ki jih mora vsak pripadnik Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije spoznati, da po njih uravnajo svoje delo in svoje življenje. — Sokolstvo je organizacija živega gibanja in zdravega življenja in zato ne more in ne sme brezbrizno ali indiferentno mimo tega vprašanja. V Sokolstvu so osredotočene vse moči, ki na njih počiva in raste nacionalni, materialni, etični in socialni svet. In kakor ta svet vpliva na nas Sokole, tako hočemo tudi mi s svojimi notranjimi lastnostmi in po svojem vzgojnem delovanju »vplivati na svet in življenje okrog sebe. Naše prizadevanje stremi za tem, da vse, kar živi, preide v nas, kakor je treba da preide naša ideja v vse in prešine vse, kar živi in čuti. Tako se poraja nov svet v naši domovini.

Potrebno se nam vidi, da obudimo v spominu te besede vsem starim sokolskim borcev, a da nanje obrnejo pozornost mlajšemu sokolskemu pokolenju, ki se je zbralo in se še zbira ob sokolski zastavi, da temu pokolenju pokažemo in povemo, kako tisti zgoraj pripadniki nomeni duhovni svetilnik našega hontenja sveti tudi in zlasti njemu!

Kam padajo in od kod sevajo žarki tega svetilnika?

V sokolsko telovadnico in iz nje! Svetilnik našega duhovnega in idealnega življenja kliče: v telovadnico — zbor!

Tukaj je naša sokolska šola!

Zbor v telovadnico, kakor jo označuje beseda, a kakor je vsebovana v širokem pojmovanju vsega sokolskega delovanja in življenja. Tu stoji v stalnem pozoru vsi naši tehniški in prosvetni učitelji, ki nenehoma stražijo nad čistostjo ideje, vežbajo naše telesne moči, a istodobno in popolnoma skladno z negovanjem telesnega zdravja vežbajo in dvigajo duševne in moralne moči poedinca, ki jih ta — jak na sebi in močan v sebi — prenaša na našo skupnost in celoto.

Vsi naši poklicni pedagogi in šolniki imajo v sokolskem vzgojnem delovanju, ki ima popolno ustanovljena in ustaljena načela, vse ono, po čimer teži novodobna delovna šola, poslužujoča se osnov Komenského, ki je svoje življenjsko delo postavil na temelj materinskega jezika in nazornega pouka, in imajo vse ono, po čimer teži nova pedagogika in metodika, že zbrano v sokolski ideji, ki daje poedincu in celoti sredstva in smotre za harmonično moralno in fizično razvijanje individua in po njem naše skupnosti in celote: to so glavni pogoji pravilne in s trajnimi uspehi računajoče državljanske in nacionalne vzgoje.

Ali je to res? Prinašamo dokaze!

»Naša naloga — naše življenje« sta označeni v »Potih in ciljih« tako:

»V Savezu Sokola kraljevine Jugoslavije teži vzgojno nacionalno delo za tem, da se brez ozira na plemo, vero in poklic ustvari višji kulturni tip jugoslovanskega človeka, ki hoče v vsakem času čuvati in braniti pred sovražniki edinstvo jugoslovanskega naroda, edinstvo in nezavisnost kraljevine Jugoslavije. Mi hočemo, da izvedemo trajno duhovno edinstvo vsega našega naroda.«

»Hočemo, da našemu narodu damo in očuvamo največjo moč, ki mu s svojim neprestanim dviganjem, izpopolnjevanjem in jačanjem zagotavlja nezmagljivost in trajno življenje v brezkončni čvrstosti, globoki zavesti in neminljivem navdušenju. Svoj namen in svoj smoter hočemo doseči s harmonično telesno in duševno vzgojo, ki ima svoj temelj v težnji po pridobitvi telesne in duševne svobode in samostojnosti in ki ji je osnova prosveta, napredek in lastno presojanje vsakega poedinca. Svoj namen in svoj smoter hočemo doseči s harmoničnim telesnim, moralnim in duševnim vzgajanjem, ki ga vodi težnja, da pride vsak poedinec do spoznavanja in ocenjevanja samega sebe v vsakem pogledu — v telesnem, duševnem in moralnem — to je z vzgajanjem, osnovanem na popolni enakosti, na bratski ljubezni in človečnosti in na vseh svojstvih čistih značajev.

»Moralno in telesno vzgojo smatramo za temelj vsega življenja naroda, njegovega zdravja, njegove svežosti in njegove delavnosti. Samo na tem temelju se morejo tudi socialna vprašanja pravilno reševati. Naše Sokolstvo mora biti najjačša opora in vzpodoba vseh teženj naroda k višji smotnosti, mora biti izraz njegove moči in njegove zavesti. V svoji svobodni državi hočemo in moramo vzgojiti vsakega svojega pripadnika tako, da postane dober, telesno duševno in moralno razvit in zdrav človek. Takšno je naše sotrudišstvo na izgradbi čvrstega in zdravega temelja pridobljene samostojnosti naše države, čije osnove napravlja in ustvarja zdrav, izobražen, moralen in samozavesten državljani. Sokolstvo hoče biti stebel domovine, njene velicine in moči, čuvar njene časti in slave, branilec njene samostojnosti in svobode.«

Z ozirom na narod in državo pa je v »Potih in ciljih« naše stališče izraženo tako:

»Naše Sokolstvo, obrazovano v Savezu Sokola kraljevine Jugoslavije, je z zakonom osnovana organizacija zasebne iniciative, organizacija najbolj zdravih individualnih in kolektivnih moči v jugoslovanskem narodu, ki vanjo vsak poedinec prinaša svojo osebno vrednost in svoje osebno delo. V tej organizaciji vsakdo nesebično sodeluje na uresničenju velikih sokolskih idealov v dobro kralju in domovini.«

»Kot vsenarodna organizacija mora Sokol kraljevine Jugoslavije razvijati v vseh slojih naroda jugoslovansko nacionalno zavest, ki jo smatra za bistveni pogoj vsestranskega in zdravega razvoja našega naroda. Ostranjanje anacionalnih pojavov na vseh področjih narodnega življenja in uvrstitve jugoslovanske nacionalne misli — posebno v onih predelih, kjer je nacionalna zavest pod vplivom nepopolnih zgodovinskih okoliščin ostala nerazvita — je ena prvih dolžnosti Sokolstva.«

»Z delom v tem pravcu mora biti Sokolstvo zdrav vzgojevalec mladine, pobornik bratstva in ljubezni, bojovnik velike jugoslovanske misli, nosilec viteškega nacionalnega duha in budni čuvar plamenečega rodoljubja, plemenite navdušenosti in vseh nacionalnih idealov.«

»Sokolstvo smatra, da je jugoslovanski narod v svobodni in neodvisni, eni in nedeljivi kraljevini Jugoslaviji, notranje urejeni brez ozira na prejšnje plemenske in pokrajinske meje, ki so bile vedno motnja pravilnemu nacionalnemu oblikovanju in razvoju, dobil svojo najprikladnejšo, že po zgodovinski nujnosti odredeno državno organizacijo, ki je na njeni ustvaritvi ono sodelovalo, in sicer ne s svojimi idejami, nego tudi s krvjo svojih najboljših bratov.«

»Sokol kraljevine Jugoslavije, ki mu je smoter podvig telesno zdravih, moralno jakih in nacionalno zavestnih državljanov kraljevine Jugoslavije, je prešel na sebe eno od jako važnih nalog države same.«

»Sokol kraljevine Jugoslavije smatra, da more to nalogo najbolje izpolniti na ta način, ako vzgaja pripadnike v duhu sokolskih čet in napravi iz svojih telovadnic šole državljanskih vrlin, razvijajoč v njih nacionalno in državljansko zavest, zavest o državljanstvih dolžnostih in pravicah in čut skupne odgovornosti, kadar se odločuje o usodi lastne države, čije jakost izhaja iz zavednega naroda, a čije največja slabost bi bila v nezavednosti.«

»Sokol kraljevine Jugoslavije smatra, da more to nalogo najbolje izpolniti na ta način, ako vzgaja pripadnike v duhu sokolskih čet in napravi iz svojih telovadnic šole državljanskih vrlin, razvijajoč v njih nacionalno in državljansko zavest, zavest o državljanstvih dolžnostih in pravicah in čut skupne odgovornosti, kadar se odločuje o usodi lastne države, čije jakost izhaja iz zavednega naroda, a čije največja slabost bi bila v nezavednosti.«

»Sokol kraljevine Jugoslavije smatra, da more to nalogo najbolje izpolniti na ta način, ako vzgaja pripadnike v duhu sokolskih čet in napravi iz svojih telovadnic šole državljanskih vrlin, razvijajoč v njih nacionalno in državljansko zavest, zavest o državljanstvih dolžnostih in pravicah in čut skupne odgovornosti, kadar se odločuje o usodi lastne države, čije jakost izhaja iz zavednega naroda, a čije največja slabost bi bila v nezavednosti.«

»Sokol kraljevine Jugoslavije smatra, da more to nalogo najbolje izpolniti na ta način, ako vzgaja pripadnike v duhu sokolskih čet in napravi iz svojih telovadnic šole državljanskih vrlin, razvijajoč v njih nacionalno in državljansko zavest, zavest o državljanstvih dolžnostih in pravicah in čut skupne odgovornosti, kadar se odločuje o usodi lastne države, čije jakost izhaja iz zavednega naroda, a čije največja slabost bi bila v nezavednosti.«

»Sokol kraljevine Jugoslavije smatra, da more to nalogo najbolje izpolniti na ta način, ako vzgaja pripadnike v duhu sokolskih čet in napravi iz svojih telovadnic šole državljanskih vrlin, razvijajoč v njih nacionalno in državljansko zavest, zavest o državljanstvih dolžnostih in pravicah in čut skupne odgovornosti, kadar se odločuje o usodi lastne države, čije jakost izhaja iz zavednega naroda, a čije največja slabost bi bila v nezavednosti.«

»Sokol kraljevine Jugoslavije smatra, da more to nalogo najbolje izpolniti na ta način, ako vzgaja pripadnike v duhu sokolskih čet in napravi iz svojih telovadnic šole državljanskih vrlin, razvijajoč v njih nacionalno in državljansko zavest, zavest o državljanstvih dolžnostih in pravicah in čut skupne odgovornosti, kadar se odločuje o usodi lastne države, čije jakost izhaja iz zavednega naroda, a čije največja slabost bi bila v nezavednosti.«

»Sokol kraljevine Jugoslavije smatra, da more to nalogo najbolje izpolniti na ta način, ako vzgaja pripadnike v duhu sokolskih čet in napravi iz svojih telovadnic šole državljanskih vrlin, razvijajoč v njih nacionalno in državljansko zavest, zavest o državljanstvih dolžnostih in pravicah in čut skupne odgovornosti, kadar se odločuje o usodi lastne države, čije jakost izhaja iz zavednega naroda, a čije največja slabost bi bila v nezavednosti.«

»Sokol kraljevine Jugoslavije smatra, da more to nalogo najbolje izpolniti na ta način, ako vzgaja pripadnike v duhu sokolskih čet in napravi iz svojih telovadnic šole državljanskih vrlin, razvijajoč v njih nacionalno in državljansko zavest, zavest o državljanstvih dolžnostih in pravicah in čut skupne odgovornosti, kadar se odločuje o usodi lastne države, čije jakost izhaja iz zavednega naroda, a čije največja slabost bi bila v nezavednosti.«

»Sokol kraljevine Jugoslavije smatra, da more to nalogo najbolje izpolniti na ta način, ako vzgaja pripadnike v duhu sokolskih čet in napravi iz svojih telovadnic šole državljanskih vrlin, razvijajoč v njih nacionalno in državljansko zavest, zavest o državljanstvih dolžnostih in pravicah in čut skupne odgovornosti, kadar se odločuje o usodi lastne države, čije jakost izhaja iz zavednega naroda, a čije največja slabost bi bila v nezavednosti.«

»Sokol kraljevine Jugoslavije smatra, da more to nalogo najbolje izpolniti na ta način, ako vzgaja pripadnike v duhu sokolskih čet in napravi iz svojih telovadnic šole državljanskih vrlin, razvijajoč v njih nacionalno in državljansko zavest, zavest o državljanstvih dolžnostih in pravicah in čut skupne odgovornosti, kadar se odločuje o usodi lastne države, čije jakost izhaja iz zavednega naroda, a čije največja slabost bi bila v nezavednosti.«

»Sokol kraljevine Jugoslavije smatra, da more to nalogo najbolje izpolniti na ta način, ako vzgaja pripadnike v duhu sokolskih čet in napravi iz svojih telovadnic šole državljanskih vrlin, razvijajoč v njih nacionalno in državljansko zavest, zavest o državljanstvih dolžnostih in pravicah in čut skupne odgovornosti, kadar se odločuje o usodi lastne države, čije jakost izhaja iz zavednega naroda, a čije največja slabost bi bila v nezavednosti.«

nih, neizobraženih in nepoizrednih državljanov.

Vse, kar tukaj govori naše Sokolstvo, je popolnoma jasno in nedvoumno. Vsi ki hočejo in morejo izven svojih poklicnih dolžnosti posvetiti svoje delovne moči blaginji naroda, imajo tukaj na vse strani razprostrto torišče, kjer se morejo izživljati po svojih najboljših močeh in sposobnostih v delu za vse.

Ta poziv na vsa dobra in rodoljubna srca prihaja v najresnejšem času, ko se rušijo moralne dobrine, ko materializem razpleta svoje mreže kakor polip in ko zaradi teh odprtih ran na našem narodnem telesu drvi pod cesto obče kulturno

Jeseniški zmagovalci

Veliki uspehi vztrajnega telesno vzgojnega in sportnega udejstvovanja

Jesenice, 17. februarja.

Razvoj industrije, obrti in železnice, s katerimi je zvezan mogočen dotok tujcev je dal našemu industrijskemu revirju velik kulturni razmah. Dotok tujih delovnih moči, predvsem inženjerov, uradnikov, mojstrov in dobro kvalificiranih delavcev in obrtnikov je zdramil Jeseničane iz letargije in jim dal novih pobud in svežih sil za kulturno in telesno vzgojno delo. Jesenice so bile pred 30 leti še dolga planinska vas. Bohinjski so prinesli v naš kraj zmisel za glasbo. Koroški in Štajerji Marksove in Engelseve nauke. Češki Sokoli, ki so preko Jesenic potovali na slovenski jug, pa sokolsko idejo.

Sedaj imamo na Jesenicah okrog 50 društev in organizacij, ki se medsebojno hore, izpopolnjujejo in si z velikimi naporji zgradijo svoje kulturne trdnjave. Medsebojno trenje je izklenilo ljudi, postavilo oblikovalce našega lokalnega javnega življenja in vzgojilo iz konservativnega domaćina novega energičnega in vedno po napredku stremčega človeka, zmagovalca najhujših življenjskih borb. Različni nazori so občane razdelili na tri fronte, ki so se desetletja kulturno in strankarsko borili med seboj vsi proti vsem in se v hudi medsebojni tekmi vsestransko izpopolnjevali.

V našem kraju imamo štiri močne in kompletne godbe na pihala, več orkestrorv in celo vrsto članskih in mladinskih pevskih zborov, pet gledaliških odrov, močno Sokolsko društvo, ki ima 14 odsekov, več sportnih klubov in nebroj stanovskih, kulturnih narodno obrambnih in dobroteljskih organizacij. Na Jesenicah smo že pred vojno vzgojili telovadce, ki so sloveli daleč na okrog in ki so z uspehi nastopali pri mednarodnih telovadnih tekmah s tekmovalci največjih in najbolj kulturnih držav Evrope.

Po vojni le kulturno in telesno vzgojno gibanje zavzelo še mnogo močnejši razmah. Nastala so društva, ki goje turizmo in skoraj vse panoge sodobnega sporta. Danes imamo v našem kraju cele čete

in gospodarsko napredovanja.

V dobi, ko niti pri nekaterih roditeljih ne vidimo resnega, skrbnega polnega ozira na moralno in telesno zdravje lastnih otrok, ki jih puščajo na bedasta veseljačenja, kjer se jim bude predčasno bolešni fizični instinkti: v dobi, ko se ljudje pobijajo in koljejo med seboj in plenijo drug drugega iz gola pohlepa po denarju; ko se na eni strani grabi in razsipava denar na kupe iz blazne samogoltnosti, a na drugi strani siromak, ki ne dobi dela, gine in zdvaja od gladi — v tej strašni dobi zastrupljenja, že po gnibli smrdčega socialnega in družabnega reda, gori naš duhovni svetilnik kot plamenič meč Arhangela, braneč otrovanemu valovju razdivjanega sveta poplavo tjakaj, kamor kaže in od koder seva naš svetilnik in kamor veleva naš poziv:

V sokolske telovadnice — zbor!

Eiei Nils postavi dobro marko s štirinajstimi skokom 70 m.

Cehi zelo zmožnostjo za Poljake. Njihove marke ne dos-žo številk: 60 m ter ostanejo po večini pri 45 do 55 m. Po daljavanju u u Jugoslovenci že prsegamo.

Pri drugem skoku je bila skakalnica zaradi raznih padcev že v skratno slabšo slano, tako da je bila 2. sreča, če je bilo stal svoj skok. Zopet starta Šramel kot prvi od naših ter »porin« zopet lepo na 57 m. ali sreča mu ni bila mila, da bi mogel zadržati skok že sigurno stoletni skok. Zaradi skrajno razrite skakalnice ga poslavi po 5 m odvoza na glavo. Škodat! Isteni! Zopet brez prepotrebnega predklona na 55,5 m pade. Pozna se mu 3. mladost in nerulirnost, kar igra baš v izmuznem pred tujimi ljudmi veliko vlogo. Mi se je 3. čas naš! Ima tudi pozna, a to je veliko. Jakopč je zaradi ekovov v kombinaciji že utrujen in poslavi v drugo 46 m, toda »zagrab« z rokami. Tudi Dečman mora kloniti na 55,5 m. Dečman mora na malih skakalnicah 3. mnogo vaditi. Od onega predklona, ki ga je imel 5. na domačih skakalnicah, ni bilo ne duha ne slaba.

Edina nada Palme, ki naj reši čast Jugoslavije in dokaže naš izredni napredek, se ostane na startu. V lepih loku se požene čez skakalnice, toda protiveter ga omaje in naša zadnja nada je šla po vodi. Škočil je 56,5 m, toda z ozirom na nesigurnost skoka ga ni mogel zadržati.

Težko nam je bilo pri ercu, posebno zaradi tega, ker bi z malo več sreče lahko dokazali tudi številčen napredek Jugoslavije v skokih. Tudi drugi favoriti so seveda padali. Le trije Poljaki so bili naprej z daljšimi skoki. Z najboljšimi Cehi smo bili ravnopravni. Mnogim drugim Poljakom in Madžarom pa smo dokazali našo nadmoč. In baš la nadmoč se vidi najbolje v rezultatu, ko sta se Palme in Šramel klub padcu plačrala med 85 tekmovalci na 21. odnošo 25. mestu.

Rezultati prešlih skokov so bili: 1. Nils Eiei (Norveška) 70, 71. točk. 214,22. 2. Ceh Bronislav (Poljska) 62, 66 m. 208,5. 3. Lukaž Jaroslav (ČSR) 60, 58,5 m. 194,5. 4. Burež Josip (Poljska) 54, 58 m. 5. Lagierki (Poljska) 63, 63 m. 6. Jeschkes Josip (Poljska) 52, 56,5 m. 7. Mrowca František (Poljska) 47,5, 52 m. 8. Maruszarz Stanisław (Poljska) 74, 73 m. p.

Palme je na 21. mestu s 132,2 točke in 59 m in 56,5 m, pade pred Šimunkom (ČSR), Vrano (ČSR) in Žalčikom (ČSR). Šramel je prišel na 25. mesto s 120 točkami in skokoma od 55 m in 57 m pade pred Kadavjem (ČSR), Laurerjem (HDW), Kolešom (Poljska), Lusczekom (Poljska) 44. Dečman se je plačral z dvema padecema od 57 in 55,5 m na 42. mesto, istotako leteniz z dvema padecema po 54 in 55,5 m na 45. mesto pred Faistauerjem (ČSR) in Jakopčem Albinom, ki se je plačral z dvema padecema od 51 in 46 m na 50. mesto.

Ako se pregledajo zasedena prva mesta, je vsem jasno, da bi se Palme s stoletnim skoki sigurno vrstili na 4. mesto, Šramel pa gotovo na 6. mesto, ker so ostali skakali krušili in ali no elabže. Za sedaj je pač glavna ta ugotovitev. Drugo leto pa bomo pri nas skakali za slovanstvo prvenstvo in ko bo napredek še večji, bomo pokazali, da smo ravnopravni s Poljaki in da Cehi zaoščajajo za našimi.

V soboto zvečer smo bili inozemci sprejeti pri predsedniku republike g. prof. Močičem, pri katerem se je vršil pozdravni veter. Danes pa je sledila razglasitev rezultatov in razdelitev nagrad. Naš Heim, ki se je plačral kot prvi v slalomu, je dobil len leen kin, poljska umetnina. Mušič je dobil za 7. mesto v smuku bronasto plaketo. Tudi Šmolej je dobil za 7. mesto na 18 km leno plaketo.

Jutri se bo vršil tek na 50 km. Z ozirom na to, ker so spremenili program slovanškega prvenstva in izpustili tek na 50 km, se ga naši ne bodo udeležili. V splošnem je treba podčrtati veličinski napredek vseh panog našega smučarstva, katerega tudi drugi slovanski narodi opazujejo z različnimi občutki. Seveda nam to odkriti tudi priznavajo. Doim se je lani plačiral naš Šmolej v tek na 18 km na češkem državnem prvenstvu med prvimi 30., se je letos uvrstil med prvimi z majhno razliko v času za prvakom. V smuku in slalomu smo pač že letos dokazali, da ne moremo iskati tekmecev med slovanskimi brati. V skokih pa se najbolj izraza napredek. Naj se le malo povrnemo nazaj k prvim mednarodnim tekmam v Bohinju. Kakšne velike razlike so bile tedaj v daljavah in v stilu med nami in Poljaki ter Cehi. Šimunek, Cifka, Lukež, Vrana so bili tedaj junaki. A danes skačejo Jugoslovenci iste daljave in še večje, v stilu pa jih prekašamo. In tudi Poljaki ne bi na nevtralni skakalnici skakali 74 m, 71 m itd. kot sedaj, ko poznajo svojo skakalnico do zadnjega metra natančno.

Da se nismo plaširali na pripadajoča mesta, nas ne bo motilo. To nam bo baš služilo kot vzpodbuda. Spoznanje, da smo boljši, pa nas bo vodilo na prihodnjih mednarodnih tekmah k uspehu.

Gamsi v Zasavju

Zanimivo poglavje selitve v naši prirodi

Zanimivo vlogo igrajo reke v prirodi. Marsikdo misli, da reke omogočajo le prehod v njih živčnim bitjem, ribam. Kdor pa pozornost motri prirodno življenje, cvetno in živalno, bo spoznal vse kaj drugega. Reke tvorijo zvezo med zelo oddaljenimi pokrajinami podobnega značaja; ob strugah rek je zbrano življenje, in sicer zgodešno iz vseh oddaljenih krajev, skozi katere teče reka.

Ogledimo si le našo Savo! V pečinah pod Kranjem, v Zarci cvetejo gorske zvezdice, planike. Kako je to mogoče, boš vprašal, preden pomisliš na okoliščine, ki to omogočajo. Planika ali očnica cvete pri nas v višinah nad 1600 m, pri Kranju pa dobro uspeva v polni krasoti na obrežju Save v višini 350 m. Seme je zanesel veter v planinski potok, ta ga je odplavil v Savo in nekje pod Kranjem ga je pljusnil val na pečino. Sredi reke ali na ob reki Seme je vzklilo na mokri nanešeni zemlji, hladni savski hlapi na so nosnečevali rast planinske hčerke. Seme prve cvetke je nato raznesel veter po pečinah nad reko. To se je ponavljalo nekaj let. Ljudje so odkrili omenjeno prirodno redkost in seveda — kakor v vseh podobnih primerih — pričeli tresti planike. Kar so le dosegli so pospravili. Pred popolnim iztrebljenjem.

njem so obvarovale krasno cvetico le nedostopne pečine.

Podoben primer, kakor v Zarci pri Kranju vidimo v Zasavju, med Litižo in Vačami. Na strmih pečinah in v prodih prod in med skalovjem raste in cvete več cvetic in trav, katerih prava domovina so planine. Naj omenim, da žive v Zasavju tri vrste dafen, nadalje žari po prodih sleč (rododendron), na pečinah pa se zlati delobelosti, dehteti jeglič. Bržčas je v omenjenih pečinah tudi ruševje, planinski bor.

Prav tako zanimiva je tudi fauna v Zasavju. Na obali Save je mnogo redkih roševcev, ki ji sicer ni v bližnji okolici omenjenih krajev. Od sesalcev je precej stalen gost sin naših planin, skokonožni gams.

Kako si moremo tolačiti njegov prihod v te kraje? Saj njega vendar ni prinesla Sava! Od kod je prišel, zakaj se je naselil vprav tukaj? Tudi to lahko raztolmačimo, če točno premotrimo nahajališča in življenje naših gorskih antilop. Že več let opazujemo gamse v divni škoti pri Ljubljani. Tja so prišli gotovo z Gorenjskega. Možno sta dve poti. Glavna pot vodi bržčas z Jelovice, kamor gamsi odhajajo z Julijskih Alp, skozi stene Soteske in pa s Karavank. Z Jelov-

SMUČARJI!

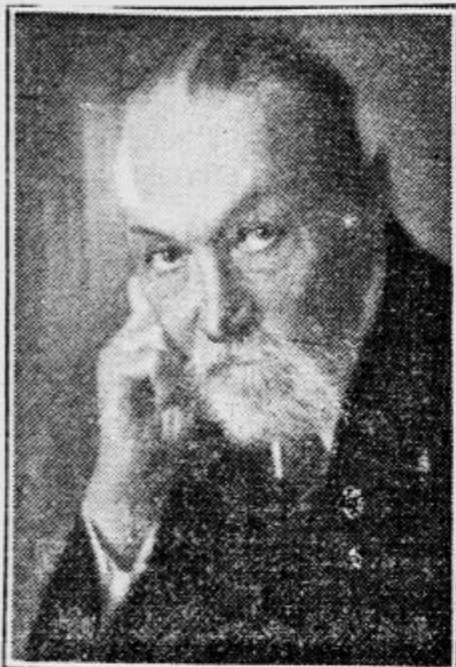
Uporabljajte proti mrazu in vetru kakor tudi za solčenje

dr. Kmetovo mazilo

IN OLJE. — Dobri se v vseh tekmah in drogerijah po 10 Din.

70letnica pisatelja Josipa Kostanjevca

Jutri praznuje sedemdesetletnico slovenski pisatelj Josip Kostanjevec. Castilji v jubilarne pripada starejši pisateljski generaciji. Doba njegove največje plodovitosti obsega l. 1897—1914. Oglasil pa se je tudi po vojni v nekaterih naših revijah in dnevnih. Kljub raznim nevarnostim, ki so ga doletela na starost, suče se vedno svoje spretno pero in pripravlja knjigo spominov v Mariboru, kjer se je naselil po vojni, je Josip Kostanjevec nestor in obenem zvesti prijatelj pisateljev in čestilcev domače književnosti. Sodi med najpopularnejše osebnosti mariborske slovenske družbe.

Josip Kostanjevec se je rodil 19. februarja 1864 v Vipavi. Po dovršenem učiteljskem študiju v Kopru je služboval kot učitelj na Vipavskem in drugod, l. 1901 je postal učitelj na vadnici v Ljubljani. Tu je bil l. 1910. upokojen. Neprilike vojnih let mu niso dopustile, da bi mirno užival svoj pokoj. Trdo se je boril za življenje in tudi potem, ko se je po osvoboditvi nastanil v Mariboru, je moral kot kronski upokojenec občutiti trdoto povojnih razmer. Vse neprilike in skrbi pa prenaša z vedrin, še vedno mladostnim srcem. Ostal je po duši in značaju pravi sin svoje vesele Vipavske. Začetki Kostanjevečevega literarnega delovanja segajo že v leta njegovega študija na učiteljsko. Lani je minilo petdeset let, kar je izšla v Ljubljanskem Zvonu njegova prva pesem. Štiri leta pozneje se je objavila v isti reviji s pesnijo »Na Silvestrov večer«. V letih 1897—1903. je pridobil Zvon daljšo vrsto njegovih pripovednih spisov. Tudi v poznejših letih se je oglašal v Zvonu, četudi ne tako pogosto. Sodeloval pa je tudi v »Slovanu« v Kneževi knjižnici Slovenske Matice in v raznih mladinskih listih in dnevnikih. Poleg tega srečujemo Kostanjevca pod črto »Slov. Naroda« in po vojni »Jutra«, »Tabor«, »Mariborskega Večernika«.

V samostojnih knjigah so izšli tle Kostanjevečevi spisi: »Iz knjige življenja«, »Življenje trnjeva pot«, »Krivice« in »Zbrani spisi«. Zbirka »Iz knjige življenja« obsega dva zvezka in vsebuje pisateljeve izbrane črte in povesti, pa njegov najznačilnejši roman »Kotanski elita«. Ta zbirka je Kostanjevca najkrajše predstavila književni javnosti in trdno orisala njegov literarni obraz. Pri Družbi sv. Mohorja je izdal povest »Življenje trnjeva pot«, ki mu je pridobila hvaležnih čitateljev v sleherni slovenski vasi. Povest čitajo ljudje na kmetih še danes z veseljem. Po vojni v Mariboru izšli »Krivice« je roman iz kmečkega življenja in kaže zlasti z jezikovne strani Kostanjevečovo dobro izbrano pero, obenem pa razodeva izkušen pogled v ljudsko življenje. Poskus v Zbranih spisih v samostalnosti se žal ni posrečil, izšel je samo en zvezek.

Če pregledamo Kostanjevečovo delo v celoti, ga moramo šteti med plodovitejše slovenske pripovednike. Izvršil je za naše predvojnne razmere obsežno in zasluženo delo. S svojimi spisi, ki kažejo pripovedni dar, četudi ne presenečajo po izvirnosti in idejni globokosti, je prispeval k slovenskemu realizmu, ki je imel v Kersniku svo-

jega najvidnejša predstavitev. Kostanjevec je opisoval življenje na Notranjskem: ta, danes tako žalostno razkosana pokrajina na prehodu dveh klimatskih področij in na križišču alpsko-srednjeevropske in jadransko-sredozemske civilizacije, je dobila v njem prizadevne epika. Kostanjevec je opisoval kmečke ljudi in malomeščansko gospodo v vidno, ponekod že v naturalizem prehajajočo iskrenostjo življenja, ki se bori bodisi za zemljo, bodisi za existenco in pa za denar in ženske. Čeprav se ni povzel do idejne zaostrenosti socialnega pisatelja, je vendar spisal nekoliko tudi dokumentarno značilnih povesti zlasti iz učiteljskega življenja, ki so po svoji neizprosni resničnosti in stvarnosti dobile izrazit socialni prizvok. Kostanjevec je ves svoj pripovedni dar posvetil opisovanju stvarnih razmer in resničnega življenja; v teku časa si je pridobil objektivno, neizločeno slog in izbrusil jezik,

ki ni posnet iz slovarjev in knjig, marveč iz vsakdanje govornice slojev, katerim je posvečal svoj opazovalni dar. Poleg raznih drugih činiteljev in vplivov so razmere, ki je v njih živel pisatelj Kostanjevec, oteževale njegov pisateljski razvoj in poglabitev; vzlic temu pa se je na njegovi literarni njeni nabralo toliko pripovednih spisov neke določene, dobo njih postanka presegaajoč vrednosti, da bodo prej ali slej v obliki knjige izbranih spisov prešli med dokumentarna dela slovenskega realizma.

Josip Kostanjevec je med drugim uredil 18.—20. zvezek Zabavne knjižnice Matice Slovenske. Bil je osebni prijatelj mnogih naših pisateljev starejše generacije, drugoval je z Gestrinom, Podlimbarskim in drugimi, poznal se je z Erjavcem, Levcem itd. Upamo, da bo dovršil nameravano knjigo spominov in nam tu podrobneje orisal zadnjih petdeset let svojega in našega narodnega življenja.

Joži Kostanjevcu srčno želimo, da bi srečno prebil sedanjo bolezen in doživel še mnogo zdravih let!

Milijoni iz bobna sreče

Doslej nobene nepravilnosti pri razredni loteriji

Beograd, 15. februarja. Kakor je »Jutro« že poročalo, je bivši gojenec beograjskega Doma za zaščito revnih otrok Urošević nagovarjal dva gojenca, ki vlečeta v državni loteriji številke iz loterijskega bobna, naj bi mu pomagala »ukrasti premijo«. Urošević je mislil, da bi se dala v začetku žrebanja ukrasti iz bobna kaka številka, ki bi se potem, ko pride na vrsto premija, podtaknila. Da bi otroka za svoj načrt bolj zavzel je Urošević pripovedoval, kako je že sam enkrat na ta način »ukradel premijo«. Ker bi utegnili taki fantastični sleparski načrti vzbuditi pomisleke, da so sleparije pri razredni loteriji sploh mogoče, je upravitelj loterije g. Manok povabil časopisne poročevalce v loterijsko dvorano, da prisostvujejo žrebanju.

V veliki dvorani je za dolgo zeleno mizo sedelo 5 članov upravnega odbora, pred mizo pa sta bila postavljena dva loterijska bobna. Bobna imata steklene stene, odprtina pa je pred žrebanjem skrbno zapčena. Ko so odrgali pečat, je predsednik komisije s posebnim ključem odprl boben. Deček ki vleče iz bobna številke, ima črne, do komolca segajoče rokavice. Iz enega bobna se vlečejo pred oči komisije in publike številke, ki so v rdečem omotu, iz drugega bobna pa v belem omotu odgovarjajoči dobinki. Rdeče in bele omote natika predsednik komisije po vrsti na kovinske palčice. Vsa ta procedura se vrši vedno pod kontrolo stoterih oči, kajti dvorana je navadno polna do zadnjega kotička. Da bi deček, ki vleče iz bobna številke, eno številko lahko skril v roki ali pa v rokavu, je sploh nemogoče zaradi tolike kontrole. Napolnjen pa če bi številko tudi skril in bi si potem njegov pajdaš nabavil srečko s tako številko, si ni mogoče misliti, da bi mogel izmaknjenost številko pri poznejšem žrebanju podtakniti baš tedaj, ko

je na vrsti premija. Pri velikih premijah se izžreba namreč več števil in odpade premija na najvišjo.

Upravitelj loterije, ki je videl, da je časopisne poročevalce že dovolj poučil, sama procedura izžrebanja, je samo še pristavil:

— V tej hiši sem že 41 let pred tremi leti sem postal upravitelj, ni pa se še dogodila v tem času niti ena najmanjša nepravilnost. Prepotoval sem Evropo, bil sem na Dunaju in v Berlinu ter studiral tam njihove loterije. Zatrjujem vam, da je naša razredna loterija eden od najsolidnejših zavodov svoje vrste.

— Kako pa je v inozemstvu s sleparijami?

— Značilen primer je bil v Berlinu. Tam so trije uradniki loterije nekako izpodrili otroka od bobna, ko so se člani komisije zatopili v svoj pogovor. Dobili so 200.000 mark. Ko je bila afera razkrita, so seveda poskrbeli za strogo nadzorstvo. V Bolgariji je razredna loterija prepovedana zaradi raznih nepravilnosti. Pri nas pa je kaj takega nemogoče, kar ste lahko prej videli pri žrebanju.

— Zakaj ne uvedete avtomatičnih bobnov?

— Tudi na to smo že mislili, a je to vsaj za sedaj še neizvedljivo zaradi velikih števil števil. V Franciji imajo avtomatični bobni, a pri njih je samo 9 števil, ki pridejo v poštev.

Ko je bilo žrebanje končano, so se tudi člani komisije vmešali v pogovor in se je eden od njih o sleparskem načrtu takole izrazil:

— Kaj šel! Nemogoče! Mi bi ga opazili, pa če bi bil tudi hiter kakor ptica. Opazili bi ga že tedaj, ko bi iz bobna vlekli dva omota namesto enega. Kje naj bi ga tudi skril in pozneje podtaknil — — —

Najveselejše mesto Jugoslavije

Bela Crkva, na peplino. Bela Crkva, malo znano banatsko mesto na skrajni naši meji proti Rumuniji, kakih osem kilometrov nad Dunavom, je v nekem pogledu prava pravcata naša — Nica. Seveda ni tu razkošnih palač, ni tu bobnotnega zelenja in cvetja francoske rivijere, ni šumečih morskih valov, pač pa se razteza tja proti severozapadu nedolga banatska ravnina, sedaj pokrita s snegom, preko katerega brije mrzla košava, ki pa spomladi zalovijo po njej nelzerno valovje žitnih polj, dočim pa se v vzhodnem zaledju polagoma dvigajo iz ravnin zadnji razrastki Karpatov. Preproste enonadstropne in pritlične meščanske hiše ob širokih ulicah, večina s razsežnimi gospodarskimi poslopiji, kakor po vseh banatskih mestih, in skoraj nič življenja. Taka je Bela Crkva. Večni dolgočas, bi se moglo reči, in skoro tako daleč od Nice kakor vice od neba. Toda ko se začnejo približevati pustni dnevi, tedaj se dolgočasna Bela Crkva hipoma izpremeni, da je skoraj ni mogoče spoznati. Zadnje tri pustne dni pa postaja res Nica. Nikjer v vsej naši državi se namreč pust ne praznuje tako slovesno, kot v Beli Crkvi, in se praznuje na podoben način, kot se praznuje v Nici. Je to stara navada, ki prehaja od rodu na rod, in zadnje tri pustne dni prihajajo v Belo Crkvo celi vlaki gostov iz vsega Banata tostran in onstran meje, pa tudi se iz drugih, veliko oddaljenih krajev, da si ogledajo te pustne prireditve, ki jih prireja posebno karnevalsko društvo.

Že mesec dni pred pustom se izvoli karnevalski princ, ki po starodavnem sporočilu prihaja neznanu odkod. Zato izvoljeni karnevalski princ izgine iz mesta in

se določenega dne pripelje z vlakom v Belo Crkvo. Na postaji ga sprejmejo kar najslavesnejše in v slavnostnem sprevodu odpeljejo v mesto, kjer se vrše vsestranske priprave za karneval, ki traja šest dni, doseže vrhunec v zadnjih treh dneh in mu je najsijajnejša prireditev veliki sprevod, ki se vrši na pustni terek.

Kakor vsako leto, se je tudi letos karneval vršil ob udeležbi vsega domačega prebivalstva in ogromni udeležbi gostov od blizu in daleč. Dan in noč je po vsem mestu šumelo, kot v panju. Vseposvoda godba in ples. Tu gosli, cimbal in bas, tem harmonika, pa zopet trobila. Vseposvoda pesem in razkošno veselje. V ponedeljek je nekoliko ponagajalo vreme in se je bilo bati, da bi pokvarilo veliki pustni sprevod. Toda večer je napočil lep, jasen, samo nekoliko mrzel dan. Že na vse zgodaj, jutraj je bilo vse živo po ulicah, in ko se je okoli enajstih začel sestavljati na trgu pred mestno bolnišnico karnevalski sprevod, so bile vse ulice, po katerih se je potem pomikal, nabito polne ljudstva.

Na čelu spreveda se je vozil v imenitno okrašenem šesteroprednem vozu karnevalski princ. Spremljalo ga je sijajno spremstvo peš in na konjih. In seveda godba, kakor jih je bilo še pet, šest porazdeljenih v sprevodu, v katerem je bilo veliko števil s cvetjem in zelenjem okrašenih voz. Obetala so se velika presečenja in jih je tudi res bilo v sprevodu. Prav posebno je ugajala skupina cvetličark iz Nica, ki so bile skoraj čisto zakopane v cvetju. Velikanski smeh je vzbujala raketa, ki se pošlje iz Bele Crkve na Mars. Zelo se je zabavalo občinstvo ob opazovanju cele zamorske vasi, ki je bila tudi v

sprevodu s kočami in ljudmi vred. Sijajna je bila skupina srednjeveških viteзов v polni viteški opremi. Poleg tega pa še vsa sila raznovrstnih mask in manjših skupin.

Sprevod se je ustavil po starem običaju pred mestno hišo, kjer je karnevalski princ z izbranimi besedami pozdravil mestnega župana, ki se mu je enako zahvalil v imenu vsega mesta za njegov obisk. Enak pozdrav in odgovor je bil tudi pred hišo narodnega poslanika za belorkevske srez. Po končanem sprevodu so se maske pomešale med občinstvo in so s svojimi burkami še povečale veselo razpoloženje občinstva.

Šest dni se skoraj ni nič spalo v Beli Crkvi, pa vendar ni bilo opaziti niti šteti dan najmanjše utrujenosti. Vsa Bela Crkva je bila večeraj veliko ljudsko zabavišče. Povsod godba, povsod petje, vrisk in smeh, povsod najrazganejši ples, pa jedanje in pijače do mile volje, ko da nikdar ne bi bilo težkih, žalostnih dni, nik-

DARMOL
Čokolada za odvajanje
deje blago in zanesljivo
Ne škoduje!
Dobrodošlo do Ministrstva poštne politike in narodnega zdravja
Št. 249 od 19. 1. 1932.

dar gospodarskih skrbi in težav. No, najbrž je bilo zato še tem veselje, da bi se vsaj za nekaj kratkih dni pozabile vse te nadloge.

Danes pa je Bila Crkva že pustna in prazna, kakor drugače vse leto. Gostje so se odpeljali, domačini pa so se pepelili in zdravili »mucka«, ki je pri marsikateremu pač cel »muck«. Ali lepo je pa le bilo in Bog daj, da prihodnje leto ne bo slabše. Bela Crkva ohrani s častjo in slavo imek jugoslovenske Nice, četudi samo karnevalske.

V ostrih zimskih dnevih in pri sportu

NIVEA-CREME all NIVEA OLJE

Nadrgnite si lice in roke, preden se podate na prosto z Nivea-cremo ali Nivea-oljem. Oba štita Vašo kožo pred neugodnimi vremenskimi vplivi, tako da ostane gladka, sveža in prožna in pospešujeta ozdravljenje razpocenih in vnetih mest. Pronicujeta globoko v tkivo, ojačujeta ga, da postane odporno. Med sredstvi za nego kože na vsem svetu vsebuje edino Nivea-crema in Nivea-olje kožni maščobi sorodni eucerit, na katerem temelji njih edinstveni, doberdelni učinek.

Kmetje v „kriznih opankah“

Kriza opančarske obrti je najboljše zrcalo bede srbskih kmetov

Beograd, 15. februarja.

Zaradi splošne gospodarske stiske trpijo vsi poklici, kriza nekdanj tako cvetoče opančarske obrti pa je najboljše zrcalo bede srbskega kmečkega prebivalstva. V »Politiki«, ki že dalje časa opisuje profesije in današnji kriz, so prišli do besede beograjski opančarski mojstri. V Beogradu je bilo pred vojno 58 opančarskih obrtnikov, ki so v svojih delavnicah zaposlovali okrog 200 pomočnikov in 50 vajencev. Po vojni je bilo opančarskih obrtnikov še precej več, sedaj pa jih je komaj še 17 in, kakor trdijo mojstri, nimajo vse te delavnice niti toliko dela in kapitala, kolikor ga je poprej imela ena sama delavnica. Pomočnikov in vajencev sploh ni več. Pred nekaj leti pa je ena sama delavnica predsednika opančarskih obrtnikov Milana Stanojevića imela okrog 40 delavcev.

In da vidimo, kako je kriza opančarjev zvezana s krizo kmetov! Pet do šest let po vojni so imeli opančarji mnogo dela in po zahtevi svojih odjemalcev so posvečali vedno večjo pozornost kčnosti in raznovrstnim okrašenim svojih izdelkov. V tem pogledu so bili veliki mojstri. Tedaj je imel tudi vsak šumadijski kmet najmanj po 2 para opank. Leta 1926 pa je začela padati cena poljedelskih pridelkov in je prišlo v tem pogledu v širih letih do prave katastrofe. Propadanje kmečkega blagostanja se je najbolj občutilo v opančarskih delavnicah. Naročil je bilo vedno manj. V kmečke domove se je naselila beda in prišlo je tako daleč, da ima družina samo še po en par opank in da svoja obuvala sama krpa, dokler se sploh še primejo zaplate in držijo šivi. Po šumadijskih vaseh so se že pred nekaj leti pojavile opanke iz avtomobilske gume. Take opanke so bile pred krizo znane samo v Črni gori in v nekaterih krajih Južne Srbije. Sedaj pa so opanke iz avtomobilske gume doma tudi v šumadijskih vaseh, kjer nekdanj kmetje niso marali niti presnega usnja in so naročevali pri opančarjih opanke samo iz dobro strojenih kož. Opanke iz gume stanejo največ 25 Din, držijo pa najmanj leto dni. Vsa smetišča okrog Beograda so premetana in iz njih so odneseni vsi: kosi stare avtomobilske gume. Avtomobilska guma je danes najbolj iskano blago ter se za nje opančarji in kmetje kar trgajo. Opanke iz gume nimajo niti sledu kčnosti in udobnosti: nekdanji opank iz strojene ali presne kože, poleg tega pa so tudi škodljive. V takem obuvalu kmetje pozimi dobivajo ozeblino, v letni vročini pa

se jim v njih v pravem pomenu besede kuhajo noge. Opančarski mojstri rotijo zdravniške in zdravstvene ustanove, naj bi poučili o škodljivosti takega obuvala ljudstvo, kmet pa to tudi sam ve. Gumi-jaste opanke so po vaseh že znane pod imenom »krizne opanke«, kmetje pa jih vendarle kupujejo tudi za svoje otroke.

Medmurski »zlatarji«

Čakovec, 16. februarja

Nekateri medmurske vasi imajo že iz starih časov dovoljenja za iskanje in izpiranje zlata v Dravi in Muri. Ti medmurski »zlatarji« iščejo zlato od Maribora do Barca na Dravi in od Podturna do Legrada na Muri na zelo enostaven način. Glavno zbirališče zlatarjev je Donji Vidovec. Tudi okoliške vasi kakor Sv. Marija, Donja Dubrava, Mihalovec, Kotoriba in Legrad in druge se bavijo s tem poslom. Prekmurjskim zlatarjem je bilo že pod cesarico Marijo Terezijo leta 1776. izdano dovoljenje za iskanje in izpiranje zlata. Pozneje je taka dovoljenja izdajal davčni urad v Varaždinu, v zadnjem času pa je potrebno za to posebno dovoljenje finančnega ministrstva.

Spomladaj, takoj ko skopni sneg, gredo zlatarji na delo. V ozek in plitev čoln sedeta dva moža, ki vzameta s seboj potrebne priprave in tudi zalogo živeča, ker ostane na delu tudi po več dni. Zlatarsko orodje je primitivno in si ga izdelajo zlatarji sami. Med priprave spada najprej nagnjena miza, ki ima poldrugi meter dolgo ploščo s plitvimi zarezami. Drugo orodje pa je lesena lopata, ki je spredaj ostro okovana in ki ima tudi podolgaaste plitve zareze. Ko najdet zlatarja prikladen prod, stopi eden iz čolna ter grabi z lopato nasipino. Polno lopato da pod vodo ter počaka, da voda nasipino in blato odnese in izpere. Če je kaj zlatih zrn, ostanejo ta med peskom v zarezah lopate in po številu zrn se vidi, če je prod sploh vreden, da se ga preišče in izpere. Če najdet zlatarja pri takih poizkusih na enem mestu kakih 10 zrn, se kar tam lotita dela, drugače pa se vozita drugam. Ko najdet izdatnejši prod, nalagata nagrabljeno blato in nasipino na mizo, katero potem polivata z vodo. Po nagnjeni plošči odteka z vodo nasipina, v zarezah pa ostanejo med peskom zrnca zlata. Ta zrnca so največ po pol milimetra dolga in široka. Zlato ločijo od peska s pomočjo živega srebra.

Izprano zlato se računa in plačuje po gramih. Za gram zlata se je dobilo pred vojno okrog 2 kroni in 34 vinarjev in se je v Kanizi povprečno prodalo po 12 kg zlata na leto. V zadnjih 30 do 40 letih pa se zlato svobodno prodaja urarjem, zlatarjem in rafinerijam dragih kovin. Plačujejo pa gram zlata po 35 do 45 Din.

Popolnoma zastonj

je za naročnike »JUTRA« njih nezgodno zavarovanje pri zavarovalnici »Jugoslovijska«, saj točnosti v plačevanju ni smatrati za kako protidajatev. Danes preneha veljavnost tega zavarovanja, če še niste poslali naročnine.

vice, kjer jih je največ v Dražgoški gori in v Ratitovcu, prehajajo gamsi na Blejš. Le-tam se kljub precej primernemu terenu ne zadržujejo radi. Pomaknejo se proti Ljubniku nad Škofjo Loko, ali pa celo v Polhovgrajске dolomite. Od tod so brzonožni potniki šli dalje iskati si nove primere domovine, ki so jo našli šele preko Barja, v težko dostopnih stenah hladne Iške. Seveda pa ni izključeno, da prihajajo gamsi v Iško tudi s Kamniških planin. V tem primeru bi uporabljal isto pot, kakor jo hodi rjavi kosmatinec medved, kadar gre z Notranjskega na izlet na Gorenjsko. Za vmesno postajo si izberejo precej skalnato pobočje Šmarne gore. V tem kraju so že večkrat videli gamsa in menda že dva ustrelili. Gamsova kolonija v Iški je že precej močna, cenijo jo nad 60 kosov.

Zanimivo je vedeti, kakaj gamsi zapuščajo svojo pravo domovino. Kdor pozna življenje gamsov, si bo tudi lahko raztolmačil. Kakor pri večini divjih živali žive v družinah samice z mladiči. Ko mladiči dozore za samostojno življenje in so godni za razpored, se ločijo. Samice se tupatam povrnejo k materam, ali pa se s svojim naraščanjem pridrnujejo k drugi družini. Eno večjo družino ali dve družinici, sestoječi iz matere koze, lanskega mladiča, ki ga mati tudi še vodi s seboj, ter toletnih mladičev imenujemo tropo gamsov. (Pri gamsih je navadno tako, da ima samica eno leto enega, prihodnje leto pa po dva mladiča.) Več

trop skupaj, ki se združijo v poznem poletju, pa tvorijo čredo gamsov. Taka čreda obsega v naših planinah do 70 glav. Samci, gamsovi kozli pritegnejo k čredam in tropam šele neposredno pred prskom. Nastanejo borbe in zmagovalci se ženi, dokler ne omaga. Jasno torej, da za mlajše žene ni prostora na svatišču. Močnejši dosledno preganjajo med glavnim prskom slabšeje. Mlajši, komaj dozoreli gamsi zatorej večkrat odhajajo v oddaljeneje kraje, dočim se močnejši kozli povrnejo po ženitovanju v prejšnja bivališča, kjer so životarili pomladi, poleti in v zgodnji jeseni. Koze, »kozolci«, kozice in kozlički pa ostanejo skupaj ter si dele zimsko trpljenje.

V planinah takl odvrnjeni ženini že najdejo kak miren, skalnat kotiček. V Iški, ki ni tako obsežna kakor so Alpe, je to težje. Odidejo in tavajo po gozdovih, ki jim pa ne ugajajo, saj so potomeci s planin! Pot jih pripelje do Barja. Kam odtod? V Ljubljano? Zavijejo nižje in tako dospeto v Zasavje. Nu, in tukaj? Tu je vse, kar si želijo: Visoke pečine, hlad, bistra voda, mirni kotički in prav tista gorska zelišča, slajčice, o katerih so jim morda šepetale njihove, v daljnjih planinah rojene babice.

Vse omenjeno potrjujejo naslednja dejstva: V Zasavju so ustrelili v teku 30 let 12 komadov gamsov in med temi samo dve kozli. Vsi drugi so bili samci, torej taki, ki so odšli iz Iške — morda v kakem posameznem primeru od kod dru-

god — zaradi nesrečnega srca.

Da so koze pribežale v Zasavje, je bil lahko povod, da so jih iz prave domovine odgnali lovski psi. To se pa navadno dogodi tudi le v krajih, kakor je Iška ali Jelovica, kjer ni posebno obsežno pečevje.

Lovci pomnijo, da se gamsi pojavljajo v Zasavju, in sicer na obeh bregovih okoli Zagorja, Trbovelj, Hrastnika, Zidanega mosta in Laškega blizu trideset let. Lovci so jih streljali in bili ponosni, če so ustrelili gamsa, ne glede na to, ali je padel samec ali samica, in tudi to je bilo vseeno, kako so ga uplenili, s kroglo ali s šibrami... Ali zdaj je prodrla med love v Zasavju nova, moderna lovška miselnost: Lovci mora biti čuvvar prirode, ne pa brezvesten uničevalec njenih zakladov! Zasavski lovci brez razlike stanu so uvideli, da jim je bilo prav tako lahko ustreliti gamsa kakor zajca, v primeru, da so streljali na divjad ne glede na starost in spol in konec koncev še s šibrami. Prišli so slednji razmišljati, kako posebnost je gamsa za njihovo ožjo domovino. Iz ljubezni do lepega Zasavja so sklenili tisto, za kar se ni moglo odločiti naše Društvo za zaščito prirode, ki se bolj briga za rastline, kakor za zaščito živali.

Zasavci so dejali: Če so zaščitene pri nas redke rastline, zakaj bi mi ne čuvali tudi redkih živali! Rododendron, ki ga je na Gorenjskem dosti in ga tamkaj lahko vsakdo trga, je pri nas zaradi ma-

lega obsega zabranjen, zakaj bi mi ne prepevali vsaj za nekaj let streljanja gamsov v Zasavju! — Toda ni ostalo samo pri tem sklepu, šli so še dalje: Na obnem zboru podružnice SLD v Trbovljah zbrani lovci so izvolili poseben odsek, ki ima nalogo ne le ščititi, marveč tudi pospeševati razvoj gamsov v podružničnem področju. Razmotirali so prilike, ki jih ugotovili v teku let. Prišli so do zaključka, da je neobhodno potrebno spustiti med skalovje v Zasavju nekaj gamsovih koz, ker le na ta način bo mogoče obdržati kozle in dobiti naraščaj.

Odsek za zaščito gamsov v Zasavju ima nalogo zbirati denarna sredstva za nakup kozic in stopiti v zvezo z vsemi v pošteve prihajajočimi lovcaznupniki v banovini, ki bi morda podarili kakega živega gamsa za Zasavje. Nadalje naj omenjeni odsek zaprosi oblastva, da posvetijo pozornost tej obče koristni zadevi in naj strogo kaznujejo škodljivce in uničevalce prirodnih redkosti in lepote v Zasavju. Za dober zgled so že na prvi seji, med zborovalci, zbrali lepo vsoto 600 Din.

Ker je vprav ocvuvanje prirode zelo važno za našo banovino, ki je v znatni meri odvisna od tujeskega prometa, naj bi oblastva podpirala take organizacije, ki ne štedijo ne s časom in tudi ne z denarjem za povzdigo in procvit svojih krajev.

18. DRAŽBA KOŽ DIVJADI na velesejmu

5. marca.

Pošljite nemudoma blago na naslov: Ljubljana »Divja koža« — Velesejem.

Domače vesti

• **Odlikovanje.** Rumunski kralj je izvolil odlikovati z redom rumunske zvezde komandirke stopnje g. Antona Korošča, načelnika veterinarskega oddelka kmetijskega ministrstva, z redom rumunske krošne oficirske stopnje pa Antonija Ljublića, tajnika kmetijskega ministrstva.

• **Prva jugoslovenska radijska razstava** se odprla danes v Beogradu v zgradbi tehniške fakultete. Priredil jo je Radijski klub. Razstava bo nudila obiskovalcem priložnost, da si ustvarijo pravo sliko stanja, v katerem je danes radiofonija. Razstavili bodo amaterji svoja amaterska dela, dalje bodo razstavile radijske potrebnice, oficijelne ustanove in radijske tvrdke. Zastopana bo na razstavi tudi radijska literatura, naša in tuja. Za najboljša amaterska dela so določene lepe nagrade. Razstava bo trajala osem dni, torej do srede 26. t. m. Vstopnina 5 Din, za dijake 2 Din in za skupine po 1 Din na osebo. Legitimacija stane 10 Din s pravico za enkratni obisk razstave in za polovično vožnjo z vlakom samo pri povratku iz Beograda.

V nobenem domu ne bi smele manjkati okusne ANACOT PASTILE, ki vam najlažje pomagajo v vseh primerih eventualnega prehlada, nahoda in bolezni v grlu.

• **Razstava poljskega slikarja v Beogradu.** Danes bo v Beogradu slovesno odprta razstava poljskega slikarja Vladislava Skočilasa, ustanovitelja moderne poljske plastike. Razstavo bo otvoril predsednik kulturne sekcije Poljsko-jugoslovenske lige g. Milošević.

• **Predavanja pod okriljem ZKD.** Sokol Stepanja vas priredi danes ob 11. predavanje o temi Narodno gospodarski program Jugoslovenske nacionalne stranke. Predavatelj bo g. dr. Mihelak. — Sokol Brezovica priredi danes ob 15. predavanje o Strossmayerju. Predavatelj bo g. V. Bučar. — Vajenski dom ima danes ob 10. predavanje o potovanju po Bosni, Hercegovini in Črni gori. Predavatelj bo g. Zdenko Aljancić, akademik. — Ljudska univerza v Kočevju priredi danes v hotelu »Trst« ob 11. predavanje o temi: Povojna Evropa. Predavatelj bo g. prof. Stepišnik. — Sokol Trzin ob 12. predavanje o temi: Zemlja včasih in danes. Predavatelj bo prof. Stepišnik. — Udruga železniških činovnikov priredi jutri ob 20. v Ljubljanskem dvoru predavanje g. dr. Bajčič o temi: Temeljni problemi socialne politike.

• **Opozorilo vojnim obveznikom.** V današnji številki »Jutra« objavljamo na 10. strani važna navodila o tem, kdo ima na osnovi zakona pravico do skrajšanega vojaškega roka ali celo do popolne oprostitve. Ta navodila prinašamo tako, da si jih oni, ki si jih hočejo shraniti, lahko izrežejo.

Da! pri tvrdki J. MACEK na Aleksandrovi cesti 12 kupite najbolj ugodno možaka in dečja oblačila.

• **Franciškan dr. prava.** Na pravni fakulteti beogradske univerze je bil promoviran za doktorja prava profesor g. Lubac Daniel, franciškan katolik v Beogradu.

• **Službeni list dravske banovine** objavlja v 14. letošnji številki: zakon o obvezni telesni vzgoji, nadalje pravila o obliki, sestavi in označevanju mer in priprav za merjenje suhih tvarin in o mejah njih točnosti, poročilo ministrstva za finance glede obvezne vojne škode, razglas o razpisu novih volitev občinskega odbora v občini Cerkevjanu in v Ščavnici in drugo.

• **Občinske volitve v Slovenji vasi.** Upravno sodišče v Celju je razveljavilo občinske volitve, izvedene 15. oktobra lani v občini Slovenji vasi v ptujskem okraju. Nove volitve občinskega odbora bodo v nedeljo 15. marca.

• **Razpis inženjerske službe.** Uprava mestne občine Jesenje na Gorenjskem razpisuje mesto pooblaščenega gradbenega inženjerja z večletno prakso. Poročilo so na vlogi pri mestnem županstvu na Jesenju.

• **Jugoslovensko veterinarsko združenje.** dravska sekcija, bo imelo 25. t. m. v Celju v prostorih Celjskega doma (hotela Uniona) ob pol 10. dopoldne občni zbor z obilno navedeno redom Obenem bo referatov štirih, o poenostavitvi poročanja pri ugotavljanju živalskih kužnih bolezni.

• **Novi grobovi.** V Ljubljani je umrla eda Franja Brezovica, učiteljica v pokloju Pogreb službuje narodne vzgojiteljice bo jutri ob 14. izvedel mrtvaške veže na Stari noči 2. — V Žitah pri Poljanah je umrla Miha Vrhovnik poslovodja Šršenove velike govine v Lintomeru, star šele 30 let. Pokopali ga bodo danes ob 14. v Žitah. — V Bevkem pri Trbovljah je umrl 15. t. m. v šestdesetletni starosti 89 let g. Anton Fabjan Pogreb bo danes ob 8. zjutraj na farno pokopališče v Zgorzi. — V Tustanu pri Moravah je umrla polnočna znana napredna žena g. Marieta Mihelčičeva v starosti 70 let. Pokopnica je vse svoje otroke vzgojila v napredni duhu. Sin Loize je že več let občinski odbornik in član občinske uprave, poleg tega na maribor delavce v vseh narodnih društvih na Vrhovni in v Moravah. Kako je bila pokopnica priljubljena, je pričala pri njej, ki se ga udeležili tudi moravski godba, gasilci in pevski zbor. — Pokopnik bo tudi hramljen začetni spomin. Založili nam je iskreno srčnato!

• **Slovenistično učiteljsko društvo** bo zborovalo v sredo 21. t. m. v Poljanah ob pol 11. dopoldne v šoli o potrebnih novih učnih načrtih za osnovne šole. Izdelane potrebne učne načrte naj prinese vsaka šola s seboj. Polnoštevilna udeležba je stanovna dolžnost!

• **Nova gimnazija.** V Beranah v zetski banovini je dovršeno novo veliko gimnazijsko poslopje. Zgradba je stala preko 6 milijonov ter bo v kratkem slovesno odprta in izročena svojemu namenu. V poslopiju bodo imeli svoje prostore tudi Sokoli, učne moči pa moderna stanovanja.

• **Beograjski kataster.** Za sestavo katastra naše prestolnice so se trudili polnih 30 let, a je vojna preprečila vse delo. Ves elaborat, ki je bil dovršen pred izbruhom svetovne vojne, je ostal v Beogradu in so ga med okupacijo odnesli v Sirijo, od koder je bil vrnjen šele po osvoboditvi. Vse zapise pa je bilo treba preurediti in izpopolniti, mnogi pa so ostali tudi brezposelni zaradi naglega razvoja in razširjanja Beograda v povojnih letih. Leta 1931 je bila imenovana posebna katastrska komisija, ki je svoje ogromno delo dovršila že do začetka letošnjega leta. Tako je Beograd po 30 letih dobil svoj kataster, iz katerega je razvidno, da obsega naša prestolnica 8583 ha in da ima 30.649 parcel.

• **Stare umetnine na cerkvenem podstrešju.** V Samoboru so na podstrešju župne cerkve našli več starinskih umetniških slik in razne važne starodavne listine. Med slikami in listinami so bile tudi zastave starodavnih obrtniških cehov. Samoborska cerkev je stara že več stoletij ter so se starinske slike kopičile na njenem podstrešju ob vsakem prenavljanju oltarjev. Občinska uprava je preskrbela, da bodo strokovnjaki pregledali starinske zanimivosti in da se bo v Samoboru ustanovilo tudi društvo za zbiranje in čuvanje umetnin, ki jih je mnogo v kraju in okolici.

• **Naši v Kragujevcu.** Iz Kragujevca nam pišejo: Prejšnjo soboto nas je naš »Triglav« spet presenetil z dobro uspešnim družabnim večerom. Močan moški pevski zbor nam je poleg že znanih dodal še nekaj novih pesmi, odskri odsek je povojno odigral kratko šaloigro iz naš stari znanec Nacek je v družbi z Ivanom učinkovito odpel kuplet. Tamburaški zbor nas je tudi prijetno začel. Pri tej priliki se je od nas poslovil z lepim nagovorom ustanovitelj in prvi predsednik »Triglava« g. Fr. Stajer, ki je kot nadzornik premeščen od vojaškega tehničnega zavoda v Ljubljano. — V nedeljo 18. t. m. bo letni redni občni zbor kulturnega društva »Triglav«.

• **Nedavno se je poročil član »Triglava«** g. Frenkovič Stefan z gđ. Bukovčevico Pepco iz Novega mesta. Društvenima sodelavcema obilo sreče! — »Planinski Vestnik« letnik 1934, druga številka je pravkar izšla z bogato in zanimivo vsebino. Predsednik SPD dr. Pretnar nadaljuje s svojim priporočanjem o turah po planinah Južne Srbije. Dr. H. Tuma priobčuje svoje zgodovinske zapiske o Beneški Sloveniji. O Pršiču govori dr. Brilej, ki je prehodil iz romantični kraški gorski predel, opazujoč predvsem bogato gorsko floro. Pirnat Viktor razkazuje zanimivosti kartuzije Pleterje. Znani turist Kopinšek priporoča obisk tujih planin, da moremo pravilne ceniti in spoznavati krasoto naših gora. Mira Povolna govori o nesmotrenem trzanju in ropanju naših gorskih cvetlic. Zelo zanimive so ocene knjig (med njimi nove dr. Kugyjeve »O Juljskih Alpah« ter družbene vesti, ki so važne za vsakega planinca člana SPD. Vsem novim naročnikom je na razpolago tudi prva številka letošnjega letnika. »Planinski Vestnik« naročajo v pisarni SPD v Ljubljani, Masarykova cesta, palača »Grafike«.

• **Za veliko noč v Rim.** Kdor želi udeležiti se čenega izleta v Rim, najse pripravi pri »Putniku« v Ljubljani za nebotičnikom najkrajše do konca t. m., kjer dobi tudi točnejše informacije. Cena izleta (vožnja, prehrana, polni list in vizum) 1500 Din za III. razred, 1700 Din za II. razred.

• **Umrlijost malih otrok in planirski delo sester-pomočnic.** Zagrebške »Novosti« so v daljšem članku opisale ogromno delo, ki ga v savski banovini opravljajo sestre-pomočnice pri vzgoji malih otrok in pri poučevanju ljudstva. Vsako leto imamo pri nas bledemski pokol nedolžnih otrok, pri katerem namesto svetopisemskega Heroda zahtevata žrtve krvočelna despotata: revščina in nevednost. Nevednost je še hujska od revščine, kajti gnotnemu siromaštvu je v mnogih primerih podlaga in celo vir duševno siromaštvo. V Zagrebu je polovica novorojenčkov potrebna zdravstvene zaštite. V modernem zdravstvu je postala sestra-pomočnica sploh nenadomestljiv faktor. Lani so sestre-pomočnice v savski banovini izvršile 34.000 obiskov po hišah, kar pomeni 34.000 raznih intervencij, izpraševanj, pouka in higienskih vzgoje. Ko so sestre pri vzgoji in splošni življenju naroda tako važen faktor, pa je silno žalostno, da je tako slabo oskrbljena njihova eksistenca.

Vremensko poročilo

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura, 4. relativna vlažnost, 5. smer in brzina vetra, 6. oblakost 1-10, 7. padavine v mm, 8. vrsta padavina. Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo druze najnižjo temperaturo 17. februarja

Ljubljana 7, 776,5, —2,2, 90, mirno, 10, —, Ljubljana 13, 774,8, 3,8, 65, E1, 10, —, Maribor 7, 775,3, —3,0, 90, NW1, 3, —, Zagreb 7, 775,9, 1,0, 70, NW1, 10, —, Beograd 7, 774,5, —4,0, 80, W3, 5, —, Sarajevo 7, 778,6, —17,0, 90, mirno, 10, —, Skopje 7, 772,6, —1,0, 60, W3, 10, —, Split 7, 771,5, 4,0, 40, ENE2, 1, —, Kumbor 7, 769,5, 6,0, 50, NE4, 0, —, Temperatura: Ljubljana —, —2,8, 4,2, —, Maribor 7,0, —5,0; Zagreb 6,0, 0,0; Beograd 3,0, —5,0; Sarajevo —1,2, —17,0; Skopje 2,0, —8,0; Split 9,0, 3,0; Kumbor —, 4,0.

ZOBNI KAMEN NI MOGOČ

v ustni votlini z zdravo sluznico, dokazuje prof. Heinemann, toda zobem je treba dati zdravo podlago! Skrbite torej za zdravo zobno meso in normalno stanje ustnih organov! Rabite Doramad zobno kremo! S svojimi čudovitimi žarki radija, ki se enakovredno porazdele v ustni votlini, masira zobno meso in v njem pospešuje krvni obtok. Tako hitreje dovaja zdrave redline snovi. Zaradi tega ostanete zobje zdravi in dobe snežno belino. Dobite jo povsod!

• **»Večni koledar«** je sestavljen g. Josip Podbregar, višji revident državnih železnic v p. ki je izračunal tudi vse astronomsko-koledarske tablice. Skonstruiral, tiskal in založil ga je g. Vilko Gale, tiskar v Rožni dolini pri Ljubljani. Večni koledar vsebuje kalendarski svetnikov in nepremakljivih praznikov, premakljivi koledar tedenskih dni za vse mesece in leta od Kr. rojstva do leta 3099, koledar premičnih praznikov za vsa leta od Kr. rojstva do leta 2199, in lunine izpremembe za vsak mesec od leta 4099, pred Kr. do leta 4099, po Kr., in to za koledar starega stila (julijanski, pravoslavni), kakor tudi za koledar novega stila (gregorijanski, katoliški). Večni koledar bo dobro služil sodnikom, odvetnikom, duhovnikom raznim uradom trgovcem, šolam kakor tudi zasebnikom, ker si vsak lahko poišče z njim vse koledarske podatke za poljuben datum in poljubno leto v preteklosti in prihodnosti, služil pa tudi kot tekoči koledar in ni treba vsako leto kupovati novega. Pove vam na primer, kateri tedenski dan (ponedeljek, torek itd.) ste se vi ali kak član vaše rodbine rodili, na kateri dan je bila kaka poroka itd. Tudi vam pokaže za določeno leto datum velike noči, binkošti itd. In za določeni datum lunino fazo. Zlasti pa je praktičen za trgovca in industrijske podjetja kot reklamni koledar, ker ima rezerviran prostor za reklamni tekst. Odjemalcem ni treba dati vsake leto novega koledarja in ni treba zaradi tega vsako leto novih naročevati. Ker je koledar »večen«, je tudi reklama »večna« in zaradi tega učinkovitejša in cenejša.

ZVOČNI KINO »SOKOLSKI DOM«
V ŠIŠKI. — Telefon 33-87.

Najboljša burka popularnega komika

Harolda Lloyda

NOR ZA FILM

Dopolnilo nov zvočni tednik in dve šaloigri z Micky Miško.

Predstave: v nedeljo ob 3., 5., 7. in 9. uri, v ponedeljek ob 1/2. in 1/2.9.

Pride! FRANKENSTEIN Pride!

• **Pegavi legar v velikih sremskih vasi.** Zdravstvene oblasti iz Srem. Mitrovica so odredile najstrožji kontamac nad sremsko vasio Grk, ki šteje preko 2000 večinoma zelo siromašnih prebivalcev. V tej vasi se je namreč pojavil pegavi legar in se je epidemija med prebivalstvom, ki je izčrpano v svojem siromaštvu, naglo širila. V vasi so uredili zasilno bolnišnico v šolskem poslopiju in še v nekaterih drugih hišah. Vojaske oblasti je dala na razpolago mnogo železnih postelj. Epidemija v veliki revali vasi zelo nevarna za velik del Srema, ker je ta epidemija že večkrat razsajala. Najhuje je bilo v prvem letu svetovne vojne, zadnja epidemija legarja je bila pred šestimi leti še pravočasno zatrla v vasi Ležimir.

DR. V. SPORN

specialist za notranje bolezni

se je preselil

v »Vzajemno zavarovalnico«
Nasproti glavnega kolodvora.
Tel. 34-37.

• **Očesna bolezen v Senožetih.** Glede na naše poročilo, da se je pojavila v Senožetih občina Dol pri Ljubljani, opasna očesna bolezen trahom, nam poročajo, da je zdravniška komisija, obstoječa iz zdravstvenega inspektorja dr. Lapajnetra Živka in banovinskega zdravnika dr. Jenka Andreja, dognala, da ne gre za trahom, nego za majhno epidemijo folikularnega očesnega vnetja, ki se izleči v dobri 5 dni brez posledic. Vendar pa je oblastvo ukrenilo potrebno, da bi se to vnetje ne širilo naprej.

• **Preprečen požar.** Hlapec Kmetza Gaspar, zaposlen pri posestniku Kmetzu Jožetu v Cirkovcih, je ne-lavno zvečer opazil v blevu v kupu slame debelo gorečo svečo, ki je bila pokrita s košaro brez dna. Hlapec je hitro odstranil nevarnost požara, ki bi bil usoden ne samo za gospodarsko poslopje posestnika Kmetza Jožeta, marveč za sosednje poslopje posestnika Pernata Valentina. Zadeva je ovadena orožnikom, ki zdaj vršijo preiskavo.

• **Nenavadna nesreča pri kuhanju žganja.** V Bankovici pri Kursumliji je kmet Jevremović kuhal žganje. Ko se je iz kotla odtokalo žganje v posodo, je bila vsa družina v hiši pri večerji, gospodar pa je od časa do časa prihajal gledat, če teče žganje s pravim kurkom. Pri tem si je svetil s svečo in nesreča je hotela, da se je žganje vnelo. Na njegov klic so prihiteli iz hiše tudi ostali, ki pa so v svoji razburjenosti tako nerodno in nesrečno ravnali, da se je vnelo žganje tudi v drugi posodi ter da se je naposled prevrnil tudi kotel. Goreče žganje je vse opeklo in so morali tri od njih sosedje pozneje odpeljati v bolnišnico. Poleg bolničar ima družina tudi veliko škodo, ker so poleg prvega žganja »prvenca« zgorele tudi velike količine najboljše »prepeke«.

• **Strasne posledice otroške igre na ledu.** Na Bosutu pri Vinkovcih se je pripetila tragična nesreča, ki je zahtevala življenje dveh otrok. Na ledu, ki se ponekod že krha, se je več otrok igralo z žogo. Pod 12-letnim Ivanom Doizezom se je udaril led in deček je izginil pod vodo. Starejšega brata, ki mu je prišel na pomoč, je zadel leta usoda, najmlajši Anton, ki je tudi prihitel na pomoč, se je obvisel za ledu. Pravočasno se prišel na pomoč »vresli, ki so še v zadnjem hupu rešili najmlajšega brata in še nekaj drugih otrok, ki so se že udarili v vodo.

• **Zlato umorjenega poljskega grofa.** Pred tedni je postal v Sarajevu, kakor znano, žrtev zločina poljski grof Józef Dzieduszycki. O starcu se je govorilo, da ima doma mnogo zlata in denarja. V pohlepu po tem bogastvu je starca napadel njegov sluga, ki pa po storjenem zločinu ni našel v hiši nobenega denarja. Stari poljski plemič je bil velik čudak in se sedaj razširjajo govorice, da je zlato in dragocenosti nekje zakopal. Bil je večkratni hišni posestnik, precej njegovega denarja pa je zamrznil v neki banki. V Sarajevu je prišel nedavno soproga umorjenega starca, ki je že nekaj let živel pri svojih sorodnikih, ker ni mogla živeti pri svojem možu, ki je bil tudi velik skopuh. Vdova pripoveduje, da ji ni nikdar dajal denarja, da je sam nakupoval ves življenje in da ji je celo iz škatlice vžgalice dajal na dan samo po tri vžgalice. Tudi vdova išče sedaj z vso vnetostjo svojega moža. Ker se je po mestu govorilo, da je starca svoje premoženje zakopal ob svoji hiši blizu železniške proge, so tam v nočeh iskali svojo srečo že mnogi podjetniki, ki pa očitno niso ničesar našli.

• **Strasen zločin.** Kmet Paško Miridita, blizu Ulinca, ki se je kot prireditelj vdove nedavno poročil z neko 18letno vaskanco, je po nagovoru svoje mlade žene oba svoja otroka iz prvega zakona, in sicer 4letnega sina in 3letno hčerko vrgel v vaski vodnjak. To se je zgodilo že pred nekaj dnevi, zločinec pa je sosedom pripovedoval, da je otroka poslal k nekim sorodnikom. Trupli obeh otrok so po naključju našli v vodnjaku in je Paško orožnikom takoj priznal, da je izvršil strasen zločin na zahtevo svoje žene. Zločin je strasen razburil vso okolico in so morali orožniki zločinska zakonika braniti pred razkačeno množico.

• **Uspehe borbe proti podganam v Zagrebu** ugotavlja sedaj posebna komisija. Borba, ki ji pravijo »deratizacija«, se je pričela takoj po božiču in so v 24 dneh razločili po zagrebških stavbah in kletih okrog 400.000 otmotov s truplom. Od 14.000 zagrebških hišnih posestnikov se jih je namadno javilo še 50, proseč za večje količine strupa. Stroški te borbe proti podganam iznašajo okroglo pol milijona dinarjev ter zahtevajo zastopniki trdne, ki je »zvečta« deratizacija, da je uničen najmanj 80 odstotkov nadležnih in škodljivih glodalcev. Pravo sodbo o uspehu drage deratizacije pa bo dala še komisija.

• **Darujta Podpornemu društvu slepih.** Ljubljana, Pod Tranco 2-III.

• **Obledela obleke harva v različnih barvah in plisiranih JOK REICH.**

Iz Ljubljane

u— **Najmočnejša točka orkestralnega večera** drž. konservatorija je Čajkovskega klavirski koncert v g-duru. Čajkovski je ruski skladatelj, ki je s svojimi izvrstnimi skladbami prvi prodrl v zapadni Evropi ter prinesel glas in sloves ruske kompozicije v inozemstvo. Čeprav ni uporabljal v svojih skladbah narodnih motivov tako pogosto kakor drugi njegovi sovrstniki, vendar je vsaka njegova kompozicija prežeta nacionalnega duha. Čajkovski uživa sloves največjega slovenskega simfonika. Med svojimi deli ima 2 klavirska koncerta, prvega v b-molu je izvajal v Ljubljani pianist Ivan Nož, drugega v g-duru pa izvajal sedaj prvič gđ. Božena Šajpa pod vodstvom dirigenta g. L. M. Škerjanca. II. klavirski koncert v muzikalni vrednosti daleč nadkriljuje prvega. Ima 3 stavke, ki nudijo pianistu izdatno priliko, da pokaže svojo svojo tehnično spretnost. Poleg Čajkovskega se izvajajo še dela Ljalova, Borodina in Rimski Korskova. Občinstvo vabimo na ta koncert. Sedeži so v prodaji v knjigarni Glasbene Maticе od 5 do 20 Dina. Koncert bo v ponedeljek 19. t. m. ob 20. v veliki uniojski dvorani.

u— **Krajevna organizacija JNS** za beograjski okraj bo imela redni letni občni zbor v soboto 24. t. m. ob 20. v gostilni »Fortuna« na Vodovodni cesti z običajnim dnevnim redom. Udeležba članstva je obvezna.

u— **Predavanje SPD**, določeno na torek 20. t. m. iz tehničnih razlogov odpade ter se bo vršilo predvidoma prve dni meseca marca. Točen čas bo pravočasno objavljen v časopisih.

u— **»Pravilovek in opica«** je naslov 6. poljudno-znanstvenemu predavanju, ki ga priredi Prirodnoznanstvena sekcija Muzejskega društva 22. t. m. ob 20. v dvorani Delavske zbornice. Predavatelj bo antropolog dr. B. Škerlj in nas ob številnih skoptičnih slikah seznanja s problemi pravilovek, z njegovimi najdišči, z njegovimi oblikami ter pojasnjeval vezi z najvišjimi človeku podobnimi opicami, kakor se nam kažejo v anatomiji in fiziologiji. Sekcijski odbor opozarja na to zanimivo predavanje in vabi člane in prijatelje sekcije, ki čim številnejšemu občisku.

u— **Reservni oficirji se opozarjajo**, da nemudoma izpolnijo kartone ter jih izpolnjenе vrnejo mestnemu vojaškemu uradu. Ob tej priliki se pozivajo, da pridejo ob uradnih urah, to je v torkih in petkih razen praznikov, od 18. do 19. ure v društveno pisarno, Zvezda, II. nadstropje, da prečitajo važno odredbo ministrstva vojske in mornarice. V čim večjem številu naj se udeležujejo družabnih večerov z aktivnimi oficirji v Oficirskem domu. Prihodnji bo v soboto 24. t. m. ob 21. Odobr.

u— **Včerajšnja predstava originalnega ruskega vellefilma »Pot v življenje«** je vzbudila izredno mnogo zanimanja, saj je ruski film za nas nekaj novega tako glede na tehniko kakor glede na snov samo. Vsebinsko je film tako močan, da nam ostane še dolgo v spominu. Razen tega pa je tudi glasba v tem filmu prvovrstna. Predstava ob 3. uri je namenjena v korist Rdečemu križu. Po glavnem filmu se predvaja še burka »Hvala, nočem«. Predstavedanes ob 3., 5., 7. in 9.15.

u— **Moja deca — moja sreča**, je film, ki ga predvaja ZKD danes ob 11. v Elitnem kinu Matic. Delo je izredno ljubko. V filmu nastopa tudi deca in je zaradi tega primeren za otroke.

u— **Prijava konj, voz in koles** Najkasneje do konca tega meseca morajo vsi lastniki mestnemu vojaškemu uradu na Ambrozem trgu št. 7-1 soka 3 prijaviti vse one svoje konje, voze in bicikle, ki jih doslej vojska komisija še ni preizvedla. Do tega časa mora vsakdo prijaviti tudi morebitne izpremembe, ki so nastale nri že pregledanih konjih, vozovih in biciklih, kakor ne pri nakup. zamenjava itd. Kdor ne zglasitev onstih bo po voj kaz zakonu najstrožje kaznovan.

u— **Pevcem Ljubljanskega Zvona.** Udeležite se danes popoldne ob pol 16. potreba g. Josina Malenška, ki bo iz hiše žalostno v Dalmatinski ulici 1.

Radio kotiček

Ljubljana, 18. februarja

Danes bomo slišali v radiu najprej kretičko predavanje. Predaval bo inž. Vinko Sadač o pridelovanju travnih semen. Ob 10 stopi pred mikrofonom znani delavski pisatelj Ivan Vuk, ki je pripravil delavcem namenjeno predavanje »Pri štatinskih steklarjih«. Sledil bo koncert slovenskih narodnih pesmi s spremljevanjem radio orkestra in sicer nam zapoje ob 10.30 gđ. Zupanova ter gg. Milan Jug in Jože Go-

Pokojni skladatelj Oskar Le.

stič, ki imajo na sporedu: »Deset minut slovenske glasbe« in »Duhteči nagelj« (Dolinar). Popoldne ob 16. bo v radiu poučno predavanje inž. Srečka Sabca o najnovjših ugotovitvah in odkritjih v mekarski tehniki. Ob 16.30 nastopi pevski zbor I. državne realne gimnazije, za njim pa tamburaški orkester, ki nam zaigra Zehetnerjevo uverturo »V pečinah«. »Ti, ki si ustvaril«, »V polni noči« (Simunac), »Spomini na zlato Prago« (Vogrič), »Na morje« (Schubert), nekaj koroskih narodnih in Försterjevo »Planinska koračnica«. Zvečer bomo slišali v radiu vokalni koncert Stjepana Marčeca.

Od jutri-njega radio programa naj omenimo predavanje gospe Šlebingerjeve o vzgoji doraščajočih mladine, nadaljevanje lanskega cikla F. Terseglavovih predavanj o verstvih in pa Oskar Devovo uro ob 20.45, ko nam zapoje gospa Pavla Lovčeva Devove »Pticka«, »Maka«, »Bijži volem«, »Pastirica« in »Kanglica«, g. Jelačin pa »Vzdih«, »Bom šel na planine«, »Snežulčica«, »Dobro večer, ljubo dekle« in »Gor čez izaro«.

DANES

Louis Trenker

v vellefilmu

PLANINE KLIČEJO

Očarujoče delo lepote planin in ljubezni do domovine.

ZVOČNI KINO IDEAL

Predstave ob 3., 5., 7. in 9.1/2 uri
Cene 4, 6 in 8 Din.

u— **Loterija na tramvajskih listkih**, 2. velikih steklenic rogaške slatine je zadel g. Ivan Rozman, pletar, Ljubljana, Poljanska 49.

u— **Lovci!** Umrl je naš dolgoletni član in odbornik g. Malenšek Josip. Pogreb bo danes popoldne ob pol 16.

u— **Nedeljski popoldanski ples** s poukom v Jenkovi šoli — Kazina od pol 4. do pol 8. Začetniški —nadaljevalni tečaj v ponedeljek ob 20. Novi člani (ce) se še sprejemajo. Posebne plesne ure in informacije vsak dan.

u— **Zadnja plesna vaja** s čajanko JNAD Jadrana bo v soboto 24. t. m. v dvorani Trgovskega doma. Odobr.

Bombe smeja prinašata

Pat in Patachon

kot

POTUHNJENCA

v ZVOČNI KINO DVOR

Tel. 27-30

Predstave ob 3., 5., 7. in 9. uri.
Cene 2, 4, 6 in 8 Din.

Čitajte tedensko revijo „ŽIVLJENJE IN SVET“

Zanimanje, kakor še nikdar

VZBUJA ORIGINALNI RUSKI VELEFILM

POT V ŽIVLJENJE

KI JE HIMNA DELA IN VOLJE

Po glavnem filmu se dodatek Szöke Szakall
»HALA, NOČEM!«Predstave danes ob 3., 5., 7. in 9.1/2 zvečer.
Predprodaja vstopnic od 11. do 13. ure.
Predstave ob 3. uri so v korist Rdečemu križu.

ELITNI KINO MATICA

TELEFON 21-24

TELEFON 21-24

Iz Celja

Novi proračun sreskega cestnega odbora celjskega, ki bo od 19. t. m. do 3. marca v prvem nadstropju sreskega načelstva javno razgrnjen na vpogled, izkazuje 3.677.456 Din potrebnih in 2.819.906 Dinarjev dohodkov. Primanjkljaj v znesku 857.000 Din se bo kril z donosom sreske cestne doklade na neposredne državne davke. Potrebnice obstoje iz naslednjih glavnih postavk: upravnih in pisarniških stroškov 35.000 Din, izdatki za pomožno osebje 295.440 Din, materialni izdatki za vzdrževanje banovinskih cest 1.806.460 Din, upravnih in materialnih izdatki za vzdrževanje dovoznih cest k železniškim postajam 11.950 Din, preureditev in otvoritev banovinskih cest 150.000 Din, nove gradbe in preložitve 30.000 Din, primanjkljaj iz leta 1933-34 78.500 Din, sreska cestna uprava 28.266 Din, prispevki občinam za vzdrževanje občinskih in subvencioniranih cest, regulacija Savinje, preložitve ceste pri Marji Reki in drugo 1.011.800 Din (od tega 300.000 Din za regulacijo Savinje), amortizacija in stroški posojil 10.000 Din. Dohodki tvorijo naslednje postavke: dohodki od banovinskih cest 50.000 Din, prispevki banovine za vzdrževanje banovinskih cest 2.086.940 Din in za vzdrževanje dovoznih cest 3983 Din, prispevek železniške uprave za vzdrževanje dovoznih cest 3983 Din, prispevek banovine za nove gradbe in preureditve 200.000 Din, gradbeni skladi 200 tisoč dinarjev, zaostali prispevki banovine iz prejšnjih let 275.000 Din.

Enofna kontrola brezposelnih in revežev ter ugotovitev nezdruživost stanovanj. Humanitarna društva v Celju in okolici so že dolgo čutila potrebo točne evidence vseh podpirancev, s katero naj bi se preprečilo, da bi razni iznajdljivi prosilci dobivali podporo pri vseh društvih, dočim drugi sploh ne pridejo do podpore. Zato so vsa karitativna društva ustanovila »Meddruštveni odbor karitativnih društev za Celje in okolico« in na prvem sestanku v četrtek na magistratu izvolila za predsednika tega odbora g. Maksa Kovača, delegata krajevnega odbora Udruga vojnih invalidov in kapetana I. kl. v pokroju. Meddruštveni odbor si je na prvem sestanku začel naslednje dve glavni nalogi: ustanovitev kartoteka, ki bo vsebovala vse podpirance podpornih društev in s tem pregledno omogočila sorazmerno razdelitev podpor prosilcem, ter ugotovitev nezdruživost stanovanj in potrebno iniciativo za njih ukinitve. Potrebno je, da vsak član, ki mu je o tem kaj znano, opozori svoje društvo na nezdrava stanovanja.

Priznanje. Krajevni odbor invalidov v Celju je poslal našemu uredništvu naslednji dopis: Pred nekaj dnevi smo po časopisju iskali pričo za invalida Josipa Pasarija iz Zuzemberka. Priča se je že v 24 urah zglasila, dočim je Pasar prej s povpraševanjem tri mesece iskal. To je najboljši dokaz, kako eminentne vrednote je oglaševanje v dnevniki. V imenu tovariša Pasarija se vam za objavo gornje notice najtopleje zahvaljujemo.

Dve predstavi v Mestnem gledališču. Ljubljanska drama bo uprizorila v torek 20. t. m. ob 20. Klabundovo japonsko igrano »Praznik cvetočih česnje«. Predstava bo za abonent. Celjski igralci bodo v nedeljo 25. t. m. ob 16.30 na željo občinstva ponovili Wallfriedovo kmečko burko »Maksli«, ki je pri premijeri izvalila viharje smeha. Cene bodo znižane. Obisk te predstave priporočamo zlasti poželjanom, ker so zveze z vlakom in avtobusi za prihod in odhod zelo udobne. Vstopnice za obe predstavi se dobe pri gledališki blagajni ob delavnikih od 10. do 12. in od 15. do 17.

Na Ljudskem vseučilišču bo predaval v sredo 21. t. m. ob 20. univ. prof. dr. Boris Zarnik iz Zagreba o izbiri zakonskega druga s stališča evgenike. V isti predavalnici bo priredila Savinjska podružnica SPD predavanje o Durnitorju. Predaval bo znani planinec g. Leo Pipan. Obe predstavi bosta s sklopičnimi slikami.

Novi grobovi. V Novi vasi 39 pri Celju je umrl večer dopoldne v starosti 50 let znani kmet in posestnik Franc Pratinčar. Pogreb bo jutri ob 15.30 iz hiše žalosti na okoliški pokopališču. V bolnišnici je umrla v četrtek 39letna rudarjeva žena Marija Knapičeva iz Libov, v petek pa 33letna dularica Alojzija Stahnetova iz Druškove pri Umnu ob Soli.

Zahvala. Zveza strokovnih klubov tehniške fakultete se najtopleje zahvaljuje vsem cenjenim društvom in tiskarjem za njihovo naklonjenost in izkazano pomoč, ki so jo nudili zvezi ob priliki reprezentančnega tehniškega plesa. Prav tako se iskreno zahvaljuje vsem posameznikom, ki so prispevali, da je naša prireditev tako lepo uspešna.

Rekordno število beračev je v petek obiskalo Celje. Bilo jih je okrog 200 iz raznih srce, med njimi tudi mnogi, ki niso bili potrebni podpore. Policija je polovila 40 beračev in jih odpravila v domovinske občine.

Zrte nesreče. V petek popoldne je nekoli voznik iz Celja na Ljubljanski cesti vozil 58letnega delavca Jožeta Kramarja iz Petrovč. Kramar je dobil težje poškodbe na levi nogi. Pri padcu na polednoli cesti se je 62letni delavec Jože Drame s Sood. Hudini pri Celju zlomil levo roko in zapestje. 73letni posestnik Ivan Vršnak iz St. Janja pri Rečici ob Savinji pa si je pri padcu zlo-

mil deano nogo v stegnu. Ponesrečenci se zdravijo v bolnišnici.

V zvezi z roparskim napadom na Lopati aretirani delavec Ludvik Jošt, je bil v četrtek izpuščen iz preiskovalnega zapora celjskega okrožnega sodišča. Postopanje proti Ludviku Joštu je zaradi pomanjkanja dokazov ustavljeno.

Nepošten pacient. V celjski bolnišnici se je zdravil posestnik Franc Z. iz Leskova pri Krškem. V četrtek pa je zapustil bolnišnico brez zdravniškega dovoljenja. Stržnik je rekel, da mu je zdravnik dovolil, da gre v mesto, kjer ima neke opravke. Stržnik mu je dal ugovorno obleko. Nekateri pacienti so dali posestniku 80 Din, da jim nakupi razne stvari, poleg tega pa je Z. še izmaknil nekemu bolniku 100 Din. Posestnik je z denarjem odšel in se ni več vrnil.

Japonski dumping v Celju. Tvrdba Pšenčnik, Kralja Petra cesta 5, bo prodajala od 15. do 30. t. m. globoko izpod dnevne cene moderno, trpežno, čisto volneno blago za damске obleke, meter po 29 Din.

Kino Union. Danes ob 14.15, 16.15, 18.30 in 20.45 in jutri ob 16.30 in 20.30 zvočni opreza »Dvorec na jugu« in zvočni tednik.

PARCELE

Nekaj preostalih parcel od cega kompleksa se ugodno proda. Poizve se v oglaševnem oddelku »Jutra«

Iz Maribora

Ljudska univerza sporoča, da v ponedeljek 19. t. m. ne bo prireditve. Pač pa bosta prihodnji teden sledili dve zelo zanimivi predstavi iz politično-socialnega cikla. Predaval bo naš odlični biolog univ. prof. dr. Boris Zarnik iz Zagreba v četrtek 22. t. m. o arhijskih in semitskih problemih, v petek 23. t. m. pa o sterilizaciji z evgeničnega vidika. Predavanja se prične ob 20.15 uri.

Lepo uspel koncert s izključno je slovenskimi pesmimi in skladbami je bil prirejen predpisnočim v kazinski dvorani Ljudske univerze. Zal, d obiskal ni bil tak, kakor ga je vsa prireditve zaslužila. Izvrstno so izvedli skrbno izbrani spored koncertna pevka, prof. gđ. Lidija Vedrova in koncertni pevec g. Avgust Žvirko, na klavirju pa ju je dovršeno spremljal, oziroma je tudi zaigral dve samostojni skladbi Chopina profesor in znani pianist g. Marjan Lipovšek iz Ljubljane.

Propagandni odsek kr. org. JNS za V. mestni okraj bo imel svojo sejo v ponedeljek 19. t. m. ob 20. v gostilni »Pri Pavcu na Frankoparovi cesti«.

O delu naših samaritanov bomo slišali odkrito besedo na občnem zboru njihovega sreskega odbora RK v Mariboru, ki bo v torek 20. t. m. ob 19.30 uri v lovske sobi hotela »Orel«. Vabljeni so vsi člani in prijatelji društva.

Železniški upokojenci člani bolniškega fonda so vabljeni na člansko zborovanje jutri ob 18. v dvorani Delavske zbornice. Dnevni red: Povišanje članskih prispevkov na 3% ter zadeve bolniškega fonda.

Dijaški kuhinji je poslal namesto venca na grob g. Petelinška znesek 100 Din predsednik upravnega sodišča v Celju g. dr. Prej, prijatelji pokojnega mag. phar. g. Benkoviča pa tudi znesek 100 Din, ki so ga zbrali med seboj na pobudo odvetniškega koncipienta g. dr. Daneva. Posnemajte!

Društvo »Nanos« se prisočno zahvaljuje vsem, ki so kakorkoli pripomogli k tako lepemu uspehu njegove dobrodelne prireditve 3. t. m.

S trga. Na precej bogato založeni in živahni živilski trg so pripeljali med drugimi tudi slaninarijo okrog 40 voz slanin in sveže svinjine, kmetje pa okrog 1600 kokoši in piščancev ter le 2 voza jabolč. Cene so ostale neizpremenjene. Na trgu za seno in slamo je bilo na prodaj 6 voz sena in 6 voz otave po 30 do 35 Din, 6 voz slame po 25 do 28 Din ter voz detelje po 35 Din stot.

Ceneno meso. Jutri 19. t. m. se bo od 8. zjutraj dalje prodajalo na stojnici za oporečno meso pri tukajšnji mestni klavnicni okrog 40 kg telečjega mesa po 6 Din kilogram.

Poskušam samonar. Včeraj so začeli tili hišni prebivalci na Meljski cesti št. 1. okrog 6 ure, da prihaja iz stanovanja za sebnice Stefanije S. oster smrad po svetilnem plinu. Obvestili so stražnika, ki je vdril v sobo ter našel stanovanj o globoki nezavesti, ležečo na tleh. Na pomoč je bil poklican v bližini stanujoči zdravnik dr. Turšič, ki je nudil obupanki prvo pomoč, nakar je bila prepeljana v bolnišnico. Zdravnik upajo, da ji bodo rešili življenje.

Zrtvi pretepa. V petek sta se spila neki hlapec in 32 letni grogovni delavec

Rudolf Pansi iz Pesnice. Hlapec je udaril Pansija za vilami po glavi tako močno, da se je Pansi zgrudil nezavesten na tla in so ga morali prepeljati v mariborsko bolnišnico. Tamkaj je moral poiskati potrebno zdravniško pomoč tudi 19 letni posestnikov sin Josip Klobasa iz Zenzaja v senarski občini, ki ga je neki pretepač zabodel z nožem v pleča.

Tatovi koles. Predvčerajšnjim je izginilo trgovskemu pomočniku Ivanu Otrokiju z dvorišča restavracije »Union« 1500 Din vredno moško kolo znamke »Styria« z evidenčno številko 2-9519. Istega dne pa je bilo ukradeno kolo tudi mizarstvu pomočniku Alojzu Zorčiču izpred njegovega stanovanja na Tržaški cesti. Kolo je vredno 800 Din, je znamke »Rikusa« in ima evidenčno številko 2-10.302.

Tatinski dečki. Pred tedni smo kratko poročali o aretaciji večje tatinske in vlomilske družbe mladih mariborskih gospodov, predvčerajšnjim pa je policija prišla tri gimnazijce, stare 13, 16 in 17 let ter jim dokazala že 10 večjih tatvin. Dečki so kradli vse in povsod, kjer se jim je le ponudila ugodna prilika. Tako so izmaknili različne predmete pri mehaniku Gustinčiču, Pirhanu, v hotelu »Mariborski dvor«, v Nabavljalni zadrugi, v neki lekarni, mnogim branjevkam in raznim zasebnikom. Preiskava se nadaljuje.

Ponarejalci denarja. Na policiji so oddali tri natakarike v raznih tukajšnjih gostilnah tri skrajno slabo ponarejene stolarne bankovce, izdelane zelo nespretno z vodnimi barvami. Stotake je oddal neki neznan moški, ki so ga natakarike enako opisale.

Iz Kamnika

Ljubljanski komorni kvartlet v Kamniku. Nedavno je priredil ljubljanski komorni kvartlet, ki ga tvorijo gg.: Pfeifer, Stanič, Sušteršič in Bajde koncert, na katerem so izvajali tri kvartete: L. v. Beethovnov kvartet v c-molu, L. Borodinov kvartet v d-duru in C. Debussyjev kvartet v g-molu. Stevilni poslušalci so z največjo pozornostjo sledili izvajanju mladih umetnikov, ki so s temperamentno igrjo in plastično dinamiko podali zelo učinkovito vsa tri komorna dela. Mlademu kvartletu, edinemu združenju te vrste v naši banovini, ki zasluži vso pozornost in priznanje, smo za izredni umetniški užitek hvala in iz srca želimo, da nas spet kmalu obišče.

Koncert Pomladka Jadranske strze. Na Svecnici je priredil PJS v Tunjčah pri Kamniku v svoji solski sobi lepo uspel koncert: »Štirje letni časi« v jugoslovanski pesmi s kratkim predgovorom in deklaracijo o morju. Čuditi se moramo navdušenju tamošnjih šolarjev za lepote našega morja, ki ga žele tudi v resnici čimprej videti. To navdušenje je prešlo tudi že na mladeniče in dekleta, ki tudi hočejo pristopiti k Jadranski straži. Vseh pomladkarjev je sedaj na tunjski soli, ki šteje 113 učencev in učenk, že 70. Vsi imajo tudi znake PJS. Posnemajta vredno!

Karadordjemev ustanku bo predaval pod okriljem Sokola v društvenem domu v Kamniku prosvetar br. Alojzij Peterlin in sicer v sredo 21. t. m. ob 20. Vstop vsakomur svobodno!

Krajevni odbor RK je imel pred kratkim redni letni občni zbor. Društvo šteje zdaj 44 rednih in 115 podpornih članov. Delovanje društva je bilo dovolj živahno. Blagajnikso poročilo g. Ivana Petka izkazuje 6108 Din prebitka, ki je naložen v hranilnici. Kino, ki ga ima RK skupno z gasilnim društvom, prav lepo napreduje. Lani si je nabavilo zvočno anarator, s čimer je dolg narasel na 71.000 Din, vendar pa kaže, da bo kmalu izplačan, ker so predstave vedno lepo obiskane. Lani je bil predvajanih 58 filmov, ki so prinesli 26.650 Din čistega dobička. G. vl sv. dr. Fran Vidic je poročal o sklepih glavne skupščine in o bodoči organizaciji RK v vseh srezih. Sprejet je bil predlog, da se priredi v maju akademija v korist RK, jeni pa samaritanski tečaj za ženske. Predsednik novega odbora je g. dr. Fran Vidic, podpredsednik pa župan g. Fran Kratnar. Človekoljubno delovanje RK zasluži vso podporo kamniške javnosti!

Selmi v Tunjski dolini, ki so bili doslej vedno v Zgornjem Tunjiju bodo z letošnjim letom v Lazah. Ze prvi sejem 20. t. m. bo v Lazah.

Kino Kamnik bo predvajal danes in jutri film »Raspoutine« s Konradom Veidtom v glavni vlogi. Predstave danes ob 16. in 20. Predigra zvočni tednik.

Iz Kranja

Smučarske skakalne tokme priredi domače Sokolsko društvo danes točno ob 14. na skakalnici ob Šmarjetni gori. Poleg domačih starijato tudi skakalci drugih sokolskih društev in sportnih klubov.

Iz Škofje Loke

Z ustanovitvijo sreskega podobdora JNS se je nacionalno-politično delo v škofjeloškem okraju zelo povišalo in so bile ustanovljene v vseh občinah občinske organizacije JNS, ki so letos v večini že imele občne zbere. Splošno se opaža, da zanimanje za JNS narašča, kar je v neki meri gotovo zasluža izpodbojne škofje Loke. Posebej naj naglasimo, da se volilci nacionalne liste povsod izrekajo proti kakršnikoli cepitvi tvornih sil in za energično nadaljevanje politike v duhu jugoslovenskega državnega programa. Med levalnimi organizacijami stranke je gotovo tudi škofjeloška, ki jo vodi župan g. Stevo

OD DNEVA DO DNEVA SE BOLJE DOČUTIM

Ze 300 let zdravi radioaktivna rogaška slatina s čudovitimi uspehi bolezni želodca, črevesja, jeter, ledvic in žolča, kakor tudi vsa z njimi v zvezi stoječa obolenja. Radikalnim zdravilnim uspehom radioaktivne rogaške slatine ni bilo dosedaj še nobeno zdravilo kos. Konzum radioaktivne rogaške slatine stalno narašča, zlasti ker jo pije z velikim užitkom tudi zdravi ljudje, ki jih osvežuje in čuva pred napadi raznih bolezni. Skladišče rogaške slatine v Ljubljani. Gospodstvska c. 13 (Kolizej). Telefon 39-43.

šink, a desna roka mu je šolski nadzornik g. Vinko Zahrastrnik. V škofji Loki se bodo prirejali pogosti politični sestanki, ki se bodo na njih obravnavala vsa tekoča vprašanja, poučeni pa bodo volilci sproti tudi o politični situaciji. Odbor bo izvedel evidenco vseh brezposelnih. Z velikim zadovoljstvom so bile sprejete energične besede ministrskega predsednika g. Uzunoviča glede denarja v tujini. Občinska organizacija je izrekla voditelju JNS svoje čestitke. Občni zbor organizacije je bil zelo lepo obiskat. Nova uprava je bila izvoljena soglasno.

Pogreb ugledne škofjeločanke. V petek popoldne je izkazala škofja Loka poslednjo čast prikljubljani in ugledni rojakinji ge. Katarini Kramarjevi, soprog brzojavnega mojstra in posestnika iz Karlovske ulice. Ko je opravila duhovščina pred hišo žalosti žalne molitve, so zapeli pevci »Vigrede«. Nato se je razvil po mestnih ulicah dolg žalni sprevod. Sprejaj je nosila mladina krasne vence in sople, za krsto pa so stopali najprej globoko užalosteni svojci, potem pa ostalo prebivalstvo, ki je pokojnico visoko spoštovalo. Na pokopališču so pevci iznova zapeli, potem pa je sprejela zemlja telesne ostanke blage gospe, ki jo ohranimo v najlepšem spominu.

Vodstvo škofjeloške pošte je prevzel g. Milan Omanec, ki je prišel iz Zirov.

Knjige Slovenske šolske matice so prispale in jih dobe naročniki pri prosvetnem referentu g. Vinku Zahrastrniku.

Klic narave« je naslov zanimivemu filmu, ki ga je predvajal te dni Cvetov Švigelj pod okriljem škofjeloške podružnice SPD v veliki dvorani Sokolskega doma. Pred predvajanjem je imel g. Švigelj uvodni nagovor. Gledali smo dva filma. Prvi nam je pokazal krasote Gorenjske, v drugem pa smo videli naše gorske velikanke, zavite v plašč zimske prirode. Dvorenja je bila nabito polna, saj je bil vstop prost. Prirediteljem smo za lep večer hvaležni.

Škofjeloški Rdeči križ, ki se je prenosoval v sreski odbor društva RK, je lani zelo živahno deloval. V Trbovlje se je poslalo 600 Din v gotovini, v blagu pa dva zaboja stare obleke. RK je dalje priredil nabiralno akcijo za poplavljenice, škofjeloški šolski kuhinji je dal podporo, pa tudi sicer je v mnogih drugih primerih prispeval na pomoč, ako je le mogel. Novi odbor vodi spet dosedajni predsednik g. Blaznik Avgust, fotografar v škofji Loki. Ostali odbor je znatno razširjen, ker pripada loške mu odboru naloga, da organizira RK po vseh občinah škofjeloškega okraja.

Popravljam. Občni zbor škofjeloškega KJS bo v torek 20. t. m. ob 20. v mestni posvetovalnici in ne v ponedeljek, kakor smo pomotoma objavili.

Z Jesenice

Občni zbor podružnice Jugoslovenske Matice bo v ponedeljek 19. t. m. o 19. v risalnici osnovne šole. Istotam 19. t. m. ob 20. pa bo redni letni občni zbor podružnice Ciril Metodove družbe.

Iz Novega mesta

Proračun sreskega cestnega odbora. Novomeški sreski cestni odbor se je na zadnji seji bavil s proračunom za l. 1934-35. Skupni dohodki znašajo 1.940.303, izdatki pa 2.441.455 Din. Za kritje primanjkljaja v znesku 501.142 Din se je sklenilo, pobirati 30 odstotke cestne doklade na vse neposredne davke. Pritožbe zoper ta sklep so dopustne 14 dni po dnevu razglasitve pri sreskem cestnem odboru.

Moška podružnica CMD v Novem mestu bo imela letni občni zbor v sredo 21. t. m. ob 20. v Sokolskem domu, soba v pritličju levo. Običajni dnevni red.

Radio za Din 85.— mesečno

dobite pri
M. WALTER, urar, Novo mesto
Philips zastopstvo. 1938

Zaključek zimskega kmetijskega tečaja v Dobričah je bil 13. t. m. Navzočeni je bil tudi sreski načelnik, vladni svetnik g. Logar. Da je tečaj dobro uspel, gre predvsem zahvala domačim činiteljem. Vodstvo tečaja je bilo v rokah sreskega kmetijskega referenta profesorja g. Maisske. Poleg njega so sodelovali še sreski podnačelnik g. Krajšek, gozdarski svetnik g. inž. Sulgaj, veterinarski svetnik g. Vandot in pomočnik kmetijskega referenta g. Filipič. Tečaj, ki bo ljudstvu in občini v veliko korist, je zaključil sreski načelnik g. Logar, ki je imel na navzočene izpodbojni in lep patriotski nagovor.

Zvočni kino Sokolski dom bo predvajal danes ob 15.15 in 20. krasno zvočno vleopero »Živel nekdo je muzikant«. Prihodnjič : največji češki zvočni velefilm »Dobri vojak Švejk«

Iz Zgorja

Prodaja na dražbi pod desetno vrednost. V dobi gospodarske stiske tudi marsikateri dober gospodar ne more izpolnjevati svojih obveznosti. Posledice tega so tožbe, ružbeni in nazadnje dražbe. Taka dražba se je pred dnevi vršila pri nekem tukajšnjem obrtniku. Zarubljeni predmeti so bili prodani pod desetno vrednost, to pa zato, ker so bili predmeti ocenjeni hitro in površno. Razen nekaj imovitejših oseb se Zgorjani za take dražbe ne zanimajo. Na tej dražbi so bili prodani trije po pol leta stari prašiči za 50 Din. Se tistega dne je kupec prašičke prodal za 500 Din in tako zaslužil 420 Din. Kočija, voz, šivalni stroj, seno in razno orodje so bili prodani za okrog 400 Din, dasi je vse skupaj vredno kakih 5000 Din. Zaradi te prodaje tako nizko pod ceno se pojavljajo splošne zahteve, naj se zadeva

preišče, ker nikakor ne gre, da se nekateri tako okoriščajo na račun bednikov, ki jih je tako kruto udarila usoda gospodarske stiske.

Rdeči križ priredi danes ob pol 20. dobrodelno akademijo za potrebe domačega kraja. Sodelujeta rudniška godba in »Loški glase« z izbranim sporedom. V imenu potrebnih iskreno vabljeni:

Mladina hoče naprej. Zagorski slikarji samouki, ki so pri lanskoletni razstavi v topliški soli pokazali lepe zmožnosti in želi mnogo priznanja, so si organizirali slikarski in modelirski tečaj, katerega bosta vodila kiparski akademik Stane Taurfar in učitelj Arnost Adamič. Namenjen je v prvi vrsti mladim dolinskim soblikarjem.

Knjižnica KJS je našla slednjič zavetišče v Sokolskem domu, kjer posluje vsako nedeljo od 8. do 9. Res škoda, da ni prišlo do fuzije dolinskih knjižnic, kakor smo jo nekoč predlagali. Škoda tudi, da se na tak način cepijo moči, ki vendar vse stremijo za istim ciljem. Vseposvods se skuša delo poenostaviti za večji efekt, cepitev moči pa povzroča nepotrebna trenja. Nekateri knjižnice v dolini, izven rudniške, itak samo životarijo. Lepa centralna knjižnica bi dolini posebno danes pomenila neprecenljivo dobroto.

Dajatev TPD občin. Zaradi jasnosti pred dnevi priobčenega članka o občinskih problemih Zgorja naj povemo, da so pred nekaj leti na podlagi davčne osnove znašale dajateve komasiranim občinam Zgorje okrog 1.400.000 Din. Do danes pa je davčna podlaga tako občutno nazadovala, da dosega dajatev danes le še malenkostno vsoto 110.000 dinarjev, kar gre na rovaš krize, ki je prizadela zagorski rudnik še posebno občutno in zatorej zmanjšala tudi zakonito davčno podlago.

Iz Trbovelj

Občni zbor Kola jugoslovenskih sester se bo vršil v četrtek 22. t. m. ob 16. na gospodinjstvi soli na Vodah. Vse ženske, zlasti pa članice, naj se ga polnoštevilno udeleže.

Nova kuharska knjižica za ceneno in tečno hrano iz domačih pridelkov se dobi v podružnici »Jutra«.

Samomor bolne žene. V petek zvečer si je v duševni zmedenosti prerazela vrata 40letna žena rudarja, Stefanija Zajčeva in podlegla izkrvavitvi. Nesrečna Zajčeva je živela s svojim možem v najprejnejšem zakonu. Odkar ji je umrla mati, je postala melanholična. Večkrat je tožila nad bolečinami v glavi. Usodnega večera se je še razgovarjala s sosedo in jo je vprašala, kje igra godba, ki si jo je v svoji zmedenosti domisljala. Ko je sosedka odšla, si je Zajčeva v svoji sobi z britvijo prerazela vrata. Zapustila je žalujočega moža in nedolnega sinčka.

Iz Hrastnika

Podružnica sadjarskega in vrtnarskega društva nam vsako leto nudi nekaj važnih predavanj, ki pa so bila doslej vsa iz področja sadjarstva. Na zadnjem društenem občnem zboru je bila izražena želja, naj bi se čimprej predavalo tudi o vrtnarstvu. Tej želji bo ustrezno takoj, ko bodo dopustle vremenske razmere.

Pust se je popolnoma ognil letos hrastniške doline, ker ni bilo niti ene predpustne ali pustne veselice. Stari ljudje se še dobro spominjajo nekdanjih pustnih zabav, pripovedovanje o njih pa se sliši kakor bajke. Pomanjkanje zabav in zastoj v družabnem življenju sploh je posledica bede in dokaz, da je ta poleg delavcev zajela tudi obrtnike in društva. V steklarni je bil prejšnji mesec obrat skrajšan na minimum, ta mesec pa bodo delali steklarji le po 72 ur. Rudarji so delali ta teden samo trikrat.

Tatvina na škodo reveža. Hlapcu pri zalogi unioskega piva je neznan tat zvečer ukradel nedolžnega obloko, čevlje ter nekaj perila v vrednosti 1.500 Din. Tatvina je bila takoj javljena orožnikom.

Kino Sokol predvaja danes film »Prebujene strasti« (Prva dekliška ljubezen), tednik in kulturni film.

Iz Šmarja pri Jelšah

Sreski cestni odbor je imel 24. januarja plenarno sejo z obširnimi programom. Proračun za l. 1934/35 je bil sestavljen pod pritiskom gospodarske krize, ki zahteva skrajno štednjo. Vstavljeni so le izdatki za cestne zveze, ki so najbolj nujno potrebne. Za dovršitev, oziroma začetek gradnje pridejo v poštev naslednje cestne proge: Sv. Urban — Lesično — Zeger (delna preložitve); Zetale — Marjina vas (nadaljevanje); Loka — Virštanj — Golobinjek (nova zgradba); Mestinska vas — Pristava — (nova zgradba). Tudi delna regulacija Sotle, ki nepravilja milijonske škodo ob času deževja, se je vzela v proračun. Regulacija te reke v večjem obsegu bo mogla šele, ko se sestane komisija obeh banovin, savske in dravske, do česar, upamo, bo kmalu prišlo. V proračun se je dalje vzele tudi dovozna cesta k bodoči postaji »Lipoglav«.

Občinska seja se je vršila 31. januarja. Razpravljala je predvsem o delovnem programu iz bednostnega sklada, s katerim se naj pomaga našemu revnemu proračunu. Iz tega fonda se bodo gradili občinske ceste Korpupe — Gaj — Brezje ter Zadrže — Sv. Barbara.

Tečaj samaritanskega odseka gasilске čete, ki ga vodi dr. Logar, predsednik odseka, se je pričel 8. t. m. Predavanja so zelo zanimiva ne samo za gasilce, temveč za vsakogar. Tečaj se vrši vsako sredo v tednu.

Iz življenja na deželi

BOROVNICA. Dramatični odsek Sokolskega društva v Borovnici je v nedeljo 4. t. m. v priporočeni Klabundovo dramo »Krog s kredo«. S to vprizoritvijo so borovniški Sokoli dokazali, da razpolagajo z odličnimi igralskimi močmi, ter da se lahko prištevajo med najboljše podeželske odre. Največje zasluge ima za to neumorni in agilni br. Hrovatin, kot režiser, kakor tudi kot igralec. Razveseljivo je tudi to, da se je občinstvo izredno zanimalo za predstavo.

GORNJI GRAD. Dne 29. januarja se je vršila pri nas seja pododboru županske zveze za srez Gornji grad. Vodil je sejo predsednik želeh Anton. Sestanka sta se udeležila tudi sreski načelnik g. Kandrič in sreski kmetijski referent g. Novak. Razpravljalo se je o pomožni akciji, o uredbi za občinske tajnike, o pobiranju občinskih naklad in o previsoki odobavi v našem srezu. Med slučajnostmi se je obravnavalo tudi izigravanje agrarne reforme v gornje-grajskem srezu. — O uredbi za občinske tajnike je podal sreski načelnik g. Kandrič daljše poročilo, sreski kmetijski referent g. Novak je govoril glede nabave koruze. Vsi navzoči župani so bili za to, da ostanje tajnik, kakor so bili doslej, ker občine, posebno podeželske, niso zmogle plačati juristov, kakor jih določa zakon. Mnogo se je govorilo o prekomerni odobavi v našem srezu, kar ljudstvo hudobu občuti. Davki naj bi bili razmeram primerno pravilno odmerjeni in strogo izvajani.

THAN. Na svetilnici smo imeli občini zbor JNS, ki ga je poselil tudi narodni poslanec g. Cerer. Zbora se je udeležilo nad 100 občanov, ki so pazljivo sledili izvajanjem. Kdor je videl našo družinico, se ni čudil, da pri nas ni bilo prostora za elemosinjenje, kar sestavljajo lesto naše občine reši in preudarni ljudje. G. narodni poslanec je opozoril na težo razmer in skrb vlade za izboljšanje gospodarstva. Očrtal je hude politične prilike v drugih državah in naglašal, da je le v skrajnosti moč. Vsakdo, ki ima kake težnje, naj se zela pri njej, pri predsedstvu sreske organizacije ali pri g. sreskem načelniku. Da so nam ti gospodje naklonjeni, smo občutili že v mnogih primerih, zato smo jim tudi hvaležni. V razgovoru je odgovarjal g. narodni poslanec na razna vprašanja. — Razšli smo se vsi dobro razpoloženi z željo, da se kmalu sproti epidemio.

MAJSERK. Državna narodna šola je uprizarila 2. t. m. igri »Prisega o polnoči« in v. je. Prebivalstvo se je v velikem številu udeležilo predstave. »Prisega o polnoči« je zelo ugajala. Vloge so bile posredno razdeljene. Tudi burka v. je bila dobro odigrana in je povzročila mnogo smeha.

MORAVCE. Preteklo nedeljo je imela moravska občinska organizacija JNS svoj letni občini zbor, ki mu je prisostvovalo okrog 200 članov. Zbor je otvoril predsednik g. Tomc. Nato je predsednik sreske organizacije za srez Kamnik g. Rautar opravil odosotnost narodnega poslanca g. Cererja in občino poročal o gospodarski in politični situaciji in o določenih javnih delih za srez Kamnik, od katerih pričakuje obče koristi tudi moravska dolina. Sledila so poročila funkcionarjev. Predsednik g. Tomc se je v uvodu zahvalil članstvu za vse delo izvršeno ob priliki občinskih volitev, pri katerih je lista JNS tako sijajno zmaga. Sporočil je tudi, da je bil pritožba kaplana g. Ferkulje zaradi volitev od upravnega sodišča zavrnjena. Nadalje je govoril o važnih občinskih zadevah, zlasti o proračunu nove velike občine, kakor tudi o določenih javnih delih. Kakor se doznava, bodo že letošnjo pomlad pričeli trestati novo cesto Moravce — Kandrše, kar bo moravski dolini in njenemu prebivalstvu v veliko korist. Iz tajniškega poročila g. Berlota je razvidno, da ima organizacija 320 članov. Zaradi obsežnega teritorija občinske organizacije (g.) bili ustanovljeni v Pečah in pri Sv. Trojici krajevni organizaciji. Odbor in g. predsednik sta v šestih primerih posredovala na odločitveni mestih s prilog članstva, in to največ z uspehom. Blagajniško poročilo je podal g. Napokoj in zaprosil članstvo, naj članarino redno plačuje, ker bo iz teh dohodkov organizacija naročila večje število naprednih tednikov za članstvo. Pri volitvah je bila sprejeta predlagana lista. Nato so se pri slučajnostih razmotrile še razne stranske zadeve. Na

predlog g. Tomca se je z zbora poslala predsedniku vlade g. Uzunoviću pozdravna brožavka. Takoj po zaključku zbora se je sestel izvršilni odbor, ki je izvolil za predsednika g. Tomca iz Moravce. Ostali odbor pa je pretežno neizpremenjen.

MOSNJE. Dne 4. t. m. se je vršil v šoli redni občini zbor gasilske čete. Iz poročila funkcionarjev je posneti, da četa, ki šteje 45 rednih članov, prav živahno deluje. Sledil je zanimiv referat g. tajnika o ustroju gasilstva. Ob zaključku lepega zbora so se med člane razdelile še nabirane pole za sročolov, ki ga četa priredi ob priliki veselice na belo nedeljo v Mošnjah. Čisti dobiček se bo porabil za popravila orožja.

SV. MARJETA NIZE PTUJA. Občinska organizacija JNS je imela ta dni občini zbor. Na novo je pristopilo 17 članov in šteje organizacija že blizu 200 članov, kar je lepo število. Vsi zborovalci so se odločno zavzeli za to, da nam pošte ne vzamemo. Upamo, da bo organizacija s prošnjo na pristojno oblastvo imela uspeh, saj imamo pri nas sedemrazredno šolo, banovinskega zdravnika, župnijsko, kmetijsko in banovinsko šolo in več gospodarskih in prosvetnih organizacij.

SMARTNO PRI LITVI. V petek dne 16. t. m. se je na povabilo sreskega načelnika v Litvi sestel sreski odbor za izvršitev javnih del v litviškem srezu. Sestanka so se udeležili zastopniki iz vseh občinskih srezov. Na dnevnem redu je bila tudi izvolitev delegata v banovinski odbor za javna dela v litviškem srezu. Izvoljen je bil g. Josip Strman, župan v Smartnem. Razpravljalo se je o vseh javnih delih, ki naj bi se izvršila letos v občini litviškega sresa. Sklenjena je bila tudi intervencija na vseh pristojnih mestih, da se z gradnjo zassvske ceste letos prične, kar pridejo le tako naši delavci spet do rednega zaslužka.

SMARTNO OB PAKI. Mladinski pevski zbor je priredil 2. t. m. koncert. Dobitek je odstopil Kolu jugoslovenskih sester, ki bo te dni obdarovalo okrog 40 otrok z oblikami. Koncert je prav lepo uspel. Pole so se Adamčičeva »Pesem beravca«, Klančnikova »Biba leze«, Adamčičeva »Marija je po polju romala« in Mokranjeva »Bolo čedo« s solističeto Berto Letonjevo. Poslušalci niso štedili iz aplavzov. V drugem delu je nastopil naš domači trio: g. Franc Klančnik (klavir), g. Mirko Petrič (čelo) in g. Oskar Hudales (violina), ki je prijetno iznenadil občinstvo, ki se ni nadejalo takega užitka. Klančnikov trio »Arabeske« je bil splošno priznan. Požrtvovalnost, ki jo so pokazali učitelj g. Hudales s svojim mladinskim zborom potem sodelovalci tina, Kolašice s prireditvijo čajanke in darovalci peciva, je omogočila najnujnejšo pomoč našim siromašnim šolski deci. Najtoplejša jim zahvala!

VENCESLAVI SLOV. BISTRICI. Prav dobro je uspešna veseliga »Trije vaški svetniki«, ki jo je na pustno nedeljo uprizarila javna narodna knjižnica, ki si je iz čistega dobička letošnjih treh prireditev nabavila primeren oder. Upanje imamo, da se bomo v kratkem postavljali tudi že z novimi kulismi. Občinstvo se je po igri izjavilo, da si želi še več takšnih zabavnih iger.

Iz Slovenjgradca

sg— Oseba vest, za duhovnika v tukajšnji bolnišnici je bil imenovan g. Guzej, kaplan iz Smartna pri Velenju.

sg— Higienška razstava bo v dnevih od 25. marca do 3. aprila. Aranžiral jo bo sreski odbor Rdečega križa. Razstava bo razmescena v veliki dvorani Sokolskega doma in je namenjena za ves srez. Vzporredno z razstavo se priredi zdravstveni teden z raznimi predavanji in predvajani zdravstvenih filmov.

Iz Ptuja

g— Občini zbor Zdrženja pekovskih mojstrov za politično okraje Ptuj, Ljutomer in Mursko Soboto se je vršil 12. t. m. Kot delegat Zbornice za TOI se je zbora udeležil veletrgovca g. Milko Šentar iz Ptuja, kot zastopnik okrožne zveze iz Maribora g. Novak in za Pekovsko združenje v Mariboru podpredsednik g. Kovatič. Iz Zagreba sta prisela na zbor generalni tajnik Pekovske zveze g. Bašić in zastopnik zagrebških pekov g. Rukavina. Zbor je vodil namesto pred kratkim umrlega predsednika Tomaža Lozinika podpredsednik g. Jožef Fürthner. Oba delegata iz

Zagreba sta poročala o važnosti organizacije pekov, o nameravi ustanovitvi zveze za vso državo in o izdajanju strokovnega glasila »Peka«. Zbor je odobril računski zaključek za leto 1933, ki izkazuje premoženje nad 7000 Din in proračun za leto 1934. Sklenilo se je povisati doklado, in sicer za mojstre, ki zaposlujejo po dva pomočnika, od 50 na 120 Din, za one pa, ki zaposlujejo po več kakor dva pomočnika, od 50 na 150 Din letno. Pekovska združba bo pristopila tudi kot članica k Zvezi. Za člane, ki neupravičeno izostanejo od občnega zbora, se je določila globa po 40 Din. Pri volitvah je bil izvoljen za predsednika pekovski mojster g. Ferdo Lašič iz Ptuja.

g— Prva kuharska razstava v Ptuj, ki jo je priredila restavracija »Pri pošta«, se je zaključila z rekordnim obiskom. Razstava je bila v veliki gostilniški sobi in je okusne dekoracije izvršil tukajšnji vrtnar g. Vauda. Kuharske dobrote so bile razstavljene na dveh velikih mizah. Ena miza je vsebovala samo okusno pripravljene slaščice, na drugi mizi pa so bile razstavljene specialitete morskih in domačih rib, prirejane na vse načine, in razni narezki in perutnina. Dve mizi pa sta bili opremljeni z najfinjšim jedilnim priborom. Vse specialitete je pripravila restavracija g. Berličeva s svojimi kuharskimi pomočniki. Razstava je pokazala, da lahko tudi Ptuj nudi vse kuharske dobrote še tako razvajanemu tujcu.

g— Nezgoda. Železničarski kovač Fric Ciril se je peljal s kolesom v službo, pri čemer je padel in si zlomil desnico. Prepeljali so ga v ptujsko bolnišnico.

g— Tatvina preproge. Ahmedović Hadžib, trgovski zastopnik s preprogami iz Zagreba, je imel na Tyrševem trgu razstavljene preproge. V njegovi bližini je bil tudi zastopnik s preprogami Dženanović Šaban, cigan iz Prijedora. Ahmedović je poprosil svojega tovariša, da naj malo pazi na njegove preproge, sam pa se je napotil v bliž-

njo gostilno zajtrkovat. Ko se je vrnil, ni našel več svojih preprog. Izgubil pa je tudi Dženanović. Ahmedović je osulil tatvine svojega tovariša. Tatvino je prijavil policiji, ki pa tatu ni mogla več izslediti in je razpisala za njim tiralo.

Iz Murske Sobotе

ms— Nekaj statistike iz tukajšnjega sreskega sodišča v preteklem letu. Civilnopravne zadeve: opominskih tožb 871 (lani 764), malotnih zadev 351 (44), meničnih zadev 12 (lani je bilo za to pristojno okrogno sodišče), drugih pravnih 1018 (lani 1132), izvršilnih zadev 2236 (1455), od teh 124 dražb, dalje prisilnih uprav 8 (13), izvršb na premoženje 1588 (1465), opravičenih ruševnih 896 (572), opravičenih prisilnih prodaj 71 (70), zanušim 803 (711), varstvenih zadev 311 (322), skrbstvenih zadev 61 (91), prekljani zaradi duševne bolezni 4 (6), zaradi pijančenja 2 (0) in zaradi zapeljivosti 3 (0), odgovodi stanovanj 11 (2) in zemljiškoknjižnih zadev 3607 (3546). Kazenske zadeve: maljši mladolotniki 14 (21), prestopkov, za katere je pristojno sresko sodišče, 840 (931) in preiskav 193 (217). Zapornikov je bilo v sodnem priporu 68 (skupno število 577 dni), sodnih obsojencev 190 (skupno število 1833 dni), carskih obsojencev 73 (skupno število 1090 dni) in obsojencev upravnih oblastev 183 (skupno število 379 dni). Skupno število jetnikov je znašalo 514 z 3899 oskrbnimi dnevi. Zapor niso bili v lanskem letu niti enkrat prazni. Število uradnih dni je znašalo 13 nasproti 30 v lanskem letu, ker so se zaradi štednje ukiniteli uradni dnevi v Križevcih in Gornji Lendavi. S tem pa je posebno prizadeto prebivalstvo gorčanskega Prekmurja, ki ima slabe prometne zveze. Potrebno bi bilo, da se spet uvedejo uradni dnevi v omenjenih dveh krajih.

IZ ORGANIZACIJE JNS

Organizacija JNS v št. Vidu

Občinska organizacija JNS v št. Vidu nad Ljubljano je imela preteklo nedeljo ob pol 8. uri svojo redno letno glavno skupščino v dvorani g. Kratkega. Prisotnih je bilo 86 članov in čez 40 drugih somišljenikov, ki bodo vsi pristopili k organizaciji.

Predsednik g. Ivan Pipan je otvoril skupščino in pozdravil vse navzoče, posebno še narodnega poslanca g. Albin Komana, banovinskega svetnika g. Valentina Babnika in župana iz Tacna g. Ivana Medveda. Tajnik g. Ivan Šmajdek in blaginjak g. Anton Kremžar ml. sta podala svoja poročila. O delovanju Narodne skupščine in o splošnem gospodarskem stanju v državi je poročal nar. posl. g. Albin Koman, o banovinski skupščini pa ban. svetnik g. Valentin Babnik.

Skupščina je bila zelo živahna in g. poslanec Koman je na razna vprašanja polmašil stalšče sedanje vlade. Priporočal je pristop v JNS, ker le v tej je moč, kar so že pokazale lanske občinske volitve.

Pri volitvah odbornikov je bil izvoljen po večini stari odbor s predsednikom g. Ivanom Pipanom. Članarina za leto 1934 je bila določena na letnih 6.— Din. Radi neupoštevanja organizacijskih statutarov pri zadnji občinski volitvah je bilo iz stranke izključenih 18 članov. Ob pol 11. je bil občini zbor zaključen.

Resnica o občinskem gospodarstvu na Ježici

Ježica pri Ljubljani, 15. februarja. Občina Ježica šteje po splojiti z občino Črnuče nad 4500 prebivalcev in je zato po številu prebivalstva na četrtim mestu med občinami ljubljanskega sresa. Od 24 občinskih odbornikov je bilo v liste JNS izvoljenih 22, opoziciji pripadata 2 odbornika. Do 16. decembra 1931 so v občinskih upravnih imeli odločilo besedo pristajši SLS, od tega dne je prešla občina v roke pristajšev JNS. Vse prejšnje uprave cela desetletja niso storile skoro ničesar za javna dela in naprave, razen elektrifikacije vasi (Ježica, Mala vas, Stožice, Tomčevce in Jarše), ki pa se odlikuje po visoki ceni električnega toka. Vasi Savlje in Kleče sta imeli že mnogo prej po zaslugi naprednjaka Hvastje električno napeljav. Sedanja občinska uprava povečano obči-

ne ima zaradi nedelavnosti prejšnjih uprav in zaradi težke gospodarske situacije, ki jo težavno stališče, kar se je pokazalo posebno pri sestavi proračuna za l. 1934-35. Posebno neugodno je vplivalo na proračun izdatkov to, da je bilo treba vnesti vanj poleg običajnega zneska za šole še znesek 50.000 Din kot fond za skrajno potrebno povečanje šole v Črnučah. Upravniki odbor je zato z vso preudarnostjo in s skrajno štedljivostjo sestavil kar najmanjši proračun, a je moral kljub vsej varčnosti, da obdrži proračun izdatkov in dohodkov v ravnotežju, povisati doklade od 55 na 88%.

Proračun je bil po predpisu 5 dni v občinski pisarni javnosti razpoložen na ogled in je imel vsakdo pravico vložiti svoje pripombe k osnutku proračuna. Te pravice sta se poslužila samo g. Sever Franc (Andrejčkov) z Ježice in Plevnik Ignac iz Tomčevca. Skoro istočasno je prinesel »Slovenec« osnutek proračuna, ki je navajal v zneskih posamezne postavke. Pri tem pa se je poročeval »Slovenec« po službi zavijanja resnice. Navedel je, da je za javno razsvetljavo Savelj in Kleč določenih 6000 Din, v resnici pa je ta znesek določen za javno razsvetljavo cele občine Ježice. V poglavju »prosveta« je zapisal, da je za šolo in podporo Sokolu določenih 123.594 Din, v resnici pa je določeno za šolo na Ježici 32.000 Din, za šolo Črnuče 75.763 Din, za šolo pri Sv. Petru 11.831 Din, za Sokola pa le 3000 Din in za druge prosvetna društva 1000 Din. To pa se čita in sliši precej drugače, kakor je v »Slovenec«, in vsakdo lahko takoj ugane, s kakšnim namenom se delo take poročila.

Dne 17. januarja t. l. je bil prečitan v proračunski seji ugovor gg. Severja in Plevnika ki je jasno pokazal, da je bil namen ves drug nego stvaren.

Predlagala sta znižanje izdatkov nekaterih postavk za 22.800 Din, v drugih postavkah sta predlagala zvišanje izdatkov za 40.000 Din, tako da bi občinski odbor, ako bi ugodil pritožnikom, moral zvišati po upravi predlagane izdatke proračuna za 17.200 Din. Še večja modrost in skrb za ljudstvo sledi v ugovoru gg. Severja in Plevnika, ko predlagata, da se v dosegu kritja za 17.200 Din višjih izdatkov znižajo predlagane doklade za 38%! Predlog za povnanje trošarine na alkoholne pijače nad 1 Din od litra se ne more smatrati resen, ker zakon ne dovoljuje takega povnjenja. V ugovoru sta se pritožnika sklice-

vale na to, kako malo je veljala občinska uprava v l. 1931, to je takrat, ko sta županova gg. Sever in njegov oče. V sled tega je dal prečitati g. predsednik izpisek vseh dohodkov gg. župana in tajnika v l. 1931, s katerim je dokazano, da sta prešla skroz 18.000 Din. In takrat je bila občina brez Črnuče! S tem je povedano in dokazano, kako so delali »poceni in v korist ljudstva« vsi tisti, ki danes kriče o visokih izdatkih za občinsko upravo. Sprito takih dokazov o neutemeljenosti ugovora proti proračunu je občinski odbor z mirno vestjo sprejel z 18 glasovi proti 5 proračun v znesku 358.772 Din, kakor ga je predlagala obč. uprava. S tem je pojasnjeno vse, kar so znašli ljudje trosili po občini proti proračunu.

Uspešno delo JNS v Murski Soboti

Murska Sobota, 16. februarja.

Pred dnevi se je vršil letni občini zbor občinske organizacije JNS v Murski Soboti, ki se ga je udeležilo okrog 200 volitev. Prisotna sta bila tudi poslanec g. Benko Josip in župan g. Hartner Ferdi.

Po poročilu predsednika g. Čeha je povzel besedo g. narodni poslanec, ki je orisoval vse težave, ki težijo naše življenje. Poljudno je razložil zakon o zaščiti kmetovalcev, s katerim se je naša srednja pot, da ne bodo oškodovani niti upniki, niti kmetje, ki si trenutno ne morejo pomagati. G. poslanec je posredoval glede zaposlitve čim večjega števila naših seznanskih delavcev v Franciji. Agrarna reforma je prešla naposled v izvršitev in bo vsakdo lahko odplačal dovoljeno zemljo v 20-letnih obrokih. Omenil je tudi letošnji državni proračun, predvsem na veliko skrb naših oblastev za brezposelne. Upanje je, da bo v zvezi z akcijo za brezposelne prišla do realizacije zgradba mostu čez Muro pri Petajncih, ki bi bil važna pridobitev za vse Prekmurje. Glede kmetijske šole v Rakicanu je izrazil željo, naj bi se vršili dvomesečni tečaj v raznih sezonah, kar je letošnji pouk za enkrat neznano, kar je izvajanja g. poslanca so se vsi navzoči zahvalili z aplavzom. Za njim je izgovoril še župan g. Hartner, ki je pozival zborovalce k složnemu delu.

Sledila so poročila posameznih funkcionarjev, nato pa so se vršile volitve novega odbora, ki je ostal v glavnem neizpremenjen z g. Čehom Francem na čelu. Na novo so bili izvoljeni v odbor gg.: Hartner Ferdinand, Urek Franc in Pertot Krišijan. Pri slučajnostih se je oglasil k besedi podžupan g. Pertot ter izrazil željo, da bi se drugo leto spet otvoril 5. razred gimnazije, če bi moglo s podporo banovine. Obenem je predlagal, da bi se ustanovili pododbor agrarne zajednice. Temu predlogu se je pridružil tudi poslanec g. Benko, ki je obenem zaprosil naj g. podžupan prevzame organizacijo pododbor.

Občini zbor JNS

v Šmartnem pri Litvi

Tako lepega političnega zbora v Šmartnem že dolgo nismo videli kakor pretečno nedeljo, ko je polagala občinska organizacija JNS za občino Šmartno svoj obracun na občnem zboru, v prostorih tukajšnje osnovne šole. Navzočih je bilo nad 150 somišljenikov, ki so prihiteli tudi iz oddaljenih gorskih vasi, da se porazgovore o krasnem razmahu državne misli v svojem območju in da slišijo poročila organizacijskih funkcionarjev.

Zbor je otvoril predsednik g. Josip Strman, ki je očrtal delovanje organizacije in delovanje organizacijskih zastopnikov v občinskem odboru. Pokazal je vidne uspehe in razgrnil načrt dela; delo ima služiti skupnemu blagru vseh občanov. Upati smemo, da se prične z javnimi deli v kratkem tako da pridejo brezposelni do dela in težko pričakovanega zaslužka.

Poročila predsednika in ostalih društvenih funkcionarjev so bila z navdušenjem pritrjevanjem sprejeta. Obširno poročilo je podal nar. posl. g. Marvje o gospodarskem in političnem položaju v naši državi in stanju zunanje politike, ki nam obeta mnogo dobrin za bodočnost, kar je v prvi vrsti zasluha našega velikega vladarja.

Pri volitvah je bil za predsednika zopet izvoljen g. Josip Strman, v ostali odbor pa z malimi izjemami vsi dosedajni člani. Pristopilo je tudi več novih članov. Naše geslo je: Vsi za JNS! Vsi za organizacijo.

Janko J. Srimšek:

Seme

Na kupu slame sta v zaduhlem hlevu sedela z menoj desetnika Jecmenica in Pavosevič. Franjo, naslonjen s hrbtom v mehko stelo, je žulil svojo lulico. Dragi je trl skorjo kruha in neprestano pljuval. Za božjo voljo, kaj ne bi pljuval! V komisiju je bilo več peska in prsti zameneže kakor koruze, jecmenca in ovsenih otrobov, ki so tiste čase bili sestojni deli vojaškega kruha. Zakaj potem med jedjo ne bi pljuval! S trebljenjem lačnih zob bi se prevleč časa zapravilo. Kadar ga je bilo — časa — nekaj na razpolago, ga je človek rajše prepal v skritem kotičku, kamor niso dosegle vražje stražmojstra vražje oči.

»Povej me sta ališala nocoj. Kaj pravita na to?« sem vzdignil glavo in pogledal tovariša.

»Kaj bi rekel? Kaj naj dem? Moral bo mo pač tudi mi. Tu ni niti govora o nepoštenosti. Če samo z mezinčnem ganemo, nas odnese vrag!« je zamrmral Dragi Pavosevič. »Pojdemo in prisrežemo! Druge rešitve ni, fanta, mislim. Vsa za sedaj ne.«

»Kako sodiš t. l., Franjo?«

Desetnik Jecmenica je pomežiknil z očmi. s počasno kretnjo snel pipo iz ust in zamahnil z roko. »Jaz ne! Nikoli! Nikoli več!« je rekel odločno.

»Ne moraš! Komanda zmorse strelcev, ki na petnajst korakov nikoli ne zgreše ciljev. Priče njihove sposobnosti in spretnosti smo bili že nekajkrat. Morda bi jih sedaj nekaj izbrali celo iz našega voda. Pa tudi moža bi se našlo, ki bo v priliki, da se mu oblastem škoda zdelo smodnika, znal ravnanj v vrvi in niti rok si ne bo kasneje umil rabeli kakor si jih je opral Pončič Pilat. — Mlad sem. Ne bi še rad poginil. Vsa ne na tak način. Prav goverim?« se je Pavosevič obrnil k meni.

»Skoraj da! Povelju se podrediti ali pa —

»Enkrat samkrat sem po krivici prisegel, prijatelja,« je dejal Franjo. »Samo enkrat! No tudi to krivo prisego mi je Bog, ako je količkaj pravičen, že zdavnaj odpustil. Prevelikokrat sem ga prošil za to! Moral bi biti gluh in brez srca, če me ni slišal in uslišal. — Pred treni leti — Na naboru — Takrat — V okoliščinah, ki so same po sebi izključevale pošteno prisego — Rekrut — Novinec — Pijen do onemoglosti — Oborožen žandar me je podpal, da se nisem zrušil — Drugi me je lovil za desnico in mi k prisegi nameršal prste, ki bi se bili tako radi zvil v figo — Ha! Pa govore in pridigajo o poštenju — O prisegah — O svetih in prevetih prisegah. — Kje je bilo njihovo poštenje takrat? — Kje je bilo njihovo poštenje danes? — Morje ognja in morje krvi! To je njihovo poštenje!«

Lisko, desetnikov konj, je pri jaslinh nemirno zaveslal z repom, vrgel v zrak zadnje noge in se na vso moč izvetril.

»Ljubček moj! Lisko moj!« je skočil Franjo h konju in ga potpreljal po križu in vratu. »Enih misli sva, kaj ne?« se je smejal zadovoljno in si Liskovo glavo stisnil na prsi. »Njihovo — naših gospodarjev — poštenje je tako, da oba kašljeva nanj! — Moj si, moj, Lisko! Otrociček! Bratec! Rada se imava — Ker se razumeva. — Midva — upornika —!« S prsti je konju razčesal kodre na čelu in ga poljubil na živodreči smrček. »No, Lisko! Mi ne boš vrnil poljubčka?«

Konj je podrsal z glavo po dragončevi ramli, ga z debelimi ustnicami osmuknil po licu in veselo zarežgal. Desetnik je popravljal seno v ločirnicah in stelo pod življo. »Ej,« je vzdihnil, »zakaj ne znaš, umeš govoriti, konjiček moj! Oficijskih uniform ne trpiš. Niti blizu ti ne smejo gospodje lajtnanti in taki svetniki. Z vsemi štirimi

si mahoma na njih. Če bi še dar govora imel in bi jim lahko povedal tudi to, zakaj jih ne maraš!«

»Tako smo, Franjo, prisegli vsi. Ali skoraj vsi! V senci bajnetov —

»Da!« je potrdil Jecmenica in so vračal k nama na slamo. In je vprašal: »Ali pa ste pozneje, ko ste se spametovali, obudili kesanje za svoj greh? Pred Stvarnikom in pred seboj? Za pokoro ne baram, če ste jo delali! Ker pokorimo se vsi — taki — že dve leti in čez!«

S Pavosevičem sva molčala. Franjo pa je nadaljeval: »K! Je škodron pred odhodom na fronto prisegel — spet prisegel — menda sleherni dragonček že v tretji in četrti — vidita, koliko oni sami verjamejo našim prisegam! — sem bil trezen in bistrega duha kakor ob svojem rojstvu. Na vzvišenem odru v kasarnskem dvorišču so postavili oltar in izpred oltarja je svetnik s križem v levici in z vzdignjeno desnico — meni se je zdelo, da v njegovi meč — narekaval prisego. Može krogi mene so ponavljali njegove besede. Jez jih nisem! Zapri sem ušesa in dušo, da jih ne bi čul, in sem iz gorečega srca molil očenáš — očenáš za svojo siromašno mater, ki je ostala doma brez rednika in pomočnika — Sama sebe prepustena s kopico nezrelih otrok — mojih bratcev in sestric — Da, fanta!«

»Toda pred zakonom —« je menil Pavosevič.

»Pred njihovim zakonom, reci, me to ne opravičuje! Vem! Ampak poslušajta me! Izolal sem se komaj za pisanje in branje. Ali zato vseeno — morda celo ravno zato, ker se nisem učil vinikov sol in učestnosti — vem tudi to, da nad človeškimi zakoni stoji zakon, resnično svet in do večnosti nespremenljiv, ki ga niso sestavljali za zeleno mizo avstrijski gospodje v izlikanih suknjah! Zakon božji! Zakon moj in tvoje — zakon naše vesti! Zakon, ki sem se ga učil kot dojenček na materinih prsih! Zakon, ki sta ga moj oče in moja mati pila iz mleka svojih mater! Zakon edini! Najsvetejši! Ki pred njim s srčnim vese-

ljem in iskrenim spoštovanjem pripogibam koleno in glavo in dušo! Zakon, ki mi govori, da je vse ono, kar so naši gospodarji skozi stoletja počeli in še danes počno z nami, vnebovpljiv greh. greh zoper svetega Duha, ki zanj ne bo odpustjenja niti na zem niti na osem svetov! Vzglejod, primerov zahtevata? Čemu? Odprta, prijatelja, oči! Ozrta se v preteklost! Razgledaj se po sedanosti! Odprta možgane in srce in bodita vsem in vsemu, kar bosta videla in našla, sodnika! Sodnika pravičnega! Sodnika po svoji — po človeški vesti! Natančno in nepristransko pretehtajta vse dobro in vse hudo in naredita obračun! Rezultat bo — moje prepiranje! Prisegam vama pri svoji neumrljoki duši! — Čez meje tebedne države, ki sem jo moral domovino klicati in mi niti maceha ni bila, vama mogoče beže misli. Da je tudi tam — onkraj gorečih mejnikov — tako! Po celem svetu da je tako! Povsod da vladajo zakoni, enako kruti, enako neumiljeni in krvnički kakor to! Ali je zato tudi tam — pri sosedih — puntarjev in revolucijonarjev — ne bojšta se našega pravega imena — ki prav tako kakor mi zahtevajo za sebe in svoje najboljše ali vsaj nekaj boljše, kakor jim je bilo odmerjeno do te ure! — Pravim vama, fanta: Jasni se! Dani se! Noč je bila dolga in strašna! Ali je soncebožje močnejše od teme! — Kadar bom, vračalo se od tod ali od koderkoli v naše strani, obstal na pragu dežele, ki jo bom po pravici božji in človeški lahko nazval svojo domovino, in me bo Ona resnično sprejela kot svoje dete, potem, prijatelja, potem se bom združen s svojimi severnimi in južnimi brati ob istem ognjišču pod isto streho, z navdušenja vriskačim sremcem podvrgel vsem njenim postavam in zakonom in ji dal in žrtvoval za občutkom sreče vse, prav vse, kar bo zahtevalo od mene! Za to črvojedino pa, ki se podira sama v sebi in ji še moramo tlačantiti, ne dam ničesar! Ničesar! Niti starega žebila ne iz podkve mojega Liska!«

Ob desetnikovih besedah se me je lotevalo čudno ugodje. V prsih se je dramilo

nekaj neskončno milega, mehkega in to

SPORT

Dve lepi tekmi na Primorju

Za start v spomladansko sezono je došlo LNP par tekem, od katerih se bosta danes igrali dve na igrišču Primorja, samo ligaško moštvo pa gre v Kranj v goste h Korotanu.

V prvi tekmi nastopi Hermes proti takoj imenovanemu reprezentanci »B« Hermeso moštvo je med našimi sportniki dobro znano, ima za seboj soliden zimski trening v tekmovalstvu za zimski pokal in bo imelo v reprezentanci B prav močnega partnerja. Ta reprezentanca je sestavljena iz najboljšega, kar imajo manjši ljubljanski klubi, in glasi njena postava: Zavri, Kobal, Trček, Smolnikar, Prijatelj, Furlan, Vrhovc, Battelino, Prancs, Stronmajer, Trobčevsek; rez. Boncar, Sluga, Uhan.

Kakor bo že prva tekma tudi s sportnega stališča prav zanimiva, bo pa druga, Ilirija : reprezentanca A, tudi v tem pogledu prvo prekašala. Ilirija nastopi s kompletno prvo garnituro, menda v tej postavi: Rožič, Unterreiter, Berguez, Zitnik, Varšek, Bogme, Rihar, Lah, Svetic I., Svetic II., Preiter, za reprezentanco so pa določeni ti igralci: Logar, Svetec, Repovž, Polšak, Marolt, Zavri II., Modrijan, Siapar, Loborec Urbančič, Jež. Ta postava je — sodeč po imenih — vsaj zanimiva, toda ni dvoma, da bo tudi dovolj močna, da nudi podstavu prvo resen odpor.

Po dolgem presledku je to prvo resnejše vabilo na igrišče, odzvali se mu bodo vsi, ki se zanimajo za razvoj našega nogometa.

Nadaljnje akcije ministrstva za telesno vzgojo za propagando smučarstva

V svojem delu za razvoj in razširjanje smučarstva je ministrstvo za telesno vzgojo sklenilo izvesti v sporazumu z našim zimskosportnim savezom tri tritedenske tečaje za smučarske inструкторje, in sicer v sarajevskem, zagrebškem in beogradskem podstavu. Tečaj prične 20. t. m., in sicer na Palah pri Sarajevu, v Mrkopolju in na Zlatiboru. Pravico udeležbe imajo osebe iz raznih mest, kjer smučarstvo še ni razvito, a prevzemajo obremenitev obveznosti, da končanemu tečaju na razvoju smučarstva v dotičnih krajih. V vsaki tečaj je omejeno število 30 oseb, prijav pa je dvakrat toliko. Ministrstvo prevzame stroške oskrbe tečajnikov, savez odn. podsavezi določijo vodje tečajev, ki morajo biti savezni smučarski učitelji.

Da se razširi smučarstvo tudi med skavti, je sklenil savez skavtov prirediti tečaj za skavte iz vse države, ki je prišel te dni na Zlatibor. Tudi ta tečaj je ministrstvo znatno podprlo. Udeleženci stanujejo v novem domu Higienike zavoda v Zlatiboru, savez jim je dal vsa oprema, a tečaj vodi Mariborčan Boris Kožuh. Vseza se udeležuje skavtskega tečaja na Zlatiboru 35 udeležencev.

Smučarstvo gre dalje svojo pot, širi se v vse kraje in v najkrajšem času pri sedanjem sistematičnem delu ne bo v naši državi kraja, kjer ne bi bil ta sport tako razvit, da bi mogel povsem zasluženo nositi ime pravega narodnega sporta.

Tekme za zimski pokal

Današnji program: ob 13.30 Korotan, Ljubljana : Disk, Domžale na igrišču Korotana na Rakovniku.

Službene objave LNP

(Nadaljevanje s 1. p. o. 14. februarja) Imenuje se v poslovni odbor na mesto g. Omana Otona g. Kuhar Josip. Vzame se na znanje novi odbor Diska, Domžale: predsednik g. Müller Anton ml., tajnik g. Breskvar Ivan. Potrjuje se konstituiranje od Celje: predsednik g. Svetek Anton, namestnik g. Korčec Adolf, tajnik g. Mahkovec Josip, blagajnik g. Grill Franc, okrožni kapetan g. Krell Josip.

Na pojasnilo SK Korotan, Ljubljana, z dopisom št. 109 od 14. februarja, se črta klubu izrečena globa 25 Din (seja u. o. 31. I. 34.), ker je postavlo moštva v redu predal sodniku.

Potrjuje se sprejem dopisov: Ilirija od 12. februarja, Mura, Murska Sobota, od 9. februarja, Amater, Trbovlje, št. 119 od

8. februarja in Velikobeleški NP br. 142 od 8. februarja; na ostale dopise sledijo pisni odgovori.

V vezi sklepa JNS, Sportista od 9. februarja, točka 12, se sklene vložiti protest na glavno skupščino JNS proti sprejemu Slavije, Ljubljana, v članstvo JNS.

Pozivu v točki 16 istih objav JNS se ugotovi s tem, da se odstopi ves material JNS.

Na prošnjo »Jutra« se naprosi BLP, da izda sportno legitimacijo poročevalcu g. Naumu Simiču. — Novak, v. d. tajnika I.

Službene objave GZSP. Do nadaljnjega se dvigne suspenz, izrečen nad članoma SPD Kranjska gora Zore Zdravkom in Aljancij Josipom ter se imenovanima dovoljuje start na vseh prireditvah, ki jih prireja člani JZSS. Ponovno se pozivajo vsi klubi in društva, da takoj poravnajo članarino za leto 1933-34 kakor tudi vse zaostale dajatve. V redno članstvo podsaveza je sprejeto Tujsko prometno društvo v Račah ter je bilo predlagano v sprejem v JZSS. Centralni madinski osek podsaveza poziva vse klube in društva, ki imajo mladinske odseke, da nemudoma pošljejo vse podatke o svojih mladinskih odsekih, kakor tudi rezultate njihovih prireditev, ako so jih že priredili sicer naj store to prihodnje dni. Podatke o delovanju mladinskih odsekov je poslati centralnemu oseku najkasneje do 1. marca t. l. v svrhu statistike. K tekmam se določijo tile sodniki in službovalci odborov. 25. t. m. ob 8. jutraj medklubski stafeta in medklubski smučarski klub D-vje-Mojstrana, sodnika Kramar Janko in Bžič Lojze, službovalci odborov poročnik Nedeljč, k medklubski slalom tekmi 18. t. m. na Rožici, prireditelj TK Skala, Jesenice se določi za sodnika Kerenji Drago in kot službovalce odborov Novšaka Viktorja. Po programu določena medklubski kombinirana tekma, katero bi moral izvesti SK Bratstvo na Jesenicah 18. t. m. je zaradi teh. zaprek odpovedana. Zaradi nenadne obolenosti tajnika I. J. Cinkovica vrši do nadaljnjega vse posle tajništva S. Jagodič. Uprava GZSP se zahvaljuje vsem, ki so ob pripravi prvenstvenih tekem podsaveza podprli delo in doprinesli k uspehu z darili in finančnimi sredstvi.

Službeno iz sekcije ZNS. Obvezen plenarni sestanek ljubljanskih s. b. v ponedeljek 19. t. m. ob 20. v posebni sobi restavracije Slon.

Poverljivost JLAS Maribor. (Službeno). Termin prireditve v letu 1934: 25. marca cross-country prvenstvo Maribora (zelezničar). Nedelja v aprilu: medklubski miting (Rapid). 20. maja klubski stafeta skozi mesto (Maribor). 26. in 27. maja prvenstvo države za moštva (Pover. J. L. A. S.). 10. junija olimpijski dan. 16. in 17. junija olimpijski desetboj in juniorski petboj (zelezničar). Nedelja v juniju: medklubski miting (Maraton). 4. in 5. avgusta prvenstvo Maribora poedincev (Pover. J. L. A. S.). 23. septembra III. pohorski tek (Maraton). 7. oktobra III. mladinski godni tek (Maraton). 1. decembra tek »osvojenjen«: Vahtar-pokal (Maribor). V slučaju ugodnega poteka pogajanj saveza bi v juniju nastopili reprezentanti Francije v neoficielnem srečanju z reprezentanco Jugoslavije v Mariboru. Vodi jo tudi pogajanja z reprezentancama Zazreba in Ljubljane. — Sestanek opolnomočenih delegatov vseh mariborskih klubov bo v četrtek 22. t. m. ob 19. v Aljaževi sobi hotela »Orel«.

Alpski smučski tečaj SPD. SPD v Ljubljani priredi začetkom marca (predvidoma od 4. do 11. marca) osemdnevni alpski smučski tečaj na Kravcu. Ta kurz je namenjen onim smučarjem-turistom, ki smučanje za silo že obvladajo, a jim manjka sigurnost v kretanju na terenu. Nemen tečaja je izvežbati smučarja v toliko in v onih likih, ki mu omogočajo sigurno krmarenje tudi na težjem pobočju v alpskem terenu. Pouk bo razdeljen tako, da se vrši dopolne šolske smučanje, popoldne pa izleti snežne razmere so v zgodnji pomladi najbolj zanesljive. Celotna oskrba za osebo znaša dnevno 35 Din, prijavina 30 Din. Tečaj bo vodil savezni smučski učitelj g. Ervin Zupan. Ker je število tečajnikov omejeno, se priporoča čim prejšnja prijava v pisarni SPD v Ljubljani, Masarykova c., pošlaka Grafike, kjer se dobe tudi točnejše informacije.

Smučski stafeta in skakalna tekma v Mojstrani. Smučarski klub D-vje-Mojstrana priredi v nedeljo 25. t. m. vsakrletno medklubsko stafetno tekmo 4x8 km. Prijave se sprejemajo do zbranja v hotelu Triglav, Mojstrana. Zbranje ob 7.30. Start točno ob 8. Start in cilj v Mojstrani. Prijavnina 10 Din za stafeto, plačljiva pred zbranjem. Darila: Klub stafete, ki zasede I. mesto, prejme lepo pokrajinsko sliko iz okolice Mojstrane. Tekmovalce v najboljšem času dneva prejme priznanico. Tekmuje se po pravilniku JZSS. Dalje priredi isti dan medklubsko skakalno tekmo v treh razredih. V I. razred spadajo vsi oni, ki so že startali na mednarodnih tekmah; v II. razred, ki so dopolnili 18. leto in v III. razred vsi mlajši. Zbranje ob 13.30 na skakalnici. Start točno ob 14. Prijavnina za I. in II. razred 4 Din, III. razred je prijavnine prost. Prijave se sprejemajo do zbranja. Darila: Zmagovalec I. razreda prejme krasno pokrajinsko sliko, zmagovalec II. in III. razreda praktično darilo in priznanico. Tekmuje vsak na lastno odgovornost in po pravilniku JZSS.

SK Lesce je priredil 11. t. m. drugo medklubsko skakalno tekmo v letošnji sezoni. Tekmovalca se je udeležilo 21 tekmovalcev. Prva mesta so zasedli: v konkurenci 1. Novšak A'bin (SK Bohinj) 141.1 točke (34 m 33.5 m), 2. Torkar Jože (SK Lesce) 132.7 (31 m 31 m), 3. Prešeren Franc (SK Lesce) 115.8, (23 m 27 m); izven konkurence: 1. Jože Joža (SK Lesce) 25 m 28 m, 2. Zvab A'bin (SK Lesce) 25 m 23 m.

Smučarsko patrolno tekmo v trojках bo priredila celjska sokolska župa v nedeljo 25. t. m. pri Celjski koči. Moštva bodo nastopila skupno, bodo pa morala med tekmo držati 60 m razdalje med prvimi in zadnjimi (razen na strminah) in bodo morala prikmartiti kot celota na cilj. Moštva si morajo ves čas tekme vzajemno pomagati kar morajo storiti tudi na ostalih smučarskih zletih. Za tekmo je doslej prijavljenih 13 patrol. Tekmovali bodo tudi smučarji 39 pehotnega polka v Celju. Pričetek tekme bomo še objavili.

SK Ilirija. Nogometno moštvo I. skupine se opozarja najstrožje na objavo v članski knjigi v »Evropi« glede današnje tekme s teamom II. A razreda, ki jo je odredil LNP. Igralci morajo biti ob 15.15 v garderobi na prostoru Primorja in se javiti trenerju g. Haftlu. Strogo obvezno!

SK Ilirija (Sabljaška sekcija). Treninzi se vršijo od sedaj naprej vsak ponedeljek, sredo in petek od 19.30 do 21. v telovadnici na ženskem učiteljskem. Družabni člani vabljani. — (Lahkoatletska sekcija). Ob 10. bo country trening iz garderobe drsalske na Iliriji. Vsi in točno!

ZSK Hermes (nogometna sekcija). Za današnje tekme so določeni tile reditelji: Arhar, Sedej, Habicht, Merjasec in Orel. — Vsi imenovani naj bodo ob 13.30 na igrišču Primorja.

TSK Slovan. Polšak, Kobal, Uhan in Sluga naj danes najkasneje do 11. dvigneto pri gospodarju potrebno opremo za nastop v reprezentanci. Do 13.30 naj se javijo podsaveznemu kapetanu na igrišču Primorja.

Vremensko poročilo

Bohinjska Bistrica - Jezero. 17. februarja: —8. jasno, mirno, na solnčni strani 10 cm pršica na 90 cm podlagi, na senčnih straneh sneg zmrižen in trd. Smuka dobra. **Bled-jezero.** 17. februarja: —6. jasno, mirno. 37 cm sneža, led grapav, 30 cm debeline.

Kranjska gora, Rateče-Planica. 17. februarja: —7. jasno, barometer se dviga. 70 cm sneža, sankalnice v Kranjski gori uporabno. Vršič in Tamar 250 cm pršica.

Smučarski dom Ljubljane na Pokljuki. 16. februarja: —2. krasno, jasno, mirno. 200 cm pršica, smuka idealna izgledi najboljše za visoke ture izredne prilike.

Kamnik. 16. januarja: —2. oblačni, mirno. 15 cm sneža, deloma konno, smuka slaba skakalnica uporabna. V planinah smuka dobra, deloma pršič.

Japonska — velesila sporta

Površno in le sem in tja se kdo mimogrede ustavi ob vestih, ki prihajajo o izbornih sportnih rezultatih in napredku sporta sploh na Daljnem vzhodu. Iz teh skromnih in skoraj neopaznih odlomkov si seveda niti približno ne moremo ustvariti prave slike o snem razmahu sportnega gibanja na Japonskem.

V pretekli sezoni sta gostovala tam na obali Tihega morja med drugimi dva odlična francoska boksarja Pladner in Raphael, ki sta v večmesečni turneji imela vrsto uspešnih nastopov po Kitajskem in Japonskem. Ko sta se vrnila, sta sicer potrdila prvotne vesti o svojih zmagah, priznala pa obenem da dorašča v onih delcih novih boksačev, ki se bo s svojimi najboljšimi lahko kmalu uvrstil med boksače svetovnega razreda. Pladner in Raphael sta pripovedovala, da so Japonci za boks kot nalašč; trdi, vztrajni, z vsemi lastnostmi za borbo in tehničarji ter neverjetno dovezetni za teorijo. Japoncu je treba samo še nekaj mednarodne rutine, na se bodo lahko kot enakovredni merili z najboljšimi svetovnimi boksači. Pogoji za razvoj boksa so tamkaj prav ugodni; saj prihaja na večje boksaške prireditve po nekaj desetstotih gledalcev. Te ogromne množice prijateljev boksa tvorijo seveda tudi krepko finančno podlago za nadaljnji razvoj te sportne panoge.

Mladina, ki se je v prvih šolskih letih naučila jiu-jitza in rokoborbe, ima že zaradi tega idealne pogoje za doseg dobrih rezultatov na lahkoatletskem polju. Pred kratkim je japonska lahkoatletska zveza objavila zanimivo listo, ki kaževa najsibše rezultate za one lahkoatlete, ki se hočejo udeležiti berlinske olimpijade 1. 1936. Skoraj nerazumljivo je, kako mislijo voditelji japonske lahke atletike v dveh letih doseči takšne rezultate, čeprav je znano, da gre pri njih razvoj v vseh disciplinah kar skokoma navzgor. Kaj zahtevajo? Olimpijski kandidati morajo doseči: na 100 m 10.6, na 200 m 21.5, na 400 m 47.1, na 800 m 1:53, na 1500 m 3:54, na 5000 m 14:55, na 10 km 31 min, v maratono 2:33, na 110 m z zaprekami 14.6, na 400 m z zaprekami 54, v skoku v daljino 7.45, v višino 1.95, ob palici 4.15, v troskoku 15.20, v disku 48 m, v kopju 68 m, v kladivu 50 m in v desetboju 8100 točk.

Strokovnjak se ne bo mogel dovolj nadejati, če podrobno pregleda ta seznam, saj je med zahtevanimi rezultati nekaj odličnih znamenj, ki jih ponekod — kaj šele pri nas — niso dosegli niti državni prvaki. Čas 31 minut na 10 km je enakovreden najboljšim finskim časom. Še bolj čudno je, da so si Japonci — ki so znani kot »kratki« ljudje — zastavili tako visoke meje v metil diska in kladiva in končno tudi v desetboju. V skokih so brez dvoma še boljši kot kažejo prej omenjene skrajne zahteve lahkoatletskih voditeljev.

Ne smemo misliti, da so te zahteve samo teoretične in se bodo morda odgovorni sportni voditelji pred odhodom v Berlin vendarle zadovoljili tudi z bolj ponižnimi rezultati. Že dosednji sportni razvoj Japonske je samo rezultat takšnih metod. Kako delajo Japonci, se je n. pr. lahko videlo na amsterdamski olimpijadi 1. 1928, ko je japonske plavalce filmalo in slikalo na stotine navijačev, ki so jih prišli: daleč od vzhoda bodrit za zmago. Vsakega so »stopali« po večkrat, na vmesne razdalje in za kontrolo še posebej. Lani so startali prvi japonski smučarji na holmenkolskih tekmah pri Oslu. Prav dobro so se odrezali sinovi vzhajajočega solca, toda glavno delo so menda opravili njihovi spremljevalci, ki so spet filmali vse, kar so videli, se zanimali za vsako podrobnost, za vsako tehnično pomožno sredstvo in sploh spraševali toliko in tako natančno, da so jim nazadnje tudi hladni Norvežani prišli na sled. Prišli so v Oslo zato, da zberejo potrebne skunje za svojo prvo zimsko olimpijado, ki bo po vsej priliki 1. 1940 v Tokiu. Tako delajo Japonci in takim je svet odprt in uspeh zagotovljen!

Posebno poglavje s še bolj presenetljivimi številkami zasluži za japonski plavalci, ki se boljšajo od olimpijade do olimpijade.

Njo, ki je prihajala. Videl sem privkrat — Domovino —

Sprehajali smo konje po otočni planjavi. Rjavi in mrtvi. Tod in tam pobeljeni z mrazom, ki mu oslabele sonce ni moglo do živga.

»Kako je bilo, fant? Sta se moško držala?« je vprašal desetnik Jecmenica. »Kakor si rekel snodi, Franjo!« je odgovoril Pavošević.

»Ti?« menda dvomil o meni? »Nikoli!« — Hvala vama, prijatelja! Drevo vama povem imena tovarišev, ki so v četi našli.

»Kaj nismo sami? Nas je več?« Desetnik se je nasmehnil. V obeh vodih, pehotnem in dragonskem, skoraj polovica. Tiho! Laftnant Strauss gre! je opozoril in pogljal svojega lisca v dir —

Proti koncu druge polovice novembra je v cenzurnem oddelku mestnega poveljstva infanterist Mojzes Zwiebel kontroliral pošto, ki jo je bilo treba odpraviti v zaledje. Pismo za pismom, dopisnico za dopisnico je prebiral. Prečrtal s črnilom zdaj tu, zdaj tam prepovedan izraz ali zabranjen stavek. Zmermal nad nerodno pisavo okornih soldaških rok in prekinjal dolgočasni, pamet moreči posel. Udaril je cenzurni pečat na dopisnico, ki je ležala pred njim, in jo porinil na kup drugih, že pregledanih pismem. Ostlinil je levi palec in kazalec in posegel za novo karto. Med njenim čitanjem mu je s cigaretnega ogorka padel na pisanje utrinek pepela. Malomarno ga je obrisal s spodnjim robom desne dlani in razširil zenice:

»Oho! se mu je utrgalo iz ust. In je še enkrat močneje podrsal po karti: »Kaj je to?« Naglil je kratkovidne oči, oborožene z naočniki nad samo dopisnico. Začutil se je se z glasnejšim: »O—ho!« Pa je skodil do železne pečatne zgradbe ščepca, se vrnil k mizi, nasul ga na karto in raz-

plade in jim ostali kmalu sploh ne bodo mogli delati zmede. Zadnja dva rekorda naj bosta navedena! Majchata Hudeko je plaval 200 m prsno 3:00.3, znani Kitamura pa je plaval 800 m prosto 10:08. To so številke, o katerih se drugim narodom skoraj sanjati ne sme! Samo teh nekaj navedb je zgornja priča, da bodo prišli Japonci v Berlin temeljito pripravljeni in nas bodo najbrže tudi tamkaj presenetili s takšno serijo zmag, za katero se zdaj na papirju bjejo drugi. Kako bo pa 1. 1940, ko bo olimpijada v njihovi domovini, o tem pa si zastopniki najmočnejših sportnih narodov ne upajo delati računov. Bilanca bo najbrže visoko aktivna v korist — rumenih!

SPORT PO SVETU

Berlinska olimpijada se polagoma je približuje in Nemci imajo za pripravami dela čes glavo. Okoli Bošča so razposlali oficijelna vabila 52 državam, kjer poslažeje olimpijski odbori. Znak X. olimpijade je olimpijski zvonec z napisom »Kilometrnim mladim svetom« in znameniti petimi krogi v orlovih krempljih. Istotčasno s vabilom za letno olimpijado so odšli tudi vabila za IV. zimsko olimpijado v Garmisch-Partenkirchenu. Berlin gradi za svojo olimpijado ogromno sportno napravo s 17 ločenimi igrišči za razne panoge, na katerih bo skupno s cestami in dohodil prostora za več kot 400.000 ljudi. Prav tako pa je tudi letovišče v Garmischu že začelo dvigati novo olimpijsko skakalnico s gore Gudli, okoli katere je za treninge še cela vrsta manjših. Prav tako pripravljajo s precejšnjimi stroški tudi novo progo za bob.

Seveda pa tudi drugi olimpijski odbori ne držijo križem rok. Italijani so si n. pr. za prvo silo izposlovali nekaj olajšav na železnikah; odbor je dobil za svojo uporabo okoli 30.000 vozniških listov s 70% popustom. — Francozov tudi ne poudarja malo v Berlin; razumljivo! Okoli 300 aktivnih, kar bo stalo okoli 6 milijonov frankov. Za denar pa je tudi francoski olimpijski odbor se precej v skrbeh; vlada je dala doslej »komaj« 100.000 frankov. Sicer pa se posamezni savezi sami zavedajo, kakšnega pomena je start njihovih zastopnikov na olimpijadi in zato je tudi pri njih — ki najbrže nimajo tako pravnih blagajen kot naši — računati s precej visokimi prispevki.

Prav na tihem in s majhnimi nadanimi se berlinski prireditelji igrakajo tudi s mislijo, da bi na olimpijadi organizirali še nogometni turnir, od katerega si obetajo mnogo dohodkov. Fifa je imela s svojimi članicami zaradi tega že mnogo ne ljubih debat in najbrže tudi to pot ne bo prišlo do sporazuma.

Fifa je letos svojo prireditev razdelila na dva dela, na teke od 21. do 28. febr. v Sollefteali na Švedskem, in na smuk in slalom od 15. do 20. febr. v St. Moritzu. Sollefteja je daleč, toda kljub temu so prijave inozemcev že zdaj precej številne; zaključek prijav je 4. februarja. Najbolj močno bodo razen domačinov zastopali Norvežani, ki pridejo z 29 tekmovalci, med njimi 15 skakalcev. Finska bo poslala 15 tekmovalcev, med njimi vse najsilnejše »kanone« visokega severa. Za njimi bodo Nemci, Poljska in Avstrija z 12 udeleženci, nato 16 Čehoslovakov (6 članov nemške zimskosportne zveze) in 5 Angležev. Švedi bodo nastopili menda kar s 75 tekmovalci. Vabljanih je bilo 30 držav, odzvalo se jih je doslej skupno z domačini osem. Upajo še, toda zdi se, da je kriza tudi drugod, ne samo pri nas!

Organizatorji letošnje prireditve Fise imajo za seboj veliko armado članstva. Švedska smučarska zveza spada med najmočnejše sportne organizacije v državi in šteje po zadnjih podatkih skoraj 1200 društev z okroglo 133.000 člani. Seveda je število smučarjev še daleko višje.

Oficijelni rekordi v hitrostnem drsanju so po zadnjem sklepu mednarodne drsne zveze naslednji: za gospode: 500 m (Eneestangen Norv. 42.5), 1000 m (Thunberg, Fin. 1:28.4), 1500 m (Mathisen, Norv. 2:17.4), 3000 m (Staksrud, Norv. 4:59.1), 5000 m (Heiden, Hol. 8:19.2), 10.000 m (Carlsen, Norv. 17:17.4). — Za dame: 500 m (Landbeck, Avstr. 51.5), 1000 m (Landbeck 1:48.5), 1500 m (Lesche, Fin. 2:49). Rekordirji bodo naknadno prejeli diplome.

mazal. Tresoč se razburjenja po vsem telesu je z dopisnico planil k oknu. »Der Schlag soll ihn treffen. Gott der Gerechte,« je monjal in čital karto. Čital. Dvakrat. Trikrat. — »Poglej vendar, Mojzes, kdo piše karto? Komu? Kam?« Mojzes Zwiebel je ustanovil pošiljaka in prejemnika. In se zastrmel skozi okno na plano, kjer je snežilo v debelih kosmih. Nato se je zakrohotal. Vsedel se je za mizo, namočil pero in na polo papirja napisal prijavo. V prigrb prijave je vložil dopisnico. Vse skupaj je zalepil v kuverto in naslovil: »An das k. u. k. Infanteriedivisionskommando No. 7. Feldpost 111.« V gornjem levu oglu ovoja je dodal in podčrtal beležko: »Streng reservat.«

Infanterist Mojzes Zwiebel je vso pošto, cenzurirano in necenzurirano, s mize stlačil v miznico in predal zaklenil. Obelke je plašč in nataknil na glavo čepico. In je naglih nog zbežal iz sobe in po sneženi gazi v plemiški dvorec na vasi, kjer so se nahajale pisarne divizijske komande.

Desetnika. Dragotina Pavoševića so dva dni pozneje zaradi veleizdaje ustrelili v bukovju za ubogo volinjsko vasico Brani, ker da je na skrivni način poskušal sumljive osebe v ozadju obvestiti o položaju in moralnem stanju avstrijskih armad na ruski fronti.

»Ena števca!« sem govoril desetniku Jecmenici zvečer na slami v bjevu. »Utegnili bi jih bilo biti več, če bi Dragi ne bil umri kot mož!«

»Tako je, prijatelj! Večen spomin njegovega imenu!« Ena števca več, da! In v meri njihovih stotinov eden manj! Toliko hitreje bo Nliva obdelana in klasje zrelo!« je odgovoril Franjo s mračnim čelom in z bliski v očeh.

Čitate tedensko revilo
»ŽIVLJENJE IN SVET«

so ga v tobačnih tovarnah vlagali med zunanji ovvoj in tobak menda radi čuvanja »božje trave« pred vlago. Vtaknil ga je med dva čista lista, ki jih je iztrgal iz knjižnice, in se na zgornjem s svinčnikom rahlo podpisal. Nato je na leščerbi zapilil popisani kos in pepel razmazal po zidnjem. Na njegovi belini se je jasno pojavil Franjin podpis.

»Sedaj razumeta?«

»Prekleti hudič!« je izbuljil oči Pavošević.

»Kdo bi rekel!« sem »kliknil.

»Bog ve, kolikokrat sem takole sporočil v ozadje našim ljudem o položaju in kraji, kjer smo se nahajali, in o »zmagah«, ki smo jih izvajali! Največkrat na onih dopisnicah »Zdrav sem in dobro se mi godi!« Vse so apolezle pod prsti cenzorjev brez spodbite! Seveda moraš biti oprezen! Svinčnik ne sme biti pretop in roka ne pretežka!«

»In takole smrtno obsodbo« — sem Franjin vrnil Križničevo pismo. »še vedno nosiš s seboj? Je nisi uničil? Te ni strah, Franjo?«

»Samo kdor je korajžen, se sme pobahati s srečo!« je rekel desetnik smeje. »Pismo je izvršilo svojo dolžnost. Za vaju sem ga hranil. Moral sem ga pokazati vama v dokaz močnega — našega poštenja! Sedaj lahko gre, kamor spada!«

Vtaknil je zlobkono pismo v laterno in ga ni pustil iz roke, dokler ni zgorelo do zadnjega končca.

»Jutri jutraj, fant, ki prisegi! Brez bojazni! V postroju gotovo ne bomo stali drug zraven drugega! Storita kakor hoče!« Molita ali kolnita! Prisegel ne izgovarjate! Saj bom zopet molil obenaki! To pot ne jamo za svojo rodno mater, temveč tudi za —

— Domovino!« smo v isti čas izgovorili vsi trite

»Pomazaj!« Bog je rekel desetnik Jecmenici, »da ne zastani!« Same so se odzvali, pričetelj! Ali tudi štirinole bomo sodelovali in milno pretevali! Skrb kakšen križ bodo iz njih prejimali in jedli oni, ki pride-

jo za nami, ker njim je posvečeno naše delo, je Usoda naložila na naše rame in položila v naše dlani!« —

—

Nad ubogo volinjsko vasico Brani, kjer je že nekaj tednov taborila komanda 7. pehotne divizije, je viselo surovo oktobrsko jutro leta 1916. Megla se je plazila nad razstreljenimi in za silo pokranjeni bajtami, vlažna in mrzla kakor mrtvaški prti iz svojih kvadrirjev so po blatnih potih prihajali posamezni oddelki štabne čete — vod dragoncev, pešica dunajskih črnih vojnolov in vod pehote 78. polka — pred nizko poslopje, ki je v njem bilo nastanje na mestno poveljstvo. Odredi so se postrojili v linijo s čelom na večna vrata.

Nadporočnik v skrbno očističeni uniformi, na levi polovici prsi dolg niz zvenjaka jočih odlikovanj, ki si jih je bil zasluž kot »Platzkommandant« pri diviziji tri ki lomete za fronto, je stopil čez prag. Za hreščala so kratka povelja. Napol premrli postave vojakov so se sunkoma zavrvali in nadporočnik je začel:

»Männer und Kämpfer für Gott und Vaterland!« Njegovo cesarsko in kraljevo Apostolsko Veličanstvo, naš premišlota cesar in kralj Franc Jožef I. — kakor vam je večini znano — je preminul! Zmagoslavni, z javorikami ovenčani prestol avstroogrske monarhije je po milosti vsemočnega Gospoda vojni trn zasedel kot cesar in kralj Njegovo Veličanstvo Karol I. — Heil! Heil und Sieg! Dreimal hoch!«

Podban dr. O. Pirkmajer:

Samoupravne doklade pri nas

Obremenitve posameznih srezov in še bolj posameznih občin so zelo različne — Potreba izravnave

Ko je banovinski svet razpravljal o banovinskih davčninah, je na izvajanja nekaterih članov banovinskega sveta odgovarjal pomočnik bana g. dr. Pirkmajer. Iz njegovega govora posnemamo naslednje odstavke.

Nobenega dvoma ni, da je banovinska doklada v sedanjosti precej visoka. To moramo pa priznati, na drugi strani je pa tudi treba upoštevati, da ne najdemo nobenega ekvivalenta za znižanje doklade na neposredne davke. Ena pa moram priti, namreč to, da te doklade pri nas niso tako visoke, kakor izgleda na prvi pogled. Upoštevati moramo državne davke, cestne doklade, občinske doklade in banovinske doklade. Vsota vseh teh dokladov da rezultat obremenitve našega naroda. Če vse te doklade upoštevamo, vidimo, da v naši banovinski dokladne obremenitve povprečno ne znašajo več kot 148%. Če vzamemo n. pr. proračune občin v savski banovini, vidimo, da je tam do 50% občin, katerih občinske doklade same znašajo nad 200%, medtem ko pri nas, kakor rečeno, znašajo vse dokladne obremenitve (občinske, sreske in banovinske) povprečno komaj 148 odstotkov. Res je, da so nekateri srezni hud obremenjeni in da so nekatere občine nesorazmerno hujše prizadete. Naša težnja pa je, da izvršimo vertikalno izenačenje teh bremen na ta način, da takim občin nudimo gotove prispevke. Imamo v vidu še drugo akcijo, da se pomagamo občinam, ki imajo visoke doklade, ki imajo velike stroške s solami itd., s tem, da se ustvari nekak izravnalni fond za pasivne občine, v katerega naj bi prispevale občine, ki so nizko obremenjene, ali pa imajo ogromne virov dohodkov iz naslova trošarin. Znano je, da imajo nekatere občine, kjer je mnogo gostiln, visoke dohodke iz trošarin na alkoholne pijače, med tem ko druge občine dohodkov iz trošarin nimajo in so navezane edino le na dohodek iz doklad na neposredne davke.

Naj podam nekaj podatkov, kakšne so obremenitve posameznih srezov. Celotna povprečna obremenitev v banovini je naslednja: občinske doklade 73, sreske cestne doklade 15, banovinske doklade 35 in nadomestilo za kuluk 25, skupno torej 148 odstotkov neposrednih državnih davkov. Če Ljubljano v tem računu izločimo, se zviša povprečje pri občinah na 79,3, celotno povprečje pa na 154,2. Celotno povprečje za vso banovino varila med posameznimi srezni v sledečih mejah: pod povprečjem so Celje 144,4, Dolnja Lendava 136,8, Gornji Grad 139, Kamnik 145,8, Kranj 121,7, Ljutomer 144,2, Maribor desni breg 142,6, Maribor levi breg 127,9, Murska Sobota 129, Ptuj 131,2 in Ljubljana mesto.

Navzgor nad 200% pa so Črnomelj 240,6, Konjice 218, Škofja Loka 213, Logatec 214,1, Metlika 231.

Najmanjšo celotno obremenitev imata Ljubljana mesto in za njo Kranj 121,7, najvišjo pa Črnomelj 240,6 in Metlika 231,6.

Smatram za potrebno, da pri naši poli-

tiki vodimo vedno račun o teh momentih. Zato smo tudi nekatere postavke, ki naj služijo za izravnavo teh bremen, tako visoko določili, da moremo pomagati pasivnim občinam, ki so potrebne naše pomoči. Tudi iz bednostnega fonda in iz stavbnega fonda se bo dalo obremenjenim občinam pomagati, zlasti pa se bo pomagalo občinam pri šolskih bremenih s podporami za plačevanje njihovih anuitet.

Tudi pri vseh drugih postavkah, ki se dajejo n. pr. za ceste, je treba vedno upoštevati, koliko doklad plačujejo posamezne občine, kako so obremenjene, da se jim more dati pravična pomoč. Onim občinam, ki so z dokladami hujše obremenjene, se mora gotovo dati večja podpora, da morejo svoje doklade znižati, kot pa onim, ki niso tako obremenjene in imajo že itak nižje doklade. Banská uprava mora gledati na to, da nudi svojo pomoč v prvi vrsti tam, kjer je ta najbolj potrebna.

Taksa na sečnjo gozdov

Taksa je določena na 200.000 Din. Ugovori proti njej ne drže. Kjer se pojavljajo gozdovi v večjem obsegu, povzroča povsod velikansko izračun. To se vrši po gotovem turnusu, navadno v presledkih 50 let. Če se izsekajo večje površine gozdov, se ceste tako izrabijo, da jih je treba do 15 let popravljati, preden se spravi zopet v prejšnji stan. Znan mi je primer, kjer je bilo treba za popravilo zaradi sečnje gozdov pokvarjenih cest okoli 6 milijonov Din. Če kdo eksploatira gozde v večjem obsegu, je pač samo pravično in pravilno, da vsaj nekaj prispeva tudi k popravilu pokvarjenih cest.

Taksa skoro v nobenem primeru ne zadene našega kmeta. Saj smo že lansko leto določili, da je on, ki ne proda lesa za več kakor 10.000 Din v enem letu, te takse oproščen. Naj navedem nekoliko primerov, kdo mora te takse plačati. V srežu Brezice je lani plačala n. pr. šumska uprava Dobrava okrog 5000 Din takse, uprava veleposresta grofa Attemskega okrog 1300 Din, graščina Bizeljso 470 Din itd. V srežu Črnomelj je plačala družba Jugoles Din 17.500, v srežu Dol. Lendava veleposrestvo Beltinci 2369 Din, v dravogradskem srežu gozdna uprava grofa Aleksandra Thurna 2700 Din, uprava grofa Jurja Thurna pa 3072 Din. V srežu Gornji grad je plačala uprava gozdnih veleposrestev ljubljanske škofije okrog 7800 Din, v kamniškem okraju pa meščanska korporacija 11.700 Din. V kočevskem srežu je plačal največ gozdni urad Karla Auersperga v Kočevju, in sicer nad 50.000 Din. Vidimo torej, da plačujejo takso na sečnjo gozdov sami veleposrestitelji, ki v večji meri eksploatirajo svoje gozdove. Kdor v enem letu ne proda nad 10.000 Din lesa pa, kakor sem že rekel, te takse ne plača.

Dr. Joža Bohinjec:

Socialni problemi slovenskega kmeta

Kmetijske zbornice — Ubožno skrbstvo — Starostno zavarovanje tudi za kmeta — Zavarovanje živine in pridelkov

Naša ljubka slovenska vas preživlja težke čase hudih gospodarskih težav. To je splošno znano dejstvo. Tudi ne zamudimo nobene prilike, da tega ne bi na glas povedali. Včasih se človeku celo dozdeva, kakor da bi tu patim hoteli kar malo licitirati, kdo bo bolj glasen pri opisovanju in poudarjanju gospodarskih težav naše vasi. Edini smo si v tem, da je gospodarski položaj kmeta skrajno kritičen v glavnem iz dveh vzrokov: radi prezadolžitve in radi padca cen kmetijskim pridelkom. Vnesnih in vzporednih pomagačev, ki kmetu ne puste priti do sapa, je pa zelo veliko: davki, draginja industrijskih izdelkov, množičnost družin, brezposelnost družinskih članov, nesreče pri živini, vremenske nepravilnosti, bolezen v družini, nesrečno urejena starostna preskrba kmetov, prezgodnja smrt gospodarja, kratko; našemu kmetu ni nič prizaneseno; za razvedrilo mu je samo njegova dobra volja.

V tem gozdu neresenosti in navidez neresljivih vprašanj se je dejansko težko znajti in dobiti smer, po kateri naj bi se sistematično in dosledno ustvarjala organizacija gospodarskega in socialnega skrbstva našega kmeta.

Res, kar malo čudno se sliši: smo izrazito kmetijska država; za vse pomembnejše stanove smo ustvarili stanovske zbornice ali drugačne obvezne organizacije v svojo zaščito in sistematične brige za koristi teh stanov. — le kmet je ostal prepuščen samo brigi parlamentarnega zastopstva in javne uprave, ne da bi imel svoje posebno obvezno stanovsko zastopstvo, kar bi kot najstevnejši stan v prvi vrsti moral imeti. Brez dobro organiziranega stanovskega zastopstva kmetov, brez kmetijskih zbornic, resna in uspešna briga za kmetje koristi ni mogoča. Ker ni organiziranega stanovskega zastopstva kmetov, ima kmet preveč »zagovornikov«: in to je zanj pogubno. Kmetijski interesi so kakor blejski zvon: vsak kdor mimo gre, potegne zanj. Zvon poje noč in dan, zmešano povprek, tako da ga že nihče več ne sliši. V krepki kmetijski zbornici bi dobili šele temelj in smer za organizacijo resničnega skrbstva za našega kmeta.

Delavsko zavarovanje je tudi kmečka potreba

Kakor je kmetijska zbornica važen osnovni temelj za kmetijsko-gospodarsko politiko, tako ne smemo pozabiti in se varati, da bo ta zbornica v prvi vrsti pazila na neposredne gospodarske koristi kmeta, v njej pa bo puščala ukrepe, ki imajo za kmetijsko hišo nič manj važne posredni pomen in ki nosijo v sebi obeležje in vsebino bolj socialnega skrbstva za našo vas. Upam si trditi, da je ta drugi del skrbstvene politike za našo vas skoraj važnejši in gospodarsko pomembnejši, kakor izrazita neposredna gospodarska zaščita kmetij. Res pa je, da je uveljavljanje v obeh smereh istočasno potrebno. Mi smo do da-

nes dosledno zanemarjali organizacijo socialnega skrbstva za naše domačije na vasi in nismo razumeli, da je n. pr. starostna preskrba kmetov na malih kmetijah prav tako važna in gospodarsko utemeljena, kakor starostna preskrba delavcev. Isto velja o preskrbi za slučaj bolezni. Kako malo je naša kmetijsko-gospodarska politika prežeta socialnega duha, je dokaz n. pr. tudi dejstvo, da se je do najnovejšega časa kmetijsko-pospeševalno delo omejevalo na velikega in srednjega kmeta, češ da ima mali kmet premalo zemlje, da bi se na njej mogli prikazati uspehi moderne obdelave zemlje. Danes so pri upravnih oblastih pridrli že druga načela. Tudi malemu kmetu je gnojna jama koristna in zato potrebna!

Kadar govorimo o naših dolžnostih do ubožnega skrbstva in zahtevamo ustanavljanje hiralnic in zavetišč za onemogel, radi pozabljamo, da se ta problem ne tiče v prvi vrsti naših vasi, pač pa našega celotnega narodno-gospodarskega uveljavljanja. Kajti hiralci in ubožci, ki danes v našo sramoto kaže kulturno lice naše domovine, se rekrutirajo iz tovarn, delavnic, trgovin, gostiln, iz službinj v mestih itd. Malo je hiralcev in ubožcev, ki so v vasi onemogli in obubožali. Sem spadajo samo kmetijske dekle in hlapeci. Kmet sam pa sem ne spada. Naše privatne zavarovalnice niso pokazale sposobnosti, da organizirajo in izvajajo ceno in široko razpleteno ljudsko življenjsko zavarovanje. Le nad normalno dobro situirani si morejo dajati doživljati ali smrti. Pri nas ljudsko zavarovanje še čaka na svojega organizatorja, ki bo prišel sicer, kakor sta prišla Vošnjak in Kerk, da sta organizirala denarno združništvo, toda mnogo bo že do takrat zamujeno.

Ker je tako, da hiralcev in ubožcev v glavnem ne ustvarjajo naše vasi, ker je privatno zavarovanje nesposobno, da v obliki privatno-pravnega zavarovalnega pogodbe ustvari zaščito za slučaj starosti in onemoglosti, je potrebno, da krepko in nujno poseže vmes široko zasnovano socialno zavarovanje, ki naj obsega zavarovanje delavcev in nameščencev, zavarovanje kmetijske služnišči, zavarovanje obrtnikov in trgovcev. — S tem bo problem ubožnic in hiralnic v naših srezih rešen, ne v breme kmeta pač pa v breme onih, ki invalidne ustvarjajo in ki so človekove sile do pozne starosti izčrpavali. Uvedba zavarovanja za slučaj starosti in onemoglosti spada med najkvalitetnejše in najvažnejše naloge socialnega skrbstva za našo vas. Ostali smo v Evropi edina država, ki teh panog zavarovanja še ni uzakonila!

Naše vasi iščejo odtoka v mesta in v industrijske kraje, ker niso sposobne, da bi same preživljale doraščajoče nove delovne moči. V mestih pa divja strašna brezposelnost in le sreča je, ako kmetijski sin najde delo v tovarni. Drugam pa ne more. Z uvedbo starostnega in invalidnega zavarovanja bi se zmanjševala tudi brezposelnost, ker bi invalidi in stari delavci mogli oditi iz tovarn in dotok novih delovnih moči ne bi zadel na sama zasedena mesta. Starostno in invalidno zavarovanje mora imeti za posledico ublažitev brezposelnosti v naših vaseh, katere pod težo tega socialnega problema težko hropejo!

Trdim: za našo vas ni nujnejšega socialnega vprašanja, kakor uvedba starostnega in invalidnega zavarovanja, ako smatramo, kar pa ni pravilno, da med ta vprašanja ne spada tudi še uvedba solidnega in gospodarsko zadostno fundiranega zavarovanja za slučaj brezposelnosti. Koliko kmetijsko-kajžarskih proletarcev dobiva danes podporo za slučaj brezposelnosti? Vsi reducirani delavci, sinovi »kmetov« slone na ramah raztrganih domačij v naših vaseh! V tej smeri je neradi vidimo probleme našega kmetijskega gospodarstva, kar je gotovo zelo napakno.

Najnujnejša preskrba malega kmeta za starost

Hudičev zlo, ki divja z žalostno žetvijo po naših vaseh, je sramotna gospodarsko in socialno skrajno nezadostna ureditve starostne preskrbe naših kmetov samih. Naše male kajžarske kmetije sistema »kotat«, z najrazličnejšimi dajatvami v naravi in po goščo tudi še v denarju, gospodarsko ne prenesejo. Skromna domačija, ki jemlje pod streho mnogostevilni mladi rod, se mora zrušiti gospodarsko, ako že vzdrži moralno. Koliko gorja je po naših hišah nakupčenega, ker naše kmetijsko-socialno skrbstvo do danes ni znalo dobiti drugega načina starostne preskrbe kmetov, kakor da jih je pustilo kot neznojljivo breme mladim, šibkim domačijam. Naši mali kmeti se glede možnosti preskrbe za slučaj starosti prav v ničemer ne razlikujejo od delavca, ako morda ni še v nekoliko bolj neugodnem položaju. Tam, kjer prevladuje denarno gospodarstvo, je vsaj v času dobre konjunkturi dana možnost, misliti tudi na starost. Kmet pa te možnosti nikdar nima!

Problem socialno pravične ureditve starostne preskrbe našega kmeta ni nov. Problem je star, ker so bili že v preteklosti uvideni politiki, ki so v veljavnem sistemu videli zlo in gospodarsko nesrečo. Resno pa k rešitvi problema ni nihče pristopil, ker je prehitro imela vmes svoje krepilne politične demagogije. V kulturno naprednejših državah so si pomagali na ta način, da so z vsestranskim propagandnim delom širili med kmetijskim ljudstvom razumevanje za protostovoljno rentno zavarovanje, kar so praktično omogočale tkz. javno-pravne življenjske zavarovalnice s svojimi nizkimi zavarovalnimi premijami. Številke kažejo zelo lepe uspehe. Obliasti so s subvencijami zavarovalnicam pomagale širiti razvoj cenenejšega ljudskega zavarovanja. V mnogih državah so ta zavarovanja kombinirali z reševanjem problema razdolžitve kmeta. Tudi privatne zavarovalnice so se trudile, da že iz reklamnih vzrokov — ker pri ljudskem zavarovanju ne more biti dobika — skušajo uvajati ceneno življenjsko zavarovanje, kar je imelo za posledico znatno znižanje tarifov.

Pri nas je problem rešljiv samo na en način: z uvedbo splošnega ljudskega rentnega zavarovanja, ki ga naj izvaja javno pravno zavarovalnica, poslušajoča po vseh načelih prave ljudske zavarovalnice. Ta javnopravna zavarovalnica bi izvajala dvojno vrsto zavarovanja: obvezno starostno zavarovanje za našega kmeta, katerega premije bi bilo kriti iz davčnih virov in event. še zavarovanje kmetijske služnišči. V drugi vrsti pa bi izvajala protostovoljno rentno zavarovanje za vse one, ki bi sami za skromno starostno preskrbo zmogli premije, katere bi morale biti nizke, v pravem pomenu besede »ljudske«. Tako zavarovanje na odpor privatno-kapitalističnih zavarovalnic ne more zadeti, ker bo ono za svoje poslovanje ustvarilo nove interese, ki danes že itak stoji izven poslovnega delokroga privatnih zavarovalnic. Ljudsko zavarovanje, ki bi ga izvajala javnopravna (banovinska) zavarovalnica, bi problem starostne preskrbe znatno pomaknilo k ugodni rešitvi. Preko takih zavarovalnic bi zlasti naša mesta in tudi naše večje podeželske občine izvajale svoje komunalno politiko v smeri starostne preskrbe občanov po vzorcu raznih švicarskih mest, v katerih občinske uprave smisel za zavarovanje pospešujejo s tem, da iz lastnih sredstev krijejo del premij.

Med prve naloge dobre socialne politike spada ustvaritev ljudske zavarovalnice, ki naj bi objela one slabe rizike, katerih se privatni zavarovalni kapital izogiba, ki pa so zaščite potrebni! Skoro vse države so že ustvarile javno-pravne ljudske zavarovalnice.

Druge nujne potrebe

Jedro kmetovega gospodarstva tvori tla polje in živina. Lansko leto sem v več člankih podčrtaval, kako nujno je potrebna javnopravna ureditve zavarovanja živine in zavarovanje poljskih pridelkov vsaj zoper točo. To potrebo moram danes ponovno podčrtati, ker je nujnost takega zavarovanja iz leta v leto evidentnejša. Z vsilo se k neresenim problemom pridružuje tudi potreba po javnopravnem zavarovanju zoper požar in gotovo tudi zavarovanje zoper povodenj. Danes seveda ni lahko, da bi taka gospodarsko in rizikovo skrajno nevarna zavarovanja takoj postavili na finančno močne temelje, s pomočjo katerih bi v celoti zadovoljevali zavarovalnim potrebam, vendar pa je jasno, da je pravna in organizacijska ureditve tega skrbstva, če tudi v skromnem finančnem obsegu, pomeni velik napredek, ker je ustvarjena možnost za previdni in preduradni razvoj in napredek. Imamo pravilnik za podpore za nakup travniških bran, povodenj, požare, točo in nesrečo pri živini pa prepuščamo slučajnim kreditnim ostankom brez pravne ureditve in organizacijskih norm.

Združništvo je za našega kmeta izredno gospodarsko in socialno važnost. Zato mora priti v združniško politiko zdrav sistem in red, ki bo združno gospodarsko življenje usmerjal ne pot širokega socialnega skrbstva za kmeta v njegovi celoti. Mislim, da je danes v pospeševanju združništva še vedno preveč slučajnosti in dejanj po dobri ali slabi volji. Kdor ima v Ljubljani ali v Beogradu večjega strica, ta več »izbije« za svojo domačo zadrugo, med tem ko druge te sreče nimajo. Mnogo združniških posameznikom, ne skupnosti. Napakno je, ker na sreskih načelnostih ne poslušajo združniški referenti; zadoščal bi za več srezov po en referent. Kmetijski referenti ne bi smeli biti samo agronomi, kakor ne učitelji samo učitelji, pač pa pravi kmetijski socialni politiki v najlepšem pomenu te besede. Združniški zakon je potreben kakor ribi voda! Do takrat pa naj banská uprava s posebno uredbo regulira zdravo in socialno pravično pospeševanje združništva!

Jedilni list pisati ni težko. Težje je kuhati. Tudi o potrebah naše vasi je lahko pisati. Zal potrebe leže kar raztresene naokoli! Toda eno je gotovo: čas je za kmeta postal tako resen, da je zelo potrebno, ako o njegovih težavah manj govorimo in zanj več pozitivnega storimo, vsaj ono, kar je pri dobri volji tudi dejansko storiti mogoče! In tega ni malo!

65 otroških zakonov

Sombor, 15. februarja

V sosednjem batinskem srežu, v vasi Duboševici, vladajo v pogledu zakonskega življenja čudne razmere. Vas je naseljena s katoliškimi Šokci in šteje kakih 1600 prebivalcev. Med njimi pa je nič manj ko 65 dvojic v zakonu, ki ni zakon. Tu na področju, ki je prej pripadalo Madžarski, velja sicer še civilna poroka in občinski matičar poroča ženina in nevesto, toda ljudstvu se celo taka poroka zdi nepotrebna. Med duboševičskimi Šokci je starodavna navada, da ženijo in može svoje otroke zelo zgodaj, že takoj po 12. letu starosti, kar velja zlasti za dekleta. Kakor otroci dovrše ljudsko šolo, se »poročajo«. Seveda pa si dečki in deklice ne izbirajo sami svojih nevest in ženinov, temveč vse to store starši. Vsi se potem zaroka in nekaka domača »poroka«, pa gre nevesta k ženinu, s katerim živi, kakor se pravi, v »nezakonski skupnosti« do svojega 16. leta, ko se mora dokončno odločiti, ali ostane še dalje pri njem ali ne. Če se ne strinja, se vrne »nevesta«, ali »mlada«, kakor ji pravijo, k svojim staršem in nezakonska ločnica si iščeta potem vsak sam zase srečo v zakonu.

V Duboševici je bilo torej lani 65 takih nezakonskih parčkov. Župnik je storil vse mogoče, da bi jih razdružil. Župnikov strogi nastop pa je le malo zalegel. »Mlade« se niso hotele ločiti od svojih »mlin«! Bilo je mnogo ogorčenja proti župniku. Ker pa župnik ni takoj izvajal posledic, s katerimi je bil zagrožil, da bo namreč vse te dvojice ovdoli zaradi konkubinata. se je mislilo, da stvar ne bo tako huda, in zakonitih porok ni bilo. Toda župnik je slednjič vendar vseh 65 dvojic prijavil sreskemu načelnstvu, ki je izvajalo strogo kazni.

Po mnenju župnika in drugih poznavalcev se je otroški konkubinatski razpasel največ zato, ker se po še veljavnem madžarskem zakonu morejo poročati na občini otroci dasi niso še sposobni za zakonsko življenje, pa se ljudstvu potem tudi vseeno, ali imajo take dvojice blažslov občinskega matičarja ali pa ne, samo da se izpolni pogodba med obema družinama. Naposled zadeva velika krivda starše, ki določajo svojim otrokom zlasti pa dekletom zakonske druge ko niso niti dovršili ljudske šole! Upati je, da bo strogi nastop sreskega načelnstva imel bladoeden učinek.

Važno za vojne obveznike

Kdo od rekrutov ima pravico do skrajšanega roka

Vojaska služba traja: a) polni rok: 24 mesecev pri mornarici in zrakoplovstvu; 18 mesecev pri suhozemskem vojaštvu; 14 mesecev za dijake, ki ne napravijo izpita za rezervnega častnika; b) skrajšani rok: 12 mesecev pri zrakoplovstvu po čl. 49. b zakona o ustroju vojske in mornarice, kdor ima naše ali inozemske izprikevalce o izpitu v osnovni pilotski ali za pomočnika zrakoplovnega mehanika; 9 mesecev po čl. 49. a zakona o ustroju vojske in mornarice, kdor je napravil izpit v kadru za rezervnega častnika; 6 mesecev za bogoslovce.

Pri odredjanju kategorij in rokov službe se jemlje v obzir tisto družinsko stanje, ki obstoja v času, ko so rekruti pregledani in so bili spoznani za sposobne, odnošno za sposobne neborbe.

Glede odredjanja službenega roka navedam naslednje primere:

1. Družina: samo oče (stari oče ali stric), star 59 let ali mlajši, rekrut je prvenec, skrajšani rok. Ako je oče (stari oče, stric) neposoben za delo ter plačuje neposrednega davka 120 Din ali manj, je rekrut kot hranilec oproščen. Ako plačuje več davka kakor 120 Din, služi skrajšani rok. Prvenec je najstarejši mladenič, ki je prvi dorastel za nabor v družini, ker so starejši mladeniči v družini pomrli, se oddelili v zakonskem roku in na zakonit način ali pa jih sploh ni bilo. V času nabora ima očeta ali ne. Ako mu je oče umrl, a živi še stari oče (stric), potem je on tega prvenec.

2. Družina: samo oče (stari oče ali ded), ki je star 60 let ali več, neposredni davek je 120 Din ali manj, rekrut je hranilec in je oproščen službe.

3. Družina: samo oče (stari oče ali ded), ki je star 60 let ali več in plačuje neposrednega davka več ko 120 Din, rekrut je prvenec in služi skrajšani rok.

4. Družina: od starejših članov družine rekrutovan samo oče (stari oče ali ded), ki ima 59 let ali je mlajši, rekrut pa ima mlajšega brata od 17 do 19 let, potem je rekrut prvenec in služi polni rok. Ako je oče (stari oče ali ded) neposoben za delo, služi rekrut kot prvenec skrajšani rok ne glede na višino davka.

5. Družina: samo oče (stari oče ali ded), ki ima 59 let ali manj, ter mlajši brat od 15 do 16 let; rekrut je prvenec in služi skrajšani rok. Ako bi za časa prvenčeve službe mlajši brat dopolnil 17 let in bi oče (stari oče ali ded) ne dopolnil 60 let, mora rekrut služiti polni rok; ako bi pa oče (ded, stric) v tem času dopolnil 60 let, pripada rekrutu skrajšani rok.

6. Družina: oče (ded, stric), star 60 let ali več, in mlajši brat od 17 do 19 let, rekrut je prvenec in služi skrajšani rok.

7. Družina: ded ali stric, 59 let starosti ali manj, oče pa ima na primer 40 let, oba sposobna za delo. V tem primeru so ugodnosti naslednje: a) ako oba, to je ded (stric) in oče, nista služila polnega roka, služi rekrut kot prvi v družini polni rok; b) ako je eden od njiju, n. pr. ded (stric) ali oče neposoben za delo, gre rekrutu skrajšani rok; c) ako sta oba neposobna za delo in ne plačujeta neposrednega davka nad 120 Din, služi rekrut skrajšani rok; d) ako plača neposrednega davka 120 Din ali manj in je sposobnost za delo kakor pod c), se smatra rekrut za hranilec. — V vseh teh primerih se mora razumeti, da ni v družini sposobnih mladeničev od 17 do 19 let.

8. Družina: ded (stric) 60 let ali več, oče pa n. pr. 40 let. V tem primeru so ugodnosti naslednje: a) ako je oče sposoben za delo, pripada rekrutu skrajšani rok, b) ako je oče neposoben za delo in plačuje neposrednega davka 120 Din ali manj in je sposobnost za delo kakor pod c), se smatra rekrut za hranilec. — V vseh teh primerih se mora razumeti, da ni v družini sposobnih mladeničev od 17 do 19 let.

9. Družina: samo mlajši brat (brat) rekrutov star 17 let ali več; rekrut je prvenec in služi skrajšani rok.

10. Družina: samo starejši brat rekrutov (izpod 60 let), sposoben za delo, rekrut služi polni rok. Ako je brat neposoben za delo in znaša neposredni davek nad 120 Din, pripada rekrutu skrajšani rok. Ako pa se plačuje neposrednega davka 120 Din ali manj, je rekrut hranilec.

11. Družina: samo ženske in moški izpod 17 let; ugodnosti so naslednje: a) ako se plača neposrednega davka več ko 120 Din, služi rekrut skrajšani rok; b) ako znaša neposredni davek 120 Din ali manj, se odloži rekrutu služba skrajšanega roka, dokler za njim najstarejši moški ne dovrši 17. leta. Toda to odlaganje traja lahko samo, ako dopolni najstarejši moški 17 let do rekrutovih 25 let, v nasprotnem primeru se rekrut osvobodil kot hranilec. Pripomba: Vsa mladenič, oglešane za hranilca, se osvobodijo službe v kadru samo v tem primeru, ako član družine, katerega hranilec je rekrut, izjavi in prosi, da se rekrut osvobodijo kadrovske službe kot njegov hranilec, in ako občinski urad potrdi, da rekrut resnično izvršuje dolžnosti hranilca. Sicer nima pravice do osvoboditve.

Ako se osvobodijo kadrovske vojaške službe kot hranilec, a se pozneje izpremenijo okolnosti, da neha biti hranilec ali pa opusti svojo hranilsko dolžnost, se pokliče na odsluženje pripadajočega mu vojaškega roka, ako še ni dovršil 17 let.

12. Družina: samo ženske, ugodnosti so naslednje: a) ako se plača neposrednega davka 120 Din ali manj, je rekrut hranilec; b) ako se plača neposrednega davka več ko 120 Din, služi skrajšani rok.

13. Družina: samo oče (ded, stric), ki je star 59 let ali manj in neposoben, en brat, na primer 30 let star, neposoben za delo drugi brat 12 let star, neposrednega davka se plača več ko 120 Din, tedaj pripada rekrutu skrajšani rok. Če znaša neposredni davek 120 Din ali manj,

se rekrutu odloži služba za 5 let, naker se pokliče v kader na skrajšani rok (ako je mlajši brat star 13 let, se odloži rekrutu služba za 4 leta itd.).

14. Družina: ako je omožena žena ali otroci, so ugodnosti naslednje: a) ako se plača neposrednega davka več ko 120 Din, dobi rekrut skrajšani rok službe; b) ako se plača neposrednega davka manj ko 120 Din, je rekrut hranilec. — Pripomba: V primerih, ko bi se moral rekrut osvoboditi kot hranilec, se ne bo smatral za hranilca on, ki bi se po rekrutovanju ali usposabljanju, toda pred vstopom v kader, oženil in a tem postal edini hranilec svoje žene.

15. Ako je rekrut samohran ali samec brez podedovanega premoženja ali obrti, mora služiti polni rok; ako je podedoval posovstvo, katero mora samo osebo obdelavati ali mora trgovino voditi, služi skrajšani rok.

16. Družina: ded, 60 let in več, je služil polni rok, oče n. pr. star 40 let, je služil polni rok, rekrut služi po redu družine skrajšani rok. Ako je v takem primeru oče neposoben, so ugodnosti naslednje: a) ako je neposoben za delo in plačuje neposrednega davka več ko 120 Din, pripada rekrutu skrajšani rok; b) isti primer ko pod a), toda neposredni davek znaša 120 Din ali manj, in rekrut nima mlajšega družinarja, ki je dovršil 17 let, je rekrut hranilec; ako ima mlajšega družinarja od 17 let, mu pripada skrajšani rok; ako ima mlajšega brata od 12 ali 13 let, se mu služba odloži za 5 ali 4 leta in potem služi skrajšani rok.

17. Družina: ded, oče, stric ali brat, star na primer 58 let in mlajši, je služil polni rok in drugi družinar (brat, stric ali brat od strica) je služil enako polni rok, rekrut služi po redu v družini skrajšani rok.

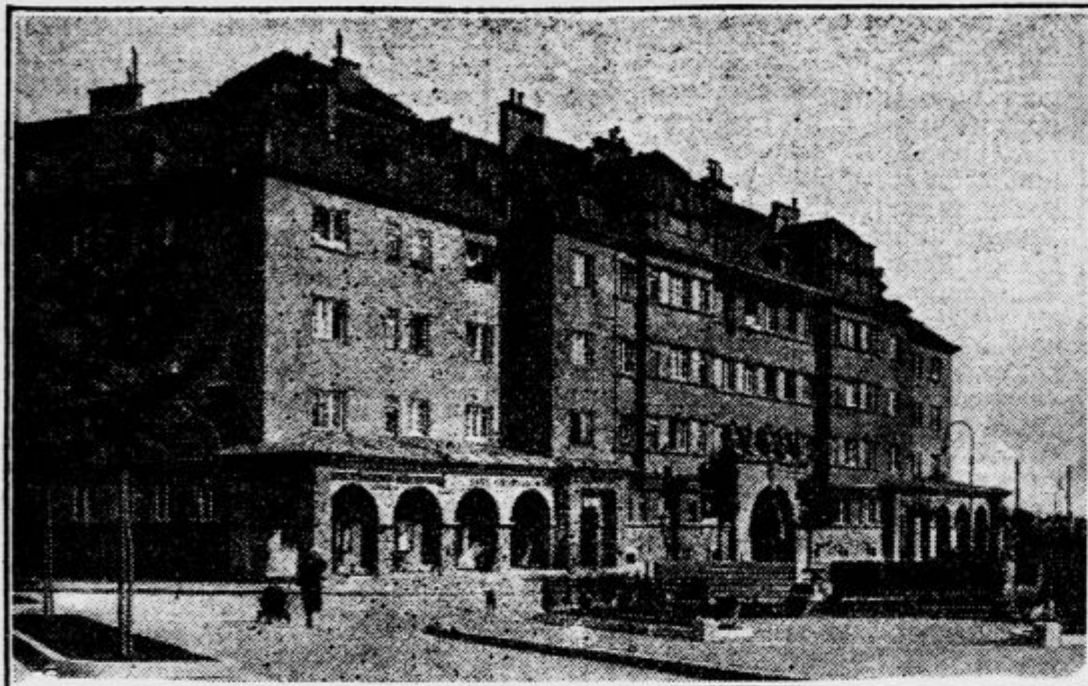
18. Skrajšani rok po redu (če sta dva predhodna družinarja odslužila polni rok) pripada rekrutu tudi tedaj, ako je eden od teh dveh družinarjev po odslužanju svojega polnega roka umrl ali pa je bil poklican, da odsluži polni rok in se je pri vojakih onesposobil ter je bil odpuščen iz kadra kot neposoben in je potem doma umrl, preden so njegovi tovariši odslužili polni rok.

Ako je tak tretji po redu družinar rekrutovan na skrajšani rok ter odsluži ta skrajšani rok, a umre pred rekrutovanjem naslednjega družinarja (torej četrtega po redu) ali se osvobodijo službe zaradi nesposobnosti, pa prav tako umre pred rekrutovanjem naslednjega družinarja, pripada četrtemu po redu skrajšani rok.

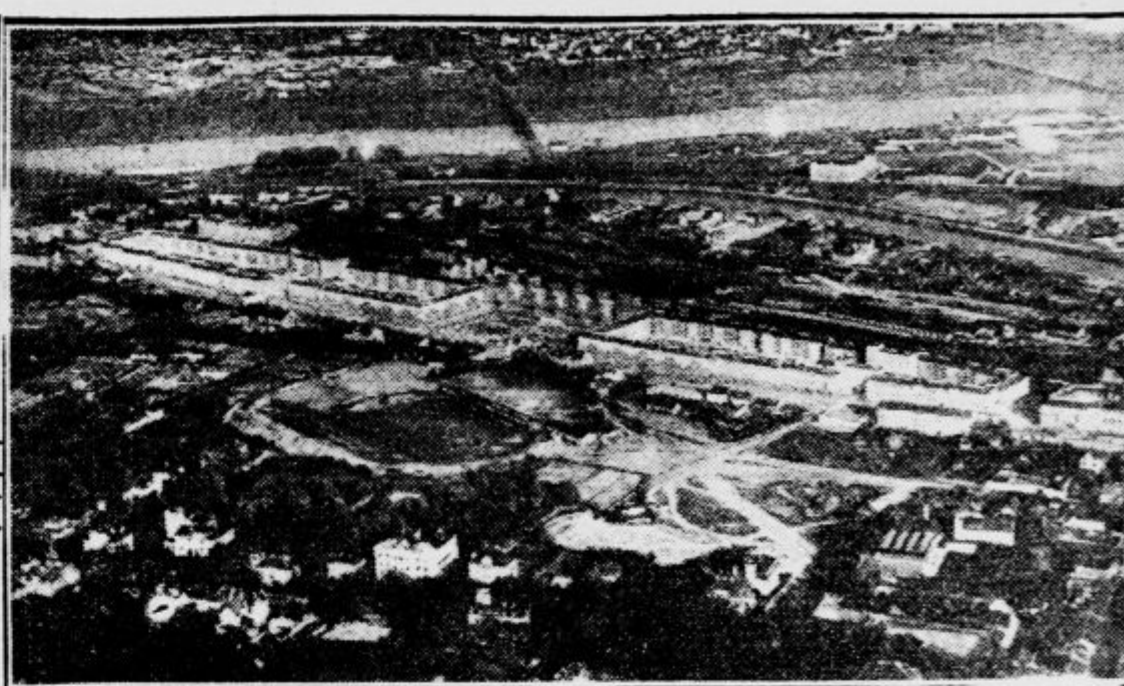
Dijaki se v takih družinah ne računajo za družinarje, toda ako dijak dovrši šolo in odsluži svoj rok v kadru ali pa se po končani šoli osvobodijo službe v kadru zaradi nesposobnosti, se računa od tega dne tudi on kot družinar.

Prav tako se za družinarja ne računajo gojenci vojnih šol, dokler so v šoli, a ko dovrše šolo kot oficir, odnosno podoficir, se računajo za družinarje samo, ako se od družine v zakonskem roku in zakonito niso oddelili in sicer za družinarje, ki so odslužili polni rok v kadru, Fr. Per,

Krvavi dnevi v avstrijski prestolnici

Na levi: pročelje stanovanjske hiše »Sandleitner« v XVI. okraju z 1582 stanovanji. V sredi: »Bebelhof« v XII. okraju. Na desni: Pogled iz letala na »Marxhof« v XIX. okraju.

Prvi gospodarji na dunajskem magistratu (od leve proti desni): Rih. Schmitz, vladni komisar, dr. podžupnik Kravinsky in policjski podpravnatelj dr. Skubi, pred vojno policjski funkcionar v Ljubljani.

Tako so vladni oddelki zapirali ulice in javne prehode z žičnimi ovirami. Dunajčani so jih kljub slabemu vremenu opazovali.

Del stanovanjske kolonije »Marxhof«, kjer so bili najhujši spopadi med vladnimi četami in socialisti. Vladni oddelki so to postopje obstreljevali s topovi. Po velikem razdejanju so zasedli tudi to hišo heimwehrovi.

Socialisti na Dunaju so se utrdili v prvi vrsti v magistratnih hišah, največ pa v novih mestnih stanovanjskih kolonijah, ki jih je socialistična občinska uprava v teku zadnjih petnajst let zgradila za delavstvo. Iz stanovanjskih kolonij v notranjih mestnih okrajih, med njimi iz »Bebelhofa« in »Sandleitna« so bili socialisti iztisnjeni že v prvih dneh borbe. Do zadnjega pa so se upirali v veliki stanovanjski naselbini »Marxhof«, za katero so se vršili ljuti boji. Avstrijske oblasti sedaj zatrjujejo, da so bile te kolonije zgrajene že kot nekakšne utrdbe, deloma celo močno zabetonirane. Vlada dokazuje iz tega, da so se socialisti, ko so bili še na krmilu, pripravljali na državljansko vojno.

Nahod in hripa

Kako se očuvamo epidemične bolezni

O hripi, kašlju in nahodu je bilo že ogromno pisenja in govorenja, a vendar je potrebno opozarjati vedno znova pred temi boleznimi in poučevati široke plasti o njihovih nevarnostih. Da so to nevarne bolezni, nam kažejo pred vsem številke umrljivosti, kajti v nestetih primerih imajo za posledico komplikacije, ki se končujejo s smrtjo. A tudi če se ne končujejo z njo, povzročajo ogromno škodo že s tem, da izgubljajo človeštvo po njihovi zaslugi nesteto delovnih dni in izdaja ogromne vsote za njih zdravljenje.

Medicinska znanost ve čisto dobro, zakaj svari ljudi posebno pred hripo. Saj je to ena izmed najbolj zavratnih bolezni in vsi vemo, koliko žrtev zahteva vsako leto. Epidemije hripe, ki je znana tudi pod imenom »španska bolezen«, so bile vedno na slabem glasu in vemo, kako so ob koncu svetovne vojne zahtevale več smrtnih žrtev nego ta vojna sama.

Na vsak način je potrebno, da se obvarujemo okuženja z nevarnimi bacili prehladnih bolezni, a kot temeljno pravilo velja ta stavek: v kritičnih časih in tudi drugače se varuj stikov z bolnimi ljudmi. Z zdravniškega stališa je sploh velika

brezobzirnost, da za takšno boleznijo oboleni ljudje ostavljajo postelj in stopajo med ljudi. Malo kihanja in malo kašljanja, šestkrat pa že samo govorjenje ali dotik z roko zadostuje, da okužijo drugega človeka in ga smrtno ogrozi. Zato: Izogibaj se prehladenim ljudem, a če si sam prehladen, bodi toliko obziren in ostani doma!

Odvaj se govoriti o dejstvu, da je varovati se bolezni bolj nego bolezen zdraviti. Baš glede prehladnih bolezni pa je znanost storila že mnogo, da se jih morejo ljudje očuvati. Poleg zgoraj navedenega zaščitnega ukrepa opozarjamo na primer na pobudo prof. Biera, ki priporoča zoper vsak začetni nahod jodove kapljice. Farmaceutska industrija je izdelala nesteto jodovih preparatov, ki rabijo isto tako v ta namen.

Dobro sredstvo zoper začetne štadije bolezni proži tudi potenje. Potenje je z medicinskega stališa sploh vedno zdravično in ne manjka nam raznih čajev in preparatov, ki rabijo v ta namen. A samo domača sredstva ne zaležejo vedno. V resnejših primerih je treba na vsak način pozvati tudi zdravnika na pomoč.

Naval krvi, tesnoba srca, zasoplenost, tesnoba, dražljivost živcev, migrena, ožnost, nespanje odpravimo kmalu z uporabo naravne »Franz Josefove grenčice«. Znanstvene ugotovitve potrjujejo, da služi »Franz Josefova« voda pri zagatjenju vseh vrst z najboljšim uspehom. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Gospodarji in služabniki

Pozdravljanje je vljudnost, zahvala dolžnost. Na pozdrav služinčadi je odgovoriti zelo vljudno. Prijazen pozdrav pomeni človeku več, nego si mislimo.

Plačo je izplačati točno vsakega prvega. Če sv. pismo pravi, da ne smemo poslom zadržati plače niti za eno uro.

Splošno je treba pravico do izhoda, ki jo ima služkinja. Ob nedeljah in praznikih naj se obedi opravijo točno ob svojem času, da bo imelo dekle vse popoldne zase. Tudi prav nič ne škodi, če ji daš mimo tega vsak dan kakšno prosto uro na razpolago, da spravi svoje obleke v red in si poije nogavice. Kadar bo potem kakšen dan malo več dela, ga bo z dobro voljo opravila.

Ob dvojnih praznikih daj služkinji po možnosti tudi drugo popoldne prosto. Nekoliko ročno delo, s katerim jo založiš ob takšnih prilikah, je brez vrednosti. energija in veselje do dela, ki si ga pridobi v prostih urah, pa zaleže vse drugače.

Zračenje postelj naj bi gospodinja, potem ko vstane, sama oskrbela, da ostane služkinji, ki pride pospravljati, samo to pospravljanje in postiljanje. V Nemčiji in Ameriki si gospodinja sama uredi svojo umivalno mizo in svoje postelje.

»Nihče ni velik gospod pred svojim služabnikom.« je dejal nekoč makedonski kralj Antigon I.

Če zmanjka kakšna malenkost živila, sládkarij itd., ne smatraj to takoj za tatvino. Gospodinja ji hoče biti natančna, naj takšne stvari enostavno zapre. Še tem si prihrani nepotrebne neprijetnosti.

Pri odgovedah imajo služabniki često več manire nego gospodje. Služabnik odpoje navadno tako, da navede bolezen svoje matere ali kakšno drugo pretezo. To je dosti bolj taktno, nego če reče gospodinja: »Ste preveč neredni« ali navede kakšno drugo napako.

Angleška pisateljica Sheridanova opisuje lunc pri švedskem prestolonasledniku, ki se ga je udeležil tudi kralj Zaradi nedeljskega počitka ni bilo nobenega služabnika zraven, jedi so bile pripravljene na bifeju in vsak si je stregel sam.

Božičnega plesa v Windsorju, ki ga odpravi angleška kraljica, se udeležijo vsa hiša, vstevši služabnike. Princeza Brancovan je otvorila ples ob 20. rojstnem dnevu svojega sina s svojim hišnim oskrbnikom, princ pa je plesal prvi ples z glavno komornico svoje matere.

Grofica — beračica

Brez dela se navzlic plemstvu ne da živeti

Pred nekaj dnevi se je odpeljala z Dunaja v Budimpešto ena bivših najbolj znanih prikazni predvojne dunajske visoke aristokracije. Ta ženska, ki je slovela zaradi svoje lepote in svojih afer v mednarodnem svetu kot privlačnost prvega reda, se piše Vera Esterhazy in je grofovskega rodu. Pred vojno so jo cenili na štiri in dvajset milijonov kron. Grofica Esterhazy je zdaj stara 40 let in je prišla popolnoma na beraško palico.

Na Dunaju si je zadnji čas najela preprosto sobico v nekem hotelu v I. okraju. Toda že več tednov ni poravnala hotelskega računa, ker enostavno nima sredstev za to. Njen zajtrk in kosilo sestojita iz kruha z maslom, popoldanska hrana, ki ji je ob enem večerja, pa iz skodelice kavarniške črnjave.

Vsi, ki videvajo nekoč imovito aristokratko, se čudijo, da hodi v ostri zimi oblečena v lahko poletno obleko s tankim plaščkom, ki se nosi kvečjemu v napol hladnih dneh. Roke se ji tresejo od mraza, ker nima denarja, da bi si kupila rokavice. Nakita nima nobenega; kar ga je imela, ga je že davno prodala in zastavila — da ga nikdar več ne odstavi.

Grofica Vera Esterhazy je podedovala po svojem očetu dragoceno rodbinsko posest, v štiri in dvajset milijonov predvojnih kron v gotovini. Bila je mlada, lepa, samostojna — vse je kazalo na to, da jo bo usoda prizanesljivo vzela v svoje varstvo.

Prišlo pa je drugače. Mlada grofica je potovala kakor nora. Vzela si je za družabnico spremljevalko neko miss Robinson. Z njo sta odpotovali v Monte Carlo. Od igralnice se ni mogla ločiti vse dotlej, do

kier ni obležal na rivijski zastavljajci ves njen nakit. Videla ga ni poslej nikoli več.

Ko se je zaradi neuspeha pri ruleti navečala rivijske, se je grofica Vera vrnila na Dunaj, kjer živi nepretrgoma zadnjih dvajset let. Značilno je, da ni občutila grofica Esterhazy nikoli hrepenenja po lastnem domu in družinski sreči. Njen dom je bil in tudi ostal hotel, družino pa ji je nadomestovala miss Robinson. Dvajset let je ložirala grofica v razkošnem apartamentu hotela Meissl & Schödn. Imela je najet apartament s sprejemnico, salonom in kopalnico.

Lani poleti pa je izgnilo ime grofice nenadoma iz seznama imenovanega gostišča. Aristokratka je zapustila hotel in je zamenjala dotedanje bivašče s skromno hotelsko sobico v najpreprostejšem hotelu. Toda tudi za to sobico ne zmore več stroškov in zato je odpotovala v Budimpešto, da prodaja še zadnji kos zemljišča. Ko bo tudi ta denar pri kraju, pa se bo začelo stradati...

A NEKDOTA

Mladega Liszta je neki pometar na cesti zaprosil za miloščino. Liszt je imel pri sebi samo bankovec za 50 frankov. Pometar se je ponudil, da mu ga izmenja. Liszt mu je dal denar in pometar je presenečenemu umetniku stisnil metlo v roke, da bi ta čas pazil nanjo. Prešlo je nekoliko minut in neki prijatelj je našel slavnega pianista v tem čudnem položaju sredi bulvara. Ko je zvedel, kako in kaj, ga je začel zaradi njegove lahkomišelnosti karati, češ, zdaj imaš, mož ti je ušel z denarjem! V istem trenutku pa se je pometar vrnil in je v svoje presenečenje dobil polovico izmenjene vsote — polovico vsega tega, kar je bilo tedaj Lisztovo imetje...

VSAK DAN ENA

»Obtoženec, ali ste oženjeni?«
»Ne — toda, če imate, gospod državni tožilec, kakšno hčer...«

Skoraj dve leti je spala

po 17.000 urah pa se je zdrava prebudila!

Iz Oak Parka v Zedinjenih državah poročajo, da se je tam mlado dekle, miss Patricia, zbudilo po 17.000 urnem spanju. To se zdi neverjetno, toda resni ameriški učenjaki potrjujejo vest, da je mlado dekle v Oak Parku spalo nepretrgoma skoraj dve leti.

Pred dvema letoma bi morala miss Patricia slaviti svoj 17. rojstni dan. Čakali so jo že ob slavnostno pripravljeni mizi in ker je dolgo ni bilo na spregled, so menili, da se je zamudila z oblačenjem. Potem pa so šli domači v njeno sobo in so videli, da je še v postelji in trdno spi. Spala je celo tako trdno, da je niso mogli prebuditi niti z najbolj energičnim stresanjem. Poklicali so zdravnika, a tudi ta ni vedel pomoči. Dekle je spalo še naslednje dni dalje in zdravniki so se morali odločiti, da jo bodo umetno hranili. Umetno prehranjevanje ji je dobro delo. Ni je sicer prebudilo, pač pa se je mladenka, ki je bila prej suha in mršava, v spanju kar razcvetela in je dobila

bolj polne oblike. Postala je prava lepota, nekakšna moderna Trnjulčica.

Prešli so dnevi in meseci, domači so se nekako privadili čudne bolezni, ki je pa zbujala tem večjo senzacijo po deželi. Spečá lepota je prešla celo nesteto — že nitnih ponudb. Seveda ji niso nič zalegle. Mnogi medicinci so prišli na nje dom, da bi jo poskusili obuditi, nekateri z zvoni, drugi s muzikami, tretji z električnimi, četrti spet z drugimi dražljaji. Toda miss Patricia je spala dalje.

Pred nekoliko dnevi pa se je zgodilo veliko presenečenje. Patricia se je namreč povsem nepričakovano in sama od sebe dvignila v svoji postelji ter pogledala v svet z začudenimi očmi. Zbudila se je. Na vprašanja, katera so ji zastavili, pa ni vedela nobenega odgovora. Nihče ne ve, kaj je bil vzrok njene čudne spalne bolezni. Sedaj jo oblegajo žurnalisti od vseh strani Unije. Zbudila se je pravočasno, kajti čez nekoliko dni bo lahko slavila nov rojstni dan. Zdravniki se boje samo tega, da bi ponovno ne zaspala, kar je po njihovem naziranju povsem mogoče.

Čudna bolezen med čebelami

Že več nego deset let razsaja po čebeljakih evropskega jugovzhoda neka bolezen, ki pa ni nevarna samo čebelam, temveč kakor slavno znana bolezen papig tudi ljudem.

V zadnjih letih je napadla posebno Bolgarsko, kjer so morali od l. 1925. do 1933. uničiti nič manj nego 6320 čebelnih družin. Država je plačala lastnikom uničenih čebel že skoraj polmilion milijon lejev odškodnine in to pred vsem v zadnjih dveh letih Vlada skuša bolezen zatreti na vse načine, velika težava pa je v tem, da je znanost še ni dobro raziskala.

Zora voda
proti sivim lasem!
Ne barva, temveč vrača
sivim lasem prejšnjo naravno barvo.

Zak. zašt. Odobrena od higijskega
začrta v Ljubljani pod št. 2392-933 kot
za zdravje popolnoma neškodljiva. Uspeh si
guren in trajen. Cena steklenici brez poštnine
Din 35.—.

ZORA VODA I. OREL
ZAGREB, Radićeva (Duga) ulica 32
Pošljemo po povzetju, in to samo na čisti
ve naslove.

Gospodarstvo

Nekaj pripomb k lanskim trgovinski bilanci

Kakor smo na tem mestu že preteklo nedeljo ugotovili: s povečanjem aktivnosti naših trgovin in inozemskih sicer razveseljuje polov, vendar se moramo zavedati tudi velikih pomanjkljivosti, ki jih bomo v ta namen do primesti naše gospodarstvo. Tako: drugo razarjalno državo, smo morali tudi mi lani opredeliti naše kmetske pridelke do izredno nizkih cen na drugi strani pa smo bili prisiljeni odlašati uvozno blago po cenah, ki celo v enakih meri nazadovale.

Kajti: sramotno bi se v tem pogledu na stališču naša lani nam najbolj prilagajala in država. Narodne banke, ki sta lani na prilagajanje cen v letu 1933, enako (100) lani na cen glavnih uvoznih predmetov in indekse glavnih uvoznih predmetov sta za zadnje leto gibala takole:

	Glavni	Uvozi	Razlika
procente	procente	procente	
1929	114,3	91,4	+ 22,9
1930	93,5	79,8	+ 13,7
1931	72,8	69,0	+ 3,8
1932	60,9	68,8	- 7,9
1933	58,4	74,3	- 15,9

padec nasproti letu 1929 — 49% — 18%

Od leta 1929, ko cene našim izvoznim predmetom padle za 49%, torej za polovico, do leta 1933, ko cene našim uvoznim predmetom nazadovale le za 18%, to je za dobro četino. Ker je glavni namen izvoza ta, da z izvoznim izkupičkom kupimo potrebno uvozno blago, zato smo morali lani izvoziti za okrog 60% več blaga nego leta 1929, če smo hoteli od izkupička tega izvoza kupiti v inozemstvu enako količino uvoznega blaga.

Indeksi cen glavnih uvoznih predmetov je bil leta 1929 za 22,9 točke višji nego indeksi cen glavnih uvoznih predmetov. Leta 1932 je bil indeks cen uvoznih predmetov še višji nego indeksi cen izvoznih predmetov; ta razlika se je lani še povečala in je dosegla 15,9 točke. Navzlic zunanji oslavitvi dinarja, ki je povzročila našo konkurenčno zmožnost na zunanjih tr-

žiščin, so naše izvozne cene lani še nadalje popustile, medtem ko se je zaradi oslavitve dinarja uvozno blago nekoliko podražilo. Oslabitev dinarja nam je vsekakor omogočila večji izvoz, istčasno pa je pospešila nadaljnje poslabšanje razmerja med cenami uvoznega in izvoznega blaga, ki bi seveda tudi pri neoslabljenem dinarju moralo priti prej ali slej.

Če bi bile povprečne cene našega izvoznega blaga lani vsaj tako visoke, kakor so bile leta 1926 (ko se niso bile tako ugodne, kakor tik pred nastopom krize), tedaj bi bila vrednost našega lanskega izvoza mnogo večja kakor je bila dejanska; znašala ne bi samo 3378 milijonov, kakor je izkazano v statistiki, temveč 5780 milijonov Din. Tudi vrednost uvoza bi bila pri enakih cenah uvoznega blaga kakor leta 1926, večja; ker pa cene uvoznega blaga niso v taki meri nazadovale, kakor cene izvoznega blaga, razlika ne bi bila tako velika, kakor pri vrednosti izvoza. Uvoz bi namreč znašal 3810 milijonov Din namesto dejanskih 2883 milijonov.

Pri enakih cenah uvoznega in izvoznega blaga kakor leta 1926 bi torej znašala vrednost izvoza 5780, vrednost uvoza pa 3810 milijonov Din in bi imeli visoko aktivnost trgovinske bilance v višini 1970 milijonov Din. Ker pa je v resnici znašala aktivnost le 495 milijonov, je jasno, da smo zaradi silno poslabšanega razmerja med cenami uvoznega in izvoznega blaga inozemstvu takorekoc podarili razliko v višini 1/2 milijarde Din. Za toliko smo morali tedaj lani za dosego enakih rezultatov več izvoziti blaga v inozemstvo, samo zaradi nesorazmernega padca cen našega izvoznega blaga. Za leto 1932 nam tak račun pove, da smo na enak račun zaradi nesorazmerja cen v tem letu podarili inozemstvu preko 600 milijonov Din, skupaj v naših treh letih pa skoro 2 1/2 milijardi Din. V teh številkah se zrcalijo ogromne žrtve, ki jih morajo zaradi gospodarske krize doživljati agrarne države v svetovni trgovini.

notranje posojilo. Navzlic znatnemu znižanju obrestne mere tega notranjega posojila, ki ga je v prometu za 61 milijard, je le nezadostna del imetnikov obveznic zahteval izplačilo v gotovini. Prijavljenih je bilo namreč za izplačilo v gotovini le za 123 milijonov lir obveznic, torej le za okrog 2%. Italijanski listi pripisujejo uspeh konverzije zmagi fašistične finančne politike, poudarjajoč, da nobena velika konverzija v zadnjih letih ni bila izvršena s tako majhnim odstotkom izplačil v gotovini. K tej konverziji pa pripominja »Berliner Tageblatt«, da je minimalni odstotek nekonverzibilnih obveznic v precejšnji meri pripisati znatni praktični omejitvi prostovoljnosti konverzije. Italija je namreč stavila vsem imetnikom 5 odst. obveznic, ki šestdesetni rok za oprod, ter se je postavila na stališče, da vsak kdor v tem roku posojila ne odproje pristaja na konverzijo. Nadalje navaja list, da je uspeh deloma pripisati tudi znatnemu moralnemu pritisku.

— Konkurz je razglašen o imovini Antona Aleria, klobučarja v Mariboru, Vetrinška ulica 14, in sicer po ustavitvi poravnalnega postopka (pravnih maser dr. R. Faninger, odvetnik v Mariboru; prvi zbor upnikov 22. t. m. ob 10., prijavni rok do 15. marca, gotovljeni narok 22. marca).

Drž. hipotekarna banka

Glavna filijala v Ljubljani daje

LOMBARDNA POSOJILA

na podlagi državnih in po državi zajamčenih vrednostnih papirjev.

— Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Gizele Suppanz, rojene Kihar, trgovke v Mariboru, Aleksandrova 1, imenitno reg. firme Vinc. Kihar, trgovina z železnicami in mehanizmom (poravnalni upravitelj dr. Leopold Boštjanec, odvetnik v Mariboru; poravnalni narok 28. marca ob 9., prijavni rok do 21. marca, kvota 5%).

— V likvidacijo je stopila Prva žrjavoslovska lesna industrija, družba s o. z. v Celju.

— Dobava smučarskih čevljev. Dne 15. marca se bo vršila pri upravi III. oddelka Zavoda za izdelavo oblačil za vojsko v Zagrebu pisarna odprta licitacija glede dobave 3000 parov planinske smučarske čevlje.

— Dobave. Gradbeni oddelki direktorja državnih železnic v Ljubljani sprejema do 23. t. m. ponudbe glede dobave telefonskega materiala; prometno-komercialni oddelki pa do 23. t. m. ponudbe glede dobave 8000 pol knjižnega papirja, 10.000 pol polier papirja in 10.000 pol konceptnega papirja ter glede dobave 1700 pol kartona Bristol in do 23. t. m. glede dobave 6000 kom. nalučnikov. Direktorja drž. rudnika Kreka sprejema do 1. marca ponudbe glede dobave 15 sodov masla za temske vozčke. Vršila se bo naslednja licitacija: 17. t. m. pri intendanturi komande dravske divizije oblasti v Ljubljani glede dobave 50.000 kg svinjske masti.

— Dobave. Komanda pomorskega arzenala v Trzin sprejema do 6. marca ponudbe glede dobave raznih potrebščin za bicikle. — Direktorja državnih železnic v Subotici sprejema do 14. marca ponudbe glede dobave 40.000 komadov groverstnih obrobov in 25.000 komadov tirfoncev. — Dne 10. marca t. l. se bo vršila pri Upravi državnih monopolov v Beogradu licitacija glede dobave 8000 m² blodov: 12. marca pa glede dobave 160.000 kg kartona.

Položaj na naših borzah

Ljubljana, 17. februarja. Pretekli teden je znašal devizni promet na ljubljanski borzi 2.09 milijona Din nasproti 2.34, 2.04, 2.32 in 3.60 milijona Din v prejšnjih štirih tednih. Tedaj dolarja in funta so se precej umirili. Dolar notira na mednarodnih deviznih tržiščih le še za okrog 2% nad novo pariteto, tako da izvoz zlata v Ameriko ni več tako rentabilen, kakor prej, ko je dolar notiral 4 do 6% nad pariteto. Zato je tudi pričakovati, da bo odток zlata iz Evrope v Ameriko precej umenjen. Sedaj orihajajo v New York predvsem eno kolonijo zlata, ki so bile odposlane prejšnji teden.

Avstrijski šiling je pretekli teden nadalje ponašal doloma zaradi krvavih dogodkov na Dunaju. Včeraj je bil v trgovini v Beogradu na 8.625 v Zagrebu na 8.85, dočim je še v začetku februarja tedaj presegal 9 Din za šiling.

Notariata devize Praga je bila ob koncu preteklega tedna na deviznih tržiščih večjima uklenjena in sicer za 80%, dokler ne bo izvedena zakonita devalvacija za 30% ali 40%. Pričakovati je, da bo v ponedeljek notirala deviza Praga že na novi pariteti, po kateri se bodo devize obračunale tudi žrjavoslovske krone v kliringu. Z oštefeleto notirala 285%, ki vella za klirniška pla-

čila. Je dostojen značaj žrjavoslovske krone okrog 218.50 Din za 100 Kč, odsej pa bo znašal okrog 181 Din za 100 Kč.

Na svobodnem trgu se tedaj prejšnji dan v preteklem tednu niso bistveno spremenili. Bozograjski »Narodno blagovnjec« naveda: v svoji večeršnji št. vili naslednje točke: Curih 16,5 do 16,15 Din za 1 švicarski frank, New York 49,50 — 50,50 Din za 1 dolar, London 252 do 254 Din za 1 funt, Milan 345 do 347 Din za 100 lir, Berlin 193 za 1 marko in Pariz 328 Din za 100 frankov.

Na efektivnem tržišču je burni hauss prejšnjega tedna sledila reakcija, ki pa ni bila dolgotrajna. Nastopila je kot posledica razlagic od strani onih, ki so papirje prej poceni kupili. Od najvišjega stanja so ob koncu prejšnjega tedna tedaj vsi papirji več ali manj ponudili. Najbolj se je pokazala reakcija pri bežbiških obveznicah, ki so se prejšnje tedna navedle dvignile za okrog 40%, od 39 na 59 Din. Zadnje dni pa je na efektivnem tržišču prišlo zopet do pomirjenja in so šli včeraj tedaj zopet nekoliko navzgor. Vojna škoda se je trgovala po 304 do 306, 7% investicijske posojilo po 70 in 71, 4% bežbiške obveznice po 53 do 55, 7% Blairovo posojilo pa po 48,50 do 50.

Devize. Curih, Pariz 20,38, London 15,91, New York 311,75, Bruselj 72,10, Milan 27,20, Madrid 41,90, Amsterdam 208,25, Berlin 122,25, Dunaj 57,15, Stockholm 82, Oslo 80, København 71, Varšava 58,30, Bukaresta 3,05. Dunaj (Tečaj v priv. kliringu). Beograd 11,51, London 27,81, Milan 47,37, New York 542,94, Pariz 35,59, Curih 174,25, 100 S v zlatu 128 S oap.

Elektri. Dunaj. Državne železnice 17, Trboveljska 13, Alpine-Montan 10,20.

Blagovna tržišča

21TO. Chicago, 17. februarja. Začetni tečaj: Pšenica: za maj 90,50, za julij 89, za september 90; koruza: za maj 51,625, za julij

Vremenski pregled

Cudovito mirno in enakomerno nam teče zimski čas; dan se vrti za dnem, zjutraj zmerno mrzel, potem še prijetno toplo z olivno na prirojenih letih, na večer sovi hladni, vedno pa suhi, za naše razmere: presenetljivo suhi. Saj moremo malokdaj zapišati v vremensko kroniko, da tako dolgo ni deževalo, ni snežilo, zlahti pa ne v znatnejši meri. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da nikakor nima vse Evropa tako suhe zime v januarju in februarju; saj je že bližnja Lika ta čas ponovno dobila obilen snežni mogoč, so imeli italijanski kraji mraz, ter nalive in se je tudi onstran Alpe v Avstriji pogosto snil snež, ko se je pri nas komaj kaj snila, pooblašilo, ali pa je snila ostalo povsem jasno.

Kako da so vremenske sile tako naklonjene naši šteti? Kdo bi to vedel. Vemo le, da nas še vedno, kakor že več tednov, štiti britanske - francoski anticyklon, ki gospoduje sile ko prej nad osrednjim in zahodnim predelom Evrope; njegovo ardišče se drži nad angleškim otokom, severno Francijo ter sosedstvom, v prvi polovici tega tedna pa se je bilo pranačialno močno proli vzhodu ter se je krajši čas utaborilo ravno nad srednjo Evropo. V tem anticyklonskem sistemu s visokim zračnim pritiskom prevladuje mirovanje, zrak se spušta navzdol in je zelo prežeto brez oblakov ali le s majhnimi oblaki, torej suhi. Dasiiravno je v nočeh izžarevanje intenzivno in dolgo, se vendar ne more posebno ohladiti, za kaj solen zračni tok, ki se v obrobni deli anticyklona - in tem pripadamo več čas - vendarle uveljavlja, je usmerjen v glavnem od severozapada proti jugovzhodu ali karu ter jugozapadu, kar pomeni, da prihaja zrak iznad severnega Atlantskega oceana, kjer nikdar ni posebno mraz. Le v prvi polovici tedna je bilo nekoliko drugače. Velika poplava mrzlega zraka, ki jo je anticyklona depresija v oni razvojni stopnji, ko je z potovanja čez Rusijo proti Uralu, pomenila od polarnih predelov Ledenege morja proti jugu, je čez baltičske predele dosegla tudi srednjo Evropo in končno v obliki burje udarila tudi čez naše kraje na Jadransko morje. Ta mrzla poplava nam je prinesla ono budovito čisto ozračje z veličastnimi razvedri, kakor smo ga malokdaj doležni, onesnena mraza na tudi to pot nismo došli, kajaki glavni tok mrzle invazije ni šel do nas.

Pač pa je zail veliki del Rusije. Tamkaj se je mraz v tem tednu močno stopnjeval, po večini je toplomer kazal še pod 20° C, pod ničlo, ponekod se je temperatura znižala celo na -30° do -40° C. Moskva je po dolgem preledku zopet dobila sniž v -20 in -30° C. Pa tudi na ruski jug se je vrnila zima in novoga snega so dobili tamkaj kot na Balkanu, pa v srednji Evropi in na severu.

Atlantske depresije se eedaj uveljavljajo samo na skrajnem severu, pa s tamkaj malo manj živahno. Pod njihovim gospodstvom je ostala le Skandinavija, po svedu trska, ki ima takorekoc večno pomlad.

Meteorološko imamo samo še dober teden, ali, da bomo natančneji, poldrugi teden

54,50, za september 55,50.

+ Winnipeg, 17. februarja. Začetni tečaj: Pšenica: za maj 68,125, za julij 69,25. + Novoselska blagovna borza (17. t. m.) Tendence neuprimenjena. Promet 64 vazov. Pšenica: baška, okolica Novi sad, aremska 102 — 104; okolica Sombor 101 — 103; zornjebaška 103 — 105; zornjebaška 104 — 100; baška potiska 106 — 108; zornjebaška 100 — 102; južnobaška 97 do 99; slavonska 105 — 107. Oves: baški, aremski, slavonski 52 — 54. Koruza: baška, aremska stara 78 — 80; nova 56 — 57; nova suš. 70 — 71; hanabaka nova 54 — 56; nova suš. 67 — 69. Moka: baška, banatska 102 in 103; 177,50 — 187,50; 187,50 — 177,50; 187,50 — 157,50. 16. 107,50 — 117,50; 17. 78 — 85; 8. 67,50 — 77,50; aremska slavonska 102 in 103; 172,50 — 187,50; 182,50 — 187,50; 182,50 — 147,50; 102,50 — 112,50; 17. 75 — 85; 8. 67,50 — 72,50. Otrubi: baški 65 — 67; banatski 62 — 64. Pšol: baški usnjeni 124 — 128.

+ Somborska blagovna borza (16. t. m.) Tendence neuprimenjena. Promet 64 vazov. Pšenica: baška, okolica Sombor 101 do 104; zornjebaška in baška potiska 104 Jo 106; aremska, slavonska 101 — 103; zornjebaška 100 — 102; banatska potiska 103 — 108.

+ Budimpeštanska termiska borza (16. t. m.) Tendence prijazna, promet eedni. Pšenica: za marc 8,54 — 8,56, za maj 8,00 do 8,70; koruza: za maj 9,45 — 9,48, za julij 9,82 — 9,84.

21VINA

+ Mariborski sejem za prašice. Na sejem za prašice 16 t. m. so pripeljali 99 prašičev. Kupčija je bila slaba, prodanih je bilo samo 39 prašičev. Cene so bile naslednje: mladi prašiči 5 — 6 tednov stari 100 — 120 Din, 7 — 9 tedenski 140 — 150 Din, 3 — 4 mesečni 200 — 250 Din, 5 — 7 mesečni 330 — 360 Din, 8 — 10 mesečni 450 — 500 Din, 1 leto stari 680 — 850 Din; kilogram žive teže 7 — 8 Din, mrtve teže 9,50 — 10 Din.

Repertoar

DRAMA.

Začetek ob 20.

Nedelja, 18. ob 15.: Charlesova teta. Izv. Znatno znižane cene: ob 6 do 20 Din. Ob 20.: Praznik cvetočih češenj. Znatno znižane cene: ob 6 do 20 Din. Izv. Ponedeljek, 19.: Zaprt.

Torek, 20.: Praznik cvetočih češenj. Gostovanje v Celju.

OPERA.

Začetek ob 20.

Nedelja, 18. ob 15.: Pilova dama. Znatno znižane cene: ob 6 do 30 Din. — Ob 20.: Piz v Savoini. Izv. Znižane cene. Ponedeljek, 19.: Zaprt.

★

V repertoar letošnje sezone se uvrti Šarilova drama »Konec polic« v režiji g. Debeva. Prva predstava bo konec tedna. — Tavčarjev roman »Vieska kronika« je dramatisiral ga. Marija Vera. V 12 slikah nam pokaže vse najzanimivejše dogodke znamenitega Tavčarjevega romana. Premiera bo 3. marca. Čaikovski velika opera »Pikov dama« se poje danes popoldne ob 15, po znatno znižanih cenah od 6 do 30 Din. Grofice poje ga. Thierry. Kavčinski, Luiza gđ. Verbičeva, Hermana g. Marčec, Tomazek g. Primožič, Jleckeza g. Janko. V ostalih alogah nastopijo gđe: Ribičeva, Golobova, Ananova in Ramšakova ter gđ. Marjan Rus, Magolič, Dermota, Skabar in Jelencar. Dirigiravatelj Polič, režija prof. Šest.

Ena najmočnejših repertoarnih oper je brez dvoma glavna Bizetova opera »Carmen«. V popolnoma novi režiji in incenaciji se bo uvrtila v letošnji operni repertoar. Prva uprizoritev bo eredi prihodnjega tedna. Režijo ima v rokah g. Primožič, ki je v vsikim uspehom postavil že nekaj opernih del na našem odru.

Ga. Marija Vera je dramatisirala Tavčarjevo »Viesko kroniko«. Z več intenzivnostjo teza dela. Kratna predstava bo 1. marca, ko bo praznovala veljaletna, ugledna ga. Marija Vera 25letnico svojega umetniškega ustvarjanja.

Mariborsko gledališče

Začetek ob 20.

Nedelja, 18. ob 15.: Scampolo. Znižane cene. — Ob 20.: Mala Florante. Znižane cene.

Ponedeljek, 19.: Zaprt.

Torek, 20.: Stambulsko roža. C.

CELJSKO GLEDALIŠČE

Začetek ob 20.

Torek, 20.: Praznik cvetočih češenj. Gostovanje ljubljanske drame. Abonma.

Nedelja, 25. ob 16.30: Maska. Uprizoritev celjskih igralcev. Znižane cene.

Gospodarske vesti

— Pripravljalni odhod društva za zaščito imetnikov Blairrove posojila v Zagrebu, kateremu naleteli univ. prof. Srečko Zuglija, poziva vse imetnike Blairrovega posojila na sestanek, ki se bo vršil danes 18. t. m. ob 11 dopoldne v sejni dvorani Zbornice za TOI v Ljubljani. Omenjeni pripravljavni odhod ima pred vsem nalogo, da zbere vse interese in da stori potrebne korake pri ministru financ v njihovo zaščito. Zato je v interesi posameznikov, kakor tudi raznih zavodov in ustanov, da se tega sestanka udeležijo.

— Občni zbor Zdrženja trgovcev v Ljubljani. V nedeljo 4. marca se bo vršila ob pol 10 uri dopoldne v veliki dvorani Trgovskega doma v Gregorčičevi ulici 53 letna glavna skupščina Zdrženja trgovcev v Ljubljani, in sicer z naslednjim dnevnim redom: 1. poročilo predsednika, 2. poročilo tajnika, 3. poročilo blagajnika, 4. poročilo nadzorstvenega odbora, 5. poročilo za leto 1934, 6. volitev uprave nadzorstvenega odbora, razpisnišča in delegatov za zvezni občni zbor, 7. sprememba pravil, 8. slučajnosti Samostojni predlogi se morajo predložiti upravi najkasneje tri dni pred obnim zborom. Če ob določen uri ne bo navzočih zadostno število članov, se bo sklical o predmetih dnevnega reda eno uro kasneje, to je ob pol 11. dopoldne.

— Davčne karte za hišno služnštad. V amisu pravkar v akumščini enotice novele k zakonu o neosrednjih davkih, le davčni oddelki finančnega ministarstva že dal v lišč davčne karte za hišno služnštad, za katro pavštalna davčna novela uveljavljeni davki na 50 Din letno. Davčno karto za hišno služnštad bo moral kupiti in hraniti delodajalec in se bo tudi glasila na njegovo ime. Vendar bo imel pravico odbiti plačani znesek od mesečne plače. S to davčno karto bo plačan najbližnji davki za eno osebo ali več služnštad za vse leto brez oziroma na evencualne anemembe v aktu leta, ker se, kakor vedno, karte ne bo glasila na ime veljz bone osebe, temveč na delodajalca. Kdor ima več oseb hišne služnštadi, bo moral za vsako osebo kupiti eno davčno karto. Delodajalec bo sam izpolnil rubriko na karti, ter bo moral na zahtovo finančnih organov, ki bodo vršili kontrolo, pokazati to karto. Če se bo izkazalo, da delodajalec ni imel karte, bo moral plačati kazen v petkratnem znesku davčne karte.

— Državna hipotekarna banka je znižala obrestno mero za kratkoročna posojila. Kakor znano je, Državna hipotekarna banka prejšnji teden znižala obrestno mero na hranilno vloze od 6 na 5%. S dal na le upravi odobor sklenil, da zniža tudi obrestno mero, ki jo računa banka za lombardna posojila in za re-akont Obratna mera za lombardna posojila pri Državni hipotekarni

Stanko Bitezki:

Pogovor z naravoslovcem o smučereji

— Oprostite, gospod naravoslovec, če Vas motim. Zanjde sem bil napisal članek o smučereji. Danes prihajam k Vam, da ponovno zanjdem s polnim priskom iz Vašega neizbrisnega vira učenosti.

— Citaj me! Vse razpravo, ki je dejansko, plod mojih razpravov z Vami o moder- ni smučereji. V glavnem sem stirim z njo, čerudi ste jo objavili pod svojim imenom. Močno pa Vam primanjkuje strokovnega izrazoslovja. In marsikaj važnega ste zamislili. Recimo, o mažah ni ne duha ne sluha.

— Vem to. Razpravo sem napisal v ro- ljudnem slogu ne samo zaradi tega, ker znanstvenec takorekoc ne obvlada, ampak predvsem zato, ker sem hotel z njo razširiti smučarjevo slavo med najširše plasti naroda. Kar sem zamislil v začni razpravi kanim nadoknaditi in bi želel, da začneva kar z mažami, da bo lažje slo.

— Drži! Gotovo ste že opazili, da se smučar lahko natre z mažami, preden zavleče po snežnih valovih. V prirodi ni to ena stvar, primer. Gostak, recimo, se tudi na maže preden gre v vodo. Leta je razlika med njima, da je mora smučar drzen, in povati, tako je industrija bozota nadomeštila kar je zamislila narava. Na tiste maže je in da je smučarjeva zmeda popolnejša: vse so najhitrejši.

Samec in samica se koristno služita z

njimi in vsak po svoje cenita njihove koristi. Dočim se samec maže le po podpih, je spoznalna samica brihtna glavica tu di druge vrline, maže ter z njimi ročno podkrepuje svoje devičke čare. Baš zaradi tega so maže važen priradec pri spoznavanju spolov v smučereji.

— Oprostite, ker smo že pri tako važnem poglavju, pojasnite mi, prosim, kako prav za prav ločimo na oko samko od samice? Njuna silčnost je tako popolna, da sem se že nekakrat nesmrtno omešil.

— Rad verjamem, da Vam je bilo nerodno. Take stvari se pogosto dogajajo. Naravoslovna veda nam še ni odkrila zanesljivih znakov, kako bi na oko razlikovali samico od samca. Nekaj znamenj je sicer, kakor vihravetje rjavičke, okrašene z različnimi anubstami, hrbtasti hrbet, hrbet, zvočnejši glasovni nastavek. Ali vse uveljaviti varljivo. Znanost si pomaga v takih primerih s kemikalijami, kotkani. Če napoji mo ročec in z njim nekakrat krenko potremo na ustnicah ali obrvih samice, se nam prikazuje na ročaj ali drugo, na tle, neke, pri dremotni obvl na črne tle. To je zadosten znak, da imamo opravka s samico.

Znanost je namreč odkrila, da izloča samica na ustnih črke na obrvih na črne sokove, ki naj vabljivo in dražljivo vpliva jo na samca. Priporočali bi Vam pa, dragi

prijatelj, malo previdnosti pri takih poizkusih. V spomin na tako nesrečno posredek eksperiment krasi še danes moja čeljust mesček treh zlatih zob.

— Prej ste, gospod naravoslovec, omenili nekaj o milozvočnih nastavkih samice. Kakšne glasovne čare pa hrani samec?

— Ta jih sploh ne hrani, ampak razmetava z njimi kakor Amerikan z dolarji. Njegovi glasovni čari so tako odlični, da mu niti šaljapin niti Klepura nista kos v rjevoju. Samec rjove v vseh oktavah in durih in se ne straši najtežjih kompozicij Sloves, ki si ga je iztekel z brezplačnimi koncerti v mili naravi, se je raztegnil, daleč izven meja naše drage in lepe domovine. Žal da so mešanica, ki imajo tako visoko razvit čut za brezplačne koncerte, njegove prireditve skoraj neznane. Strah pred aviazvom in cestnim polietiskim redom sil smučarja, da prireja koncerte pod milim nebom, daleč izven mestnih zidov. Če tudi ima ogromen glasovni zaklad, ne nastopa v zvočnem filmu, ker se današnji tehnik še ni posrečilo iznajti aparaturo, ki bi prilagajala nam strošnim zemljano krasoto njegovega rjevoja v naravni veličastnosti.

— Ker smo že pri filmski umetnosti, bi rad vedel, kakod naravoslovec v kakšnih odnoših živi smučar s fotografirsko umetnostjo?

— Naravnost v idealnih. Vam pravim, Narava je obdarila smučarja z izredno fotogenostjo. Klerkoli vidi fotografirsko ka- uero si ne more kaj, da se ne bi potnežljivo usidral pred njo. V takih prilikah

skuša s prirojeno žilavostjo spraviti svoje obličje v čim prilajnejšo držo. (Običajno se mu to pos

Sokolstvo

Belo ptujskega Sokola v preteklem letu

Ptuj, 7. februarja. Preteklo soboto se je vršil v zgornji dvorani Narodnega doma redni občni zbor ptujskega Sokola, ki je bil zelo dobro obiskani. Vodil je zbor starosta br. dr. Salamun, ki je pozdravil sresnega načelnika br. dr. Bratinjo, komandanta mesta podpolkovnika br. Sarca, gimnazijskega ravnatelja br. dr. Kovarica in vse ostale. Spomnil se je tudi lani preminelih bratov in sester. Starosta je podal nato poročilo, v katerem je med drugim govoril tudi o 25 letnici ptujskih dogodkov in o prireditvi ob tej priliki, ki je bila ena največjih, kar jih je Ptuj videl. Za uspeh prireditve ima največji zaslug br. Komac. Starosta mu je izreklo toplo zahvalo. Društvo samo se je razširilo na 29 oddelkov, zadnji oddelki, to je dramatski, pa je bil ustanovljen na občnem zboru. V zadnjem letu je društvo ustanovilo še tri čete, in sicer v Domavi, Spuljah in pri Sv. Marku, tako da jih šteje danes sedem.

Poročilo staroste je prečital br. Šestan, svetnik poslanec in obenem tudi poročal o delovanju saveza. Iz tajniškega poročila, ki ga je podala s. Kolarjeva, sledi, da je društvo proslavilo v dnevi od 8. do 10. septembra lani svojo 25. letnico. Redni seji je imelo društvo 12, izredne tri in eno slavnostno. Za proslavo in tombolo pa je bilo 13 rednih in ena slavnostna seja. V nadaljnjem navaja poročilo številne prireditve društva in udeležbo po delegatih pri raznih zletih.

Sedlo je poročilo načelnice s. Šedel-baverjeve, ki je podala točno statistiko o tečajevskih oddelkih ob članicah do ženske dece. Istotako je podala lepo poročilo načelnik br. Pertot. Načelnik je zlasti pozval članstvo, da se redno udeležuje tečajev, zlasti tisti starejši člani, ki naj bodo za vzgled mladim.

O prosvetnem delovanju je poročal prosvetar br. Šterk, ki je podal statistiko o člankih po časopisu za prireditev ob priliki 25 letnice ptujskih dogodkov ter je izrekel v imenu Sokolstva celotnemu tisku toplo zahvalo. Matrikar br. Komac je podal statistično poročilo o gibanju članstva, iz katerega sledi, da je imelo društvo ob koncu leta 1933 članov 362, članice 156, naraščajinca 102, naraščajinice 70, dečkov 364 in deklic 266, vsega skupaj 1326 članov. Prirastek nasproti letu 1932 znaša članov 80, članice eno, naraščajnikov 50, naraščajnic 62, dečkov 143 in deklic 87, skupaj 429 oseb. Iz blaginjskega poročila br. Makoterja izhaja, da znaša gradbeni sklad 82.000 Din, društveno premoženje pa 79.500 Din, skupaj vsega 161.500 Din. Br. dr. Kovaric je zatem poročal o socialnem delovanju Sokola in nam postavil za vzgled brate Čeha. Predlagal je, da se upošteva pri savezu takojšnja ustanovitve posebnega socialnega oddelka, ki naj prevzame naloge podpiranja predvsem brezposelnih bratov. V ta namen se je zbral na občnem zboru prav lep znesek. Pri volitvah je bila izvoljena po večini stara uprava s starostom br. dr. Salamunom in Franjom.

Ljubljanskega Sokola je zadela zopet težka izguba; neizbežna usoda mu je iz njegovih vrst izgnala dolgoletnega, zvestega člana brata Josipa Malenka. — Bratje in sestre! Ko vam javljamo to žalostno vest, vas obenem prosimo, da se pridružite društvenemu odposlanstvu, ki bo blagopokojnika spremilo na poslednji poti. Zbirališče društvene deputacije in članstva v kroju v nedeljo 18. t. m. ob 15. uri v Narodnem domu, ostalo članstvo v civilni obleki z znakom naj se pridruži pred hišo žalosni Dalmatinova ulica št. 1. Blagopokojniku časten spomin!

Ljubljanski Sokol sporoča svojemu članstvu in naraščajcu, da bo prihodnje sredo 31. t. m. nadaljeval brat dr. Oskar Reya svoje zanimivo predavanje o potovanju po Afriki. Predavanje bo v društveni mali dvorani točno ob 20. uri.

Smučarsko tekmovalstvo sokolske dece in naraščajev v Trbovljah je bilo v nedeljo 4. t. m. pod vodstvom br. Riharja. Pokazali so se zelo lepi uspehi. Tekmovalci so bili razdeljeni v štiri skupine, in sicer deca od 8 do 9 let, 10 do 11 in 12 do 13 let, ter naraščaji. V prvi skupini je tekmovalo na 1,5 km dolgi progi 5 tekmovalcev, od katerih so vsi prispeli na cilj: 1. Završček Sasa 4 min. 30 sek., 2. Janežič Jože 4 min. 38 sek., 3. Plevčak Jože 5 min. 18 sek. V drugi skupini je tekmovalo 18 tekmovalcev. Prispeli vsi na cilj: 1. Zapotnik Alojz 2 min. 30 sek., 2. Beg Milan 3 min. 50 sek., 3. Volčanšek Stojan 4 min. 11 sek. V tretji skupini je bilo 21 tekmovalcev v konkurenci in 7 izven konkurence. 1. Kolbenc Herman 2 min. 48 sek., 2. Kus Teodor 3 min. 2 sek., 3. Kužnik Jože 3 min. 9 sek. Četrta oddelka (naraščaji) je tekmoval na 3 km dolgi progi. Tekmovalcev je bilo 7. 1. Gosak Martin

in kolajnah kakor kobilja po jajcih. Vidite, javnost pozna skoke v nizino in po njih so si in meri talente v smučarstvu. So pa še skoki, o katerih javnost nečesa ne sluti. (Mislim, da ne boste toliko nesramni in današnji razgovor objavili). Tiste skoke mislim, ki jih vadi samice, ko ga stlačijo v kurnik sv. zakona. Taka poznamo dvoje vrst skokov (redki smo tisti, ki jih ne poznamo): bojazljivci se vadijo v skokih čez metlo, vročernjevi pa v skokih čez planke. Prirojena skromnost sili smučarja, da se vadi v teh skokih brez sodelovanja javnosti in je vesel, če ga pri tem nihče ne moti ali ne zaloti.

Kako upliva, gospod naravoslovec, smučarjeva na narodno gospodarstvo?

Odlitno. Če hočete videti na svoje oči, kako upliva smučarjeva na lesno tržnico, pojdite samo v nedeljo zvečer h gorjenju na kolodvor in znali se boste v pragozdu samih dile. Oboroženi karji vroči kralja Matjaža se rinejo smučarji proti izhodu in od časa do časa te krepak sunek z dilco v hrbet ali glavno opornico, da se ne spada v njihove vrste. Sicer pa, šalo na stran, smučarjeva upliva tudi blagodejno na tujski promet. Zato je dolžnost vseh javnih in zasebnih delavcev, da širijo med narod zmisel za smučarjevo. Železniška uprava prednjači v tem oziru z lepim zgledom, ki je posnemajen vreden. Izdala je naredbo, da se pri prevozu po železnicih šteje deset smučarjev za pet ljudi, da jim tako omogoči polovično vožnjo. Kakor sem čul, so z enako lepo in širokogrudno kretnjo prostovoljno sledili

12 min. 29 sek., 2. Rožaj Jože 14 min. 13 sek., in Kelišč Franc 13 min. 43 sek. Smučarska tekma sokolske dece v Celju se je vršila v soboto 3. t. m. popoldne na 1 km dolgi progi okrog hriba sv. Jožefa. Startalo je 50 tekmovalcev, med temi samo dve deklici. Uspehi so bili prav zadovoljivi. Rezultati so naslednji: Višja skupina moške dece (od 12. do 14. leta): 1. Erik Gorjup iz IV. razreda gimnazije; 2. Emil Čerje iz I. razreda meščanske šole; 3. Rajko Šifer iz VI. razreda okoliške deške narodne šole. Nižja skupina moške dece (do 12. leta): 1. Hinko Švarc iz V. razreda mestne deške narodne šole; 2. Marjan Peševšek iz II. razreda gimnazije; 3. Srečko Švarc iz IV. razreda mestne deške narodne šole. Uspehi tekmi je prisostvovalo mnogo gledalcev.

Iz celjske sokolske župe. V nedeljo 25. t. m. ob 8. zjutraj bo v Sokolskem domu v Gaberju pri Celju seja društvenih starost in načelnikov šentjursko-šmarškega in gornjoposavskega sokolskega okrožja zaradi določitve okroglih nastopov v teh dveh okrožjih. Istega dne ob 10. bo istotako zbor društvenih načelnikov in načelnice celjske sokolske župe. Na dnevnem redu je poročilo župnega načelnika in načelnice, določitve sporeda župnega zleta 10. junija v Celju in župnih tekem, določitve načelnika za župno skupščino in slučajnosti. Popoldne bo predelava prostih vaj in posebnih točk za župni zlet. V ponedeljek 19. t. m. se razporežijo vsem društvom proste vaje na gredah za člane in članice. Br. načelniki in s. načelnice naj te vaje čimprej dvignejo pri svojih društvih in upravah. V soboto 24. t. m. ob 16.30 bo v župni sobi v Narodnem domu v Celju seja župnega TO.

Občni zbor poljanskega Sokola se je nedavno vršil v društveni dvorani ob lepi udeležbi. Po pozdravu, čitanju poslanice in splošnem poročilu staroste br. Kovarja, ki je poudarjal predvsem važnost telovadbe, so poročali ostali funkcionarji. Tajnik br. Ruter je v svojem skrbnem poročilu dejal med drugim, kako je bilo društvo dvakrat v tiski, prvič zaradi staroste, ki je bil premečen in v njegovo mesto prevzel začasno br. prosvetar, in drugič zaradi odhoda načelnika, zaradi česar je zlasti telovadba članstva nekoliko trpela. Ostali oddelki so vse leto prav pridno telovadili. Med letom je načelnica s. Požegova uvedla tudi vrsto starejših sester. Blaginja izkazuje nad 11.000 Din in toliko izdekov in je br. Gašparič poravnal to vsoto skoro vse dolgov. Prosvetarsko poročilo br. Kovarja izkazuje 6 raznih predavanj, 14 govorov, 5 gledaliških predstav in v raznih časopisih objavljenih 10 člankov in 35 vesti. Zelo marljivo sta se udeleževala knjižničarka s. Anica Krašovičeva in pevovodja br. Janko Živko. Knjižnica je lepo urejena in šteje 567 knjig. Pevski zbor, ki bo v kratkem obhajal 10letni jubilej, je z nesebično poštrevnostjo nastopal na vseh sokolskih prireditvah. Po končanih poročilih je pridal nekaj pripomb župni zastopnik br. Ferš. Pri volitvah je bil predlagan župi v potrditve naslednji odbor: postajni načelnik France Lipovšek, starosta: Živko Janko, podstarosta: Mesarič Ivan, načelnik: Bremec in Štefančič, podnačelnika: Požegova, načelnica: Danica Krajčeva, podnačelnica: Kovič, prosvetar: Ruter, tajnik: Gašparič, blaginjak: Ljubič, matrikar: nar. obr. referent: Mainar in Šerbec: Kranjc, Krašovičeva, Zeilhofer, Zen in Živko, odborniki in namestniki.

Ljutomerski Sokol je uprizoril burko »Turške kumare«, ki je uspešno splošno zadovoljnost. Vse vloge so bile prav dobro podane. Prihodnja igra, »Rožmarin«, se uprizori 3. in 4. marca. Snov igre je zajeta iz našega domačega življenja.

Telovadnice v Čokolov. Sokolstvu. Čokolovsko Sokolstvo šteje sedaj okrog 3200 društev in čet. Vsekarer utegne zanimati tudi naše čitatelje, kako je tamkaj glede sokolskih telovadnic, zlasti pa, koliko društev je danes že lastnik lastnega krova. V Jugoslaviji imamo sedaj 2000 sokolskih edinic in izmed njih ima svoj Sokolski dom jedva ena desetina. V čokolovskem Sokolstvu pa je dosežal že 980 sokolskih domov, v šolskih telovadnicah večja 487 društev, v gostilniških prostorih, raznih saloni in dvoranih 1483, po raznih drugih prostorih pa 117 edinic. Brez kakršnekoli telovadnice je bilo relativno veliko število 110 društev. V splošnem torej lahko sodimo, da je ogromna večina, skoraj 95 odstotkov vseh sokolskih društev preskrbljena s telovadnim prostorom. Najslabše je pri malih podeželskih društvih od 50 do 100 članstva, ki nimajo svojih domov niti sredstev, da bi jih v doglednem času postavili. Ta društva so navezana na razne gostilniške prostore, kar mnogokrat znatno ovira pravilno delovanje društva, ker nimajo telovadnice vedno na razpolago. Razveseljivo pa je, da je število sokolskih domov tako veliko. Nič manj kakor tretjina društev ima že svojo lastno stredo. Kakor navaja

tudi nekateri razumni hotelirji in gostilničarji, ki štejejo pri delitvi porcij istotako deset smučarjev za pet ljudi, kar je vse hvale vredno. Smučar se skuša za to do brotljivost oddolžiti na ta način, da pozabi pri računu s prirojeno velikodušnostjo na toliko postavk, kolikor se mu zdi za smučarsko zdravje primerno.

Zanima me gospod naravoslovec, kaj napravi smučar s svojimi dilci na ko stopi v zaslužni pokoj.

Vidite, tega vprašanja pa še ni obravnavala naravoslovna veča. Hvaležen sem vam, da ste me spomnili nanj. Po mojem mnenju bi bili zelo dobri za rčet, ker so parklji tako dobro prepolni s mastjo. — Oprostite, kaj se pa skriva smučar poleti, ko ni snega.

Zdajci ste me spomnili, da mi postaja že vroče od vaših vprašanj. Poleti in osobi v pasjih dneh naletimo pogosto na smučarja po kavarnah in slaščičarnah, kjer s turobnim obrazom motri majhne in drage porcije in teži svojo neukročeno koprnenje po belih poljanah — s sladoledom.

Čitajte tedensko revijo ŽIVLJENJE IN SVET

statistika, se pomnoži letno število domov za okroglo 50 do 70, vsled tega je pričakovati, da se bo število v enem desetletju že tako povečalo, da bo imelo že vsako drugo čokolovsko sokolsko društvo svoj sokolski dom.

Glasbeni odsek pri ČOS. Za reševanje glasbenih strokovnih vprašanj, v kolikor so v zvezi z izvajanjem sokolskega vzgojnega programa, je bil pri predsedništvu ČOS osnovan poseben glasbeni odsek, ki mu predseduje dosedanj glasbeni referent ČOS br. inž. Sourek. Poleg njega sodelujejo v odseku oboe načelniki, prosvetni odbor ter prireditveni odsek, dalje strokovnjaki Jaroslav Křižka, skladatelj; dirigent češke Filharmonije Fr. Stopek; poznani sokolski komponist K. Matějovec, dalje dr. František Siksta ter Fr. Vještil. Omenjeni odsek ima za bodoče nalogo, da bo preskrboval in kritično presojal glasbene spremljave k večjim sokolskim prireditvam in sploh reševal vsa glasbena vprašanja, ki se bodo pojavila v zvezi s Sokolstvom.

Češko sokolsko društvo v Londonu. V Londonu živijo Čehi so osnovali pred 30 leti sokolsko društvo, ki je letos slavilo 30. letnico delovanja. Londonski Sokol si je pridobil mnogo zaslug za čokolovsko svobodo v svetovni vojni, ko so njegovi člani vstopili po posredovanju angleških gimnazistov v vrste angleške vojske ter se borili ramo ob ramo z angleškimi vojaki za osvoboditev njihove domovine. Londonsko sokolsko društvo je tudi povzročilo, da se je vršila pred vojno ona znamenita tekma za Licoš ščit, kjer so zmagali čokolovski Sokoli pod vodstvom br. dr. Jindra Vaníčka. Po vojni društvo dalj časa ni imelo svojih telovadnih prostorov, sedaj pa ima svoje prostore v češkem klubu.

Posvetovanja poljskega Sokolstva v Varšavi. Na isti dan, ko je zboroval v Pragi izbor čokolovskega Sokolstva, se je sestel v Varšavi tudi plenem zvezne uprave poljskega Sokolstva pod predsedstvom br. Zamojskega. Čokolovsko Sokolstvo je poslalo na to zborovanje br. Hrbčak iz Moravske Ostrave. Poljska sokolska zveza je izdala za skupščino posebno brošuro, ki je vsebovala vsa poročila. Glavno delo skupščine, ki je bila polnostevilno obiskana po zastopnikih vseh šestih žup in 69 okrožij, pa se je sukalo okoli priprav za vseslovenski sokolski zlet leta 1935. V Varšavi kot prvi oficijelni zlet Zveze slovenskega Sokolstva. Zvezni list »Sokol« bo v bodoče izhajal mesto mesečno vsakih 14 dni, kar narekuje velika potreba po centralnem upravnem in tehničnem glasilu pri toliki organizaciji. Zbor je tudi sklenil, da se bo v bodoče poverilo tehnično vodstvo po okrožjih, župah in zvezah samo tehničarjem, ki imajo popolno strokovno izobrazbo. Podrobnosti v tem vprašanju bo izdelalo zvezno načelnštvo. Za starostjo je bil spet izvoljen Adam Zamojski, za namestnika pa br. Štepanek. Br. Zamojski je bil izvoljen obenem za častnega člana Zveze poljskega Sokolstva.

Vseh naročnik „JUTRA“ je zavarovan za 10.000 Din!

Iz telovadnega sveta

Zimske tekme III. delavske olimpijade. Letos se bo vršila konec junija in pričetek julija v Pragi III. delavske olimpijade, ki jo priredi Zveza delavskih telovadnih enot čokolovskih skupno z nemškimi socialnodemokratskimi turnerji v čokolovski republiki. Obe organizaciji razpolagata tudi z znatnim številom dorih zimskih sportnikov. Zato bosta priredili v okvirju Olimpijade zvezne zimske tekme v Velikih Hamirih pri Tanvaldu od 27. do 28. januarja, dočim bo deca tekmovala že teden prej. Tekme obsegaajo poleg smučanja na daljavo in smučskih skokov tudi sankanje, hokej in drsanje na ledu. Kakor javljajo organi imenovanih zvez se bodo teh tekem udeležili tudi Poljaki in pa socialnodemokratski telovadci iz Avstrije.

XV. zlet francoskih gimnast v Nici 1934. Unija francoskih gimnastov ni organizirana tako, kakor n. pr. sokolske organizacije, ki imajo v svojih vrstah poleg moškega tudi ženske članstvo, naraščaj in deca. Tamkaj je v Uniji samo moško članstvo, dočim so si Francozinje osnovalle svojo posebno telovadno organizacijo pod imenom »Francoska ženska telovadna federacija«. Po vzoru gimnastov pa prireja tudi ona svoj zvezni zlet vsako leto, kjer se vrše poleg javnih nastopov tudi razne tekme. V letošnjem letu bo prirejen XV. zlet omenjene federacije v Nici. Ne sme se pa misliti, da je ženska telovadna zveza na Francoskem nekaj manjšega. Saj šteje skoraj 1000 ženskih telovadnih društev s precejšnjim številom članic. Samo v preteklem letu se je število združenih društev pomnožilo za 31.

Nemške igre v Norimberku. Po poenotenju vsega telesovzgojnega delovanja v Nemčiji v Hitlerjevem duhu se je sklenilo, da prirede vse nemške telovadne in sportne organizacije letos v Norimberku dan nemških iger. Navedena prireditve se bo vršila koncem julija. Turnerji pa bodo izvedli v januarju zvezne smučarske tekme, dalje v februarju izbirne tekme za mednarodne tekme v Budimpešti po vseh 15 župah, potem v marcu zvezno izbirno tekmo za iste tekme v Budimpešti, v aprilu se bo vršila seja za nemško gimnastiko in ples v Berlinu, v maju se udeležijo nemško turnerstvo po svojih reprezentantih mednarodnih tekem v Budimpešti, v juliju bodo izvedena v masah taborenja. Po igrah v Norimberku bodo v avgustu tekmovali med seboj pojedine nemške dežele v telovadni in drugih granah telesne vzgoje, v oktobru pa priredi nemško turnerstvo še tekmo za sto najboljših nemških telovadcev.

Ukrajinska delavska telovadna zveza v CSR. Že pred vojno je obstajala v deželah, kjer so naseljeni Ukrajinci telovadna zveza »Sič«, ki je združevala delavske telovadce. Emigranti so si v CSR ustanovili po vzoru ukrajinskih Sokolov znova svojo delavsko telovadno zvezo »Sič«, ki ima svoj sedež v Pragi in deluje pod okriljem DTJ. Svoj letni zbor je imela ob udeležbi zastopnikov iz Podkarpatske Rusije ter iz onih mest, kjer je ukrajinski emigrantski življenj dovolj močan. Zveza je sklenila, da se že letos udeležijo III. delavske Olimpijade s svojimi telovadci in bo skušala sploh delovati v najvišjih stikih z Delavskimi telovadnimi enotami.

Rdeči križ v Celju

Celje, 17. februarja.

V petek zvečer se je vršil v sejni dvorani na mešnem magistratu redni občni zbor srednjega odbora Rdečega križa v Celju. Predsednik g. dr. Juro Hrašovec je ob otvoritvi občnega zbora poročal, da je bilo delo Rdečega križa v Celju lani zlasti ob katastrofalni septembrski poplavi zelo živahno, ter se zahvalil članicam in članom odbora, ki so požrtvovalno nabirali in delili darove za poplavlence. Dentist gosp. Hoppe je ob svoji 60letnici poklonil Rdečemu križu in krajevni protituberkulozni ligi v Celju po 50 Din. Predsednik je nato prečital poslaničnega Rdečega križa.

Iz poročila tajnice šol. upravitelje g. d. Zupančičeve posnemamo: Ob lanskem poplavi katastrofi je društvo takoj nakazalo celjski mestni in okoliški občini po 2000 Din za prvo pomoč poplavlencem, 854 strankam s 1967 otroki pa je društvo razdelilo podpor, povečini v živilih, v skupnem znesku 24.535,55 Din. Od občnega odbora Rdečega križa v Ljubljani je prejel celjski odbor 20.000 Din in 4 zaboje raznega blaga za poplavlence, od poudarjarijev Rdečega križa v Dolenji Lendavi, Slovenski Bistrici, Ptuj, Murski Soboti, Mariboru, na Goriškem, v St. Jernej pri Ločah, S. vinci ter Dobrovniku in Žižkovih v Prekmurju pa veliko količino živil. Poleg živil in obleke je odbor delil tudi premog, ki za je nabavil iz Ljubi za 5532 Din. Na kraljev rojstni dan 17. decembra je društvo razdelilo 203 poplavlencem moko v količinah po 5 do 20 kg. Dne 21. decembra je priredilo božičnico za otroke poplavlencev ter obdarilo 128 otrok s toplo obleko, čevlji in perilom. Za prireditve božičnice je poslal ljubljanski občinski odbor 7000 Din, mestna in okoliška občina pa po 1000 Din. Celjski odbor Rdečega križa je naklonil krajevni zaščiti dece in mladine v Celju 1500 Din za prireditve božičnice, kuhinji podmladke Rdečega križa na dekliški meščanski šoli v Celju, dnevnemu zavetišču in Zdravstvenemu domu in podmladku RK na dekliški meščanski šoli po 500 Din, občnema okoliške deške narodne šole Loizova Koroscu in Rudolfu Gregorčiču pa po 150 Din, da sta si mogla v koloniji Kola jazolov, sester v Bakarcu urediti zdravje. Pri podružnici trdke Baťa v Ljubljani je društvo kopoljo za najrevnejše 64 parov popravljenih, a še močnih čevljev, galoš in snežak za 1300 Din. Dobiček društvene svetilnice dne 17. junija je znašal 1252,25 Din, dobiček svetilnice novčica na dan Vseh svetnikov pa 2244 Din. Pod vodstvom zdravnikov g. dr. Fišerja in Podpečana je društvo lani spomlad priredilo dva uspešna začna samaritanske tečaja, sedaj pa pripravljajo zopet začeti in nadaljevalni tečaj. Ker je društvo pri svojem važnem delu potrebno vsestranske podpore, je naprosilo celjski občinski svet, naj v prihodnji občinski proračun vnesse tudi primeren znesek za sreski odbor Rdečega križa v Celju. Društvo je imelo lani 116 članov.

Društveni blaginjak g. J. Kramar je poročal, da so znašali lanski dohodki društva 41.113,87 Din, izdatki 35.000 Din, prebitok na 6113,87 Din. Društveno premoženje je znašalo v začetku tega leta 36.035 Din. Blaginjak je prečital tudi seznam društvenega inventarja ter poročal, da je društvo lani razdelilo v celjski okolici 3625 kg in v mestu 488 kg krušne moke, dalje v okolici 728 kg in v mestu 100 kg ajdove moka, v okolici 248 kg in v mestu 50 kg koruzne moka, v okolici 170 kg in v mestu 40 kg fižola, v okolici 3000 kg in v mestu 700 kg krompirja ter v okolici 11.000 kg in v mestu 2000 kg premoga. Na predlog člana nadzornega odbora g. ravnatelja Kralja je bil blaginjak izrešen absolutori.

Oddam v najem

Kavarno v centru mesta Zagreba s popolnim inventarjem

na vogalu najprometnejših ulic. Siguren in rentabilen obrat. Lokali so udobni in moderni. Lokal in kraj je zelo prikladen tudi za restavracijo ali gostilno. Pred kavarno so postajališča avtobusov. Cenjene kopije na Lehner, Zagreb, Palmotičeva ulica 2.

št. 43.

1933

Razpis.

Na podlagi člena 85. zakona o državnem računovodstvu razpisuje podpisana uprava najemno oddajo obratnih prostorov za dobo dveh let, in sicer:

1. zdravilišče brivnice in
2. zdraviliškega bazenja.

Natančnejši najemno oddajni pogoji so interesentom na razpolago v pisarni zdraviliške uprave.

Pravilno kolkovanje pismene ponudbe je vložiti najkasneje do 15. marca t. l. pri upravi banovinskega zdravilišča Dobrna pri Celju.

Uprava banovinskega zdravilišča Dobrna pri Celju,

16. februarja 1934.

Dobrna pri Celju,

16. februarja 1934.

Za zdravljenje ozeblin in ozebljih sklepov

se uporabljata topla kopa, v kateri se najprej raztopi 3 žlice prave sv. Roka soli. V tej topli kopeli se namaka nazeblji del telesa. Potem se masira bolno mesto z malo vazelinom in ovije z mehko toplo krpo. Takoj se počaka blagodejno olajšanje in če ta postopek ponavljate 4—5 dni, izginejo ozeblje in noge so zopet popolnoma v redu. Izdaten zavoj sv. Roka soli se dobi že za 2.—Din. 1557

Pri volitvi je bil soglasno izvoljen dosedanj odbor s predsednikom g. dr. J. Hrašovcem. Pri slučajnostih je bilo soglasno sklenjeno, da bo društvo zaprosila meščno občino celjsko, da bi vsaj za člane podmladke Rdečega križa znižala pristojbine za kopanje v svojih kopališčih ob Savinji ter v parnem in kadnem kopališču. Rdeči križ v Celju je lani opravil veliko delo in izdatno, pomagati lajšati gorje številnih revšč.

Obračun tržiških planincev

Tržič, 17. februarja.

Tržiška podružnica SPD je štela v preteklem letu 157 članov. Večina se rekrutira iz delavskih slojev, ki letnino prav težko utrpe, vendar pa zmaga vedno vselej nad planinami, da odštejejo onih 35 Din in morejo potem prekoračiti nemoteno tudi državno mejo. Delo podružnice se je v tem letu sukalo le okrog markiranja potov in likvidiranja dolgoletnega spora z veleposrednikom Fricem Bornom, ki je moral po razsodbi sodišča spraviti sporno pot od Jurjevega Jake na Veliki Vrh zopet v prvotno stanje in zmakirati vse pot na novo. Zaradi zgodaj zapadlega snega se ogled poti ni mogel izvršiti in tako bomo počakali na pomlad, da prevzemno planinci lepo gorsko pot za stalno v svojo varstvo. Podružnica je celo svojo 25. letnico opravila tako skromno, da je utrpela pri proslavi 70 Din izgube. Neopredne izdatke povzročajo podružnici vsi oni planinci, ki ne dvignejo članskih izkaznic in mora za nje zalagati podružnica kolkovino in druge izdatke, ki jih potem prav težko izterja. Sklenilo se je zatorej, da mora vsakdo pri oddaji legitimacije plačati tudi vse pristojbine.

Premoženje podružnice je v Planinskem domu na Kofčah, kjer ima deležev za 66.240 Din, v hranilnici ima dalje vlogo 2522 Din, vsi ti je treba še zalogo planinskih kart od Karavank, ki jo ceni na 5000 Din, skupaj torej 75.000 Din.

Podružnica je dobila za mal denar nov pot na Kofce in sicer ono čez Pirmanec. Letos bodo zmakirali vso pota v območju Storžice, katerega predel je precej zanemaran. Javno pa moramo grajati, da se med ljudmi še vedno najdejo taki, ki odstranjujejo napisne tablice in markacije, ki so vendar pod zaščito zakona.

V imenu osrednjega odbora je zborovalec pozdravil in podal nekaj smernic za Primožice. Sklenilo se je posvetiti Planinskemu Vestniku vso pažnjo in mu pridobiti čim več naročnikov. V območju tržiške podružnice ima revija danes svojih 30 naročnikov. Z zadovoljstvom je zaznal zbor za dejstvo, da je podružnica pridobila potom sgrarne reforme na planini Kofca trikrat več sveta, kakor ga je imela doslej. Prav posebno debato je vodil zbor o Planinskem domu na Kofčah, ki se je mestoma nagibala k demagogiji, namočeno da bi pokazala zborovalcem pravo luč in jih navdušila za delo v tem smislu, da stori podružnica vse potrebne korake za prevzem Planinskega doma v svojo last in oskrbovanje. Gospodarska vprašanja se rešujejo samo in edino s politovalnim delom, nikdar pa ne z brezplodnim besedičenjem po gostilnah in zborih. Če bi Tržičani sami s tako vnašo prišli za delo, s kakršno kritizirajo tiste, ki delajo, potem bi bil dom že zdavnaj v podružničnih rokah in bi prinašal lepe koristi, tako pa vse poberejo bančne obresti.

Pristopajte

k „Vodniški družbi“

Naslov v ogl. odd. »Jutra«

1578

Komfortno stanovanje

v sredini mesta, v III. nadstropju, obstoječe iz 5 sob, poselske sobe, kopalnice in drugih pritlikin se odda 1. maja.

Naslov v ogl. odd. »Jutra«

1579

1933

1933

1933

1933

1933

1933

1933

1933

1933

A. Christy;

SKRIVNOST EKSPRESNEGA VLAKA

Roman

»In ni potegnil zasilne zavore?«
 »Ne.«
 »Zakaj ne?«
 »Ni dvoma, da je imel razloge za to.«
 Lenox ga je bistro pogledala. »Ali poznate te razloge?«
 »Mislim, da jih poznam.«
 Lenox je sama pri sebi izkušala dognati zmisel tega, kar je bila slišala. Poirot jo je molče opazoval. Nazadnje je vzdignila glavo. Njen obraz je bil rdeč, oči so se ji svetile.

»Menda vsi mislite, da je bil morilec potnik, ki se je vozil z vlakom. To pa nikakor ni dokazano. Kako veste, da se ni v Lyonu kdo vthotapil na vlak, šel naravnost v njen oddelek, jo zadavil, vzel rubine in skočil z vlaka, ne da bi bil kdo kaj opazil? Morda so jo umorili med tem, ko je vlak stal v Lyonu. V takem primeru bi bila živa, ko je stopil Derek v njen oddelek, in mrtva, ko so jo našli.«

Poirot se je naslonil na svojem stolu vznal. Globoko je zasopel, pogledal dekle, trikrat pokimal in vzdihnil.

»Gospodična,« je rekel, »to, kar ste zdaj rekli, ni prazno. V tem sem si iskal poti; vi ste mi pokazali luč. Bila je točka, ki je nisem razumel — in ta se mi je zdaj mahoma zjasnila.« Vstal je.

»Pa Derek?« je vprašala Lenox.

»Kdo ve? A nekaj vam moram reči. Zadovoljen nisem. Ne, jaz — Hercule Poirot — nisem zadovoljen.«

Vstal je. Lenox ga je spremila k vratom.

»Veselite bi me, če bi vam mogla nekoliko pomagati,« je reklo dekle.

»Saj ste mi že pomagali. Ne pozabite tega, kadar se vam bo zdelo vse temno in brezupno.«

57

Skoraj brez zamude je prišel na snidenje. Papopoulos in njegova hči sta bila že tam. Grk je bil nocoj nekam posebno dostojanstven in blag na pogled. Bolj ko kdaj poprej je nalikoval staremu očaku. Zijina nenavadna lepota je bila videti nocoj še posebno poudarjena. Večerja je minila ob živahnih pogovorih. Poirot je bil sijajen in se je kar iskril od duhovitosti in dobre volje. Pripovedoval je zgodbe in razne zanimivosti iz svojega življenja, vmes pa galantno dvoril Zijo. Jedila so bila posebno skrbno izbrana, vina izvrstna.

Ko se je bližal konec večerje, je Papopoulos vladno vprašal:

»Kako pa migljaj, ki sem vam ga dal nedavno tega? Ali ste stali na tistega konja?«

»Nisem še dobil sporočila,« je odvrnil Poirot. Njiju pogleda sta se srečala.

»Ali je konj znan?«

»Ne,« je rekel Poirot, »tisto je, kar imenujejo obiskovalci dirk, temnega konja.«

»Tako, tako,« je zamišljeno dejal Papopoulos.

»Kaj menite, ali ne bi še nekoliko poizkusili sreče pri ruleti?« je veselo predložil Poirot.

V kazino se je družica razšla. Poirot se je posvetil Ziji, med tem ko je Papopoulos dejal, da se mora razhoditi.

Poirot ni imel sreče. Pred Zijo je pa kmalu ležalo nekaj bankovcev po tisoč frankov.

»Zdaj bi prav za prav nehala, je suho dejala.

Poirot je pomežiknil.

»Imenitno!« je vzkljnil. »Videti je, da ste hči svojega očeta, gospodična Zia. Znati nehati, kadar je čas, je najvišja umetnost v življenju.«

Ozrl se je.

»Vašega očeta ni nikjer videti,« je pripomnil. »Če vam je prijetno, bi stopil po vaš plašč, da se greva v park izprehajati.«

Vendar pa ni šel naravnost v garderobo; zanimalo ga je, kaj neki dela zviti Grk. Smuknil je po dvoranah in našel Papopoula v okraju velike veže, kjer se je na pol skrit za palmami živahno

razgovarjal z damo, ki je bila pravkar prišla. Ta dama je bila Mirelle. Poirotova radovednost je bila za zdaj utolažena; utrlj se je, kakor je bil prišel, in čez minuto ali kaj galantno položil Zijo večerni plašč okoli ramen. Nato sta odkorakala po večernih vrtovih.

»Tu je tisti kraj, kjer se ljudje ubijajo,« je dejala Zia.

Poirot je skomignil z rameni. »Ali niso ljudje nespametna bitja? Ko je tako prijetno jesti, piti in dihati hladni zrak. Kdor se odreče vseh teh življenjskih dobrot samo zato, ker nima denarja, ali pa zato, ker ga dekle ali fant ne mara, je bedak. Ljubezen ne pokosi nič manj žrtev kakor mamon.«

Zia se je zasmejala.

»Vi se ne bi smeli posmehovati nad ljubeznijo,« je rekel Poirot in modro vzdignil kazalec. »Vi, ki ste mladi in lepi.«

»Ne pozabite, da mi je tri in trideset let, gospod Poirot. Pravilno je bilo, ko ste rekli mojemu očetu, da je tega, kar ste mu v Parizu pomagali iz škripcev, natanko sedemnajst let.«

»Če vas pogledam, se mi zdi kar nemogoče,« je galantno odvrnil Poirot. »Nič drugačni niste bili kakor danes. Kvečemu nekoliko tanjši, nekoliko bledejši in nekoliko resnejši. Sedemnajst let vam je bilo; pravkar ste prišli iz zavoda. Niti niste bili več dekletce, niti še ne žena. Zelo sladki ste mi bili takrat, zelo dražestni, gospodična Zia.«

»Dokle, ki mu je šestnajst let, je zmerom goska,« je rekla Zia.

»Mogoče,« je dejal Poirot; »vsekako je pa človek s šestnajstim leti zelo lahkovoren. Vse verjame, karkoli mu kdo natveze, kaj ne?«

Morda je opazil, kako se je starinarjeva hči kradoma ozrla nanj, a pokazal tega vsekako ni. Sanjavo je nadaljeval. »Tista istorija je bila zelo čudna reč. Vaš oče še danes ne ve, kaj se je prav za prav zgodilo.«

»Res ne?«

»Ko me je pestil zastran podrobnosti, sem mu rekel: Brez škan-dala sem vam dobil nazaj, kar je bilo izgubljenega. Nikar ne silite vame. Ne vprašujte preveč! Ali veste, zakaj sem tako govoril?«

»Kako naj vem,« je hladno odvrnila Zia.

DIN 85 - MESEČNO

Vaše življenje je popolno samo tedaj, ako ste v zvezi s svetom. To Vam omogoča naš JADRAN radio prejemnik. Javite se takoj pri naših zastopnikih. Aparate oddajamo po vrstnem redu prijav.

NAJVEČJA RADIOINDUSTRIJA SVETA

PHILIPS RADIO

PERJE

Kokoške, purje, gosje, račje, navadno, s strojem čiščeno in čohano.

Po znatno nižjih cenah. Vzorec se pošilja brezplačno in franko.

Dobavljiva se v vsaki množini

E. VAJDA - ČAKOVEC

Telefon 59, 60, 3, 4.

Cene perja zelo znižane. Zahtevajte cenik in vzorce, ki jih dobite brezplačno.

Najmodernejša VILA

s centralno kurjavo, s toplovodno in plinsko napravo, z vzdanim pohištvom, z bogato notranjo opremo in garažo se prodaja. Polovica se lahko plača s hranilno knjižico Ljubljanske kreditne banke. Ponudbe na podružnico »Jutra« v Celju pod »Moderna vila 1934«.

»Fitonin«

preizkušeno zdravilo za

rane, hraste, ušaje, ture ter druge kožne bolezni, poškodbe opekline, oparjena mesta, odprtine, ozeblin in t. d.

Vsem onim, ki bolujejo na teh ranah, rabi »Fitonin« kot izredno sredstvo, kar je dokazano in ugotovljeno po naših zdravniških in zdravstvenih institucijah, da zanesljivo in naglo zaceli tudi najbolj stare kronične rane. »Fitonin« odpravi oteklino in neprijeten duh rane ter omili bolečine že v početku zdravljenja.

Bili so primeri, da so bile take rane stare preko 20 let, a z uporabo »Fitonina« so se zacelile v ne polnem mesecu dni »Fitonin« je priporočljiv tudi pri poškodbah, okvarah, opeklinah, oparjenih mestih, ker prepreči infekcijo, ustavi krvavljenje in zelo naglo zaceli rane.

»Fitonin« se dobiva v lekarnah, steklenice 300 gr za Din 20.—, velika steklenica 1000 gr za Din 60.—. Ako je ne dobite v prodajalni, potem jo naročite pri »Fitonu« dr. s. o. j., prometni oddelek Zagreb, pošt. prev. 78. Ako naročite po povzetju 3 malih ali 1 velike steklenice (manj se ne pošilja) tedaj je strošek za poštino 10 Din, toda če »Fitonin« pošljete denar naprej na »Fitonin« dr. s. o. j., pošt. ček št. 37.131 v Zagrebu, tedaj PRIHRANI VSAKO STROŠKO ZA POŠTINO.

Brezplačno pošljemo poučno knjižico števil 14 vsakomur, ki jo zahteva. 12346. Dov. od min. pod št. št. 614 od št. IV. 1933.

MEDNARODNI VELESEJEM V PRAGI

od 11. do 18. marca 1934.

SVETOVNI VELESEJEM

na katerem so zastopani narodi in države

ZNIŽANA VOŽNJA

za brze vlake in navadne vlake:

Jugoslavija	25 %
Českoslovaška	50 %
Avstrija	25 %
Madžarska	25 %

Opozarjamo posebno na ugodnost znižane vožnje v Českoslovaški: prej 33 odstotkov, sedaj pa 50 odstotkov popusta.

POJASNILA IN LEGITIMACIJE daje:

»ALOMA COMPANY«, Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 2.
 ČESKOSLOVAŠKI KONZULAT.
 PUTNIK, Gajeva ulica za nebotičnikom.

RAZUMEN TRGOVEC NE UGIBA

kje bo oglaševal, ker ve, da ima le dnevnik z vedno polnim malim oglasnikom maso kupnomočnih čitateljev.

»TRIBUNA« F. Batelj, Ljubljana, Karlovska cesta 4. Ceniki franko. Najnižje cene!

Pred nakupom si ogledajte veliko razstavo otroških in igračnih vozikov, stolic, holerderjev, malih dvokoles, triciklov, sivanih strojev, motorjev in dvokoles v prostorih domače tovarne.

Prvovrstnega mojstra

sprejme za svoje delavnice

Tovarna orožja in municije

Užice

1929

Možje! Spolno slabost, preslabo energijo

izmučenost boste v vsakem primeru sigurno in trajno odpravili tudi v najtežjih primerih z novim seksualnim sredstvom »HEROS«. Preizkušeno in vedno zanesljivo učinkujoče, zdravniško priporočeno sredstvo, ki vam ponovno vrne vašo moško spolno moč. Leta niso ovira. Tisoči zahval. Cena je Din 80.—. Uporabite takoj. Presenečeni boste! Dobiva se v lekarnah in drogerijah ali pošlje direktno: Laboratorij HAVELKA, Praga XII-Vinohrady, Slezka 116-W. J. Českoslovaška. — Pazi na ime »HEROS«! 1936

SIJAJEN ZASLUŽEK

si lahko ustvari podjeten trgovec, ki bi prevzel

EDINO ZASTOPSTVO

za prodajo prvovrstnega premoga iz večjega rudnika v dravski banovini. Na razpolago mora imeti primerna sredstva v gotovini in dati garancijo v katerikoli obliki.

Ponudbe z referencami je poslati na oglasni oddelek »Jutra« pod »Prodaja premoga«. 1939

POMLADITE SI SVOJ

Radio aparat

Pri nas si lahko nabavite najnovejšo PHILIPS ELEKTRONKE PROTI TEDESKEM ALI MESEČNEMU ODPLACILU Brez velikih izdatkov imate NOV APARAT

Tehnično posvetovanje brezplačno na razpolago Sprejemanje v popravilo vseh vrst aparatov

Suttner, Ljubljana 8

Aleksandrova cesta št. 6 — Palača Dunav

Pomaranče

in JABOLKA MOŠANČE po nizki ceni prodaja

GOSPODARSKA ZVEZA

v Ljubljani.

Vendar samo SCHNEIDER GLAZBILA, ker so najpopolnejša in najcenejša, pravijo tisoče in tisoče mojih strank. Violine od Din 71.— dalje. Havajske gitare, Gitare — 148.— klavirske harmonike, Mandoline — 98.— saksofoni, trobje in t. d. Harmonike — 75.— po najnižjih cenah.

NAJVEČJA DOMAČA STROKOVNO ODPREMNA TVRDIKA GLAZBILA KRALJEVSKI DVORNI DOBAVITELJ

F. SCHNEIDER PROIZVOD GLAZBIL IN POTREBŠČIN ZAGREB, Nikolićeva ul. 12/c. BREZPLAČNO POUČNI CENIK